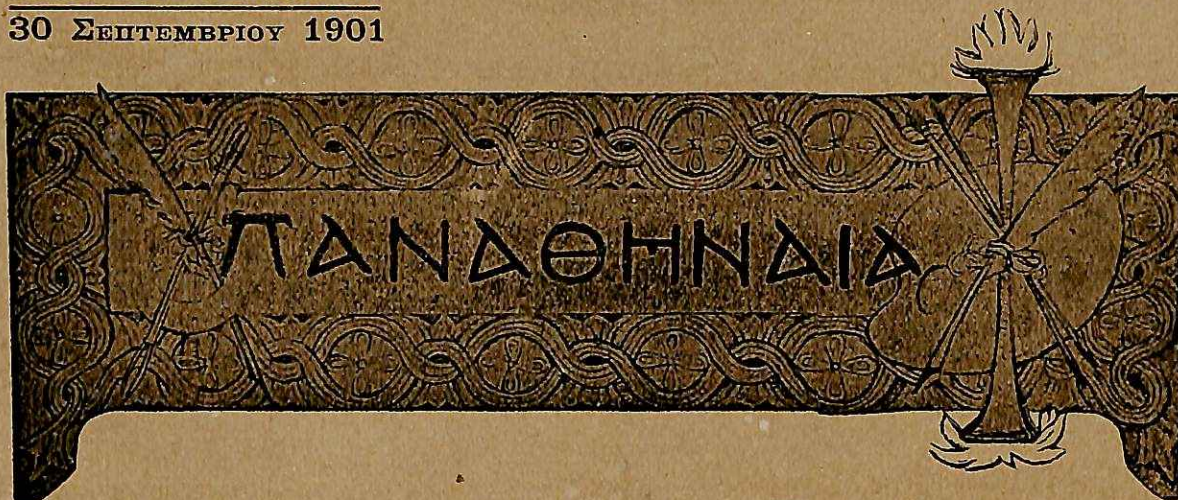

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

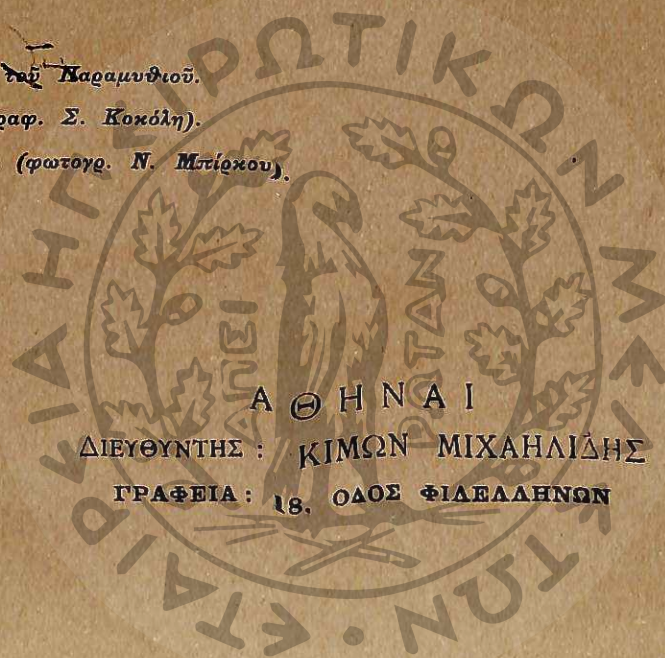
- Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ : Εἰδάνθη (ποίημα).
ΑΔΕΕ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ : Ἡ κεραμικὴ τέχνη καὶ τὰ εἰδώλια ἐν τῇ ἀρχαιότητι.
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ : Ἀπὸ ἑνα γράμμα . . . (διήγημα).
ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ : Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι Πανεπιστήμιον.
ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ : Θαῖς (μυθιστόρημα· συνέχεια).
ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ : Ὁ ἐπιβάτης τῆς α' θέσεως (διήγημα· μετ. Ἀγαθ. Κωνσταντινίδου).
ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ : Θάλεια Φλωρᾶ.

Τὸ Δεκαπενθήμερον.

Γράμματα — Τέχνη — Ἐπιστήμη.

ΕΙΚΟΝΕΣ

- ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ : Ἡ Βασιλοπούλα τοῦ Παραμυθιοῦ.
Σύννοος (φωτογραφ. Σ. Κοκόλη).
Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ : Προτομή Ν. Λύτρα (φωτογρ. Ν. Μπίρκου).
5 εἰκόνες κεραμικῆς.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἀφιερωμένον εἰς τὴν Α. Υ. τὸν βασιλόπαιδα Νικόλαον

ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος	δρ. 25.	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος	φρ. 25.
δι' ἐξ μηνῶν	13.	δι' ἐξ μηνῶν	13.

— Πᾶσα αἰτησίς πρὸς ἐγγράφην συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ. ἢ ταχ. ἐπιταγὴν, ἢ τραπεζ. γραμμάτια, ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς διευθυνομένης:

πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Φιλελλήνων 18, Ἀθήνας,

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁδὸς Ἀριστείδου 11Α-11Β, Ἀθήνας.

- Τὰ χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.
- Ἐκάστος τόμος τῶν «Παναθηναίων» ἀποτελεῖται ἐκ 12 τευχῶν.
- Αἱ ἐγγράφαι λογίζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Ἀπριλίου.
- Ἐν τεύχῳ ἀποστέλλεται δωρεὰν πρὸς πάντα αἰτοῦντα τοῦτο παρὰ τῆς Διευθύνσεως.
- Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, τοῦ ὁποίου ἀποστέλλονται εἰς τὸ γραφεῖον δύο ἀντίτυπα.
- Τὰ «Παναθηναία» δημοσιεύουν εἰδοποιήσεις εἰς τὸ ἐξώφυλλον καὶ εἰς πρόσθετα χρωματιστά φύλλα.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ

ΕΙΣ ΤΑ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ»,

Καθ' ἐκάστην 10—12 π. μ. καὶ 3—6 μ. μ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων», εἰς ὅλην τὴν Ρωσίαν δ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος,
Ὁδησὸς Alexandrowski Prospect № 3.

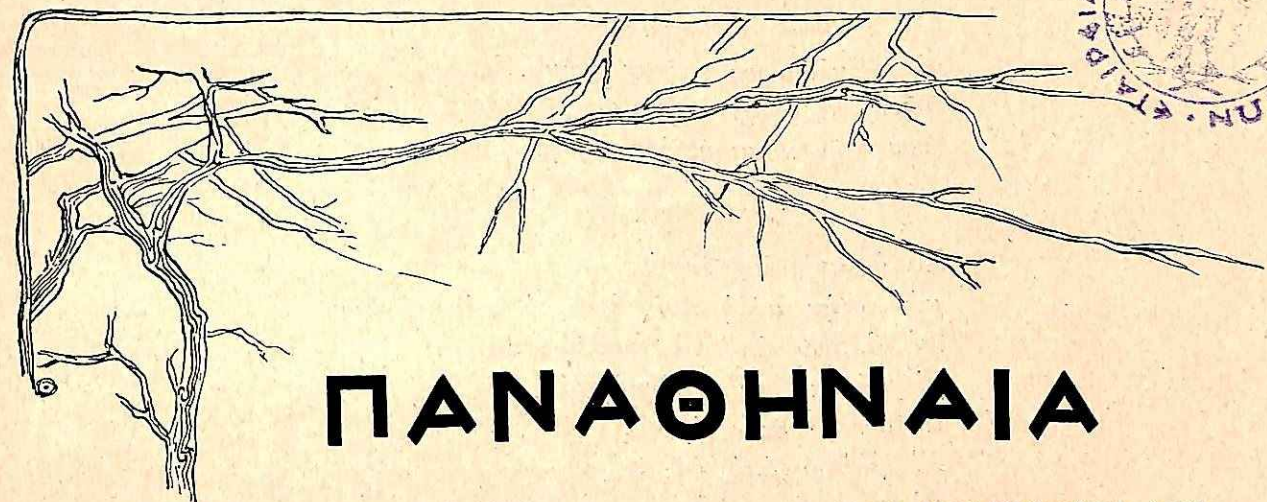
Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάιωνος καὶ Ν. Καργαδούρη — 3024.

ΕΡΓΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΦΑΛΕΡΙΑΣ ΦΑΛΕΡΑ

Η ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1901

ΕΥΑΝΘΗ

Ποῦ νῆνε ἡ βρύσι τῆς ζωῆς,
ποῦ ῥέει μὲ ὀρμὴ καὶ μὲ φωνὴ στὰ δάση;
Πές μου το ἐσὸν κοράσι,
ποῦ σὰν ποτήρι ὑψώνεσαι
μεστὸ πρὸς τὸν αἰθέρα,
πές μου το ἂν εἶνε πέρα,
νὰ πᾶνε οἱ Φαῦστοι νὰν τὴ βροῦν.

Νύμφες κρυφές σ' ἐγνόμισαν
ἀπ' τὸ βουερὸ νερὸ σιτὴν ἐρημίαν
καὶ σὰν ἀρχαίαν ὑδρία
τοὺς κάμπους κατεβαίνοντας
σὲ φέρν' ἡ Ζωὴ σιτὸν ὄμο.
Σταλάζεις μέσ' στὸ δρόμο,
μὰ οἱ διψασμένοι δὲ θὰ πιοῦν!

Σοῦ ἀπλώνω τὰ ποτήρια μου
κι' ἄσε νὰ ῥέουν τὸ στόμα καὶ τὰ μάτια.
Μέσ' στὰ ὀρφανὰ χαγιάτια

μοῦ πέθαν' ὁ βασιλικὸς
κ' ἢ γλάστρες μείναν χῶμα.
Δῶσε νὰ ζήσῃ ἀκόμα
ἓνας τοῦ κόσμου ἀπαρηγής.

Τὸ δειλινὸ λιποθυμᾷ
μέσ' στήν αὐλὴ ποῦ ἤχει τὸ πάτημά σου
κι' ἀπάνω ἀπ' τὰ μαλλιά σου
μὲ σάρκας φρίκη ἀνατριχάει
τὸ δέντρο σὶν ἀγέρα.
Σὲ βλέπω ἀπὸ δῶ πέρα
μὰ εἴμ' ἓνας γέρος — μὴ σκιαχτῆς.

Ἔχουμε ἀντάμα τὴν αὐλὴ
κ' εἶνε δική μου ἢ δόξα ποῦ τῆς δίνεις.
Ὅ,τι ἐκεῖ πάνου ἀφίνεις,
περπατησιά, ἀναπήδημα,
κῦμα σαρκὸς, παιχνίδια,
τοῦ κόρφου αὐγὴν αἰφνίδια,
ὅλα ἐγὼ τᾶχω, ἄλλος κανεῖς.

Κι' ὅταν τρυγᾷς τ' ἀγιόκλημα
καὶ τὸ κορμί σου, μαγεμένη Εὐάνθη,
τραβᾷ ψηλὰ πρὸς τ' ἄνθη,
ὥς νὰ τὸ ὑψώνουν οἱ χυμοὶ
τῆς γῆς κι' ὥς νὰ ἐφυτεύτῃς,
πές μου γιὰ ποιὸν τὰ κλέφτεις;
Ποῦ ἀνθοστεμμένη θὰ φανῇς;

Διαβάτης θὰ σὲ μάγεψε
περνώντας πρὸς τοῦ δειλινοῦ τὴν ὥρα
κι' ἀπ' τὴν αὐλὴ μας τώρα
σὲ διώχνει κᾶτι ἀνήσυχο...
Τ' ἄπιστον εἶσαι ἀγιόκλημα
ποῦ στήν αὐλὴ ἐγεννήθη,
ἀνέβηκεν, ἀνέβηθη,
κι' ὅξω ἀπ' τὸν τοῖχο ῥίχνει τοὺς ἀνθούς.

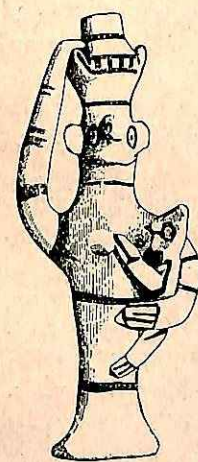
Μ' ἀπ' τοὺς κισσοὺς ποῦ ὑφάθηκαν
γύρω σ' ἐμέ, σὶν σπῖτι, στήν αὐλὴ μου
κι' ἀντάμα σου, καλή μου,
πηδοῦν τοὺς τοίχους ῥίχνοντας
λουλούδια στήν ποδιά σου,
Βάκχος θὰ βγῶ μπροστά σου.
Βάκχος τρελλὸς κοντά σου θὲ νὰ ρθῶ!

Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Η ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΑ

ΕΙΔΩΛΙΑ ΕΝ ΤΗΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ

Ὅτε πέρυσι πρὸ συνεπτυγμένου κύκλου φοιτητῶν, μαθητῶν τῆς καλλιτεχνικῆς Σχολῆς καὶ τινων φιλαρχαίων κυρίων καὶ κυριῶν ἀνέπτυσσον ἐν τῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ τὰ τῆς ἀρχαίας Κεραμεικῆς, ἔλεγον πρὸς τὸ μικτόν μου ἀκροατήριον ὅτι καὶ ἂν ὅλα τὰ ἀρχαία μνημεῖα τῆς τέχνης καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ἀθάνατα τῆς φιλολογίας συγγράμματα ἐξηφανίζοντο, ἤρουν νὰ διασωθῶσι μόνον τὰ ἀπειράριθμα, τὰ ποικιλωτάτα, τὰ ἀπεριγράπτου κομψότητος καὶ χάριτος προϊόντα τῆς ἀρχαίας κεραμικῆς τέχνης, ἵνα οἱ μεταγενέστεροι ἡμεῖς λάβω-

1. — Ὑδροφόρος ἐκ Κύπρου.

μεν πληρεστάτην γνῶσιν περὶ τοῦ βίου καὶ περὶ τοῦ πνεύματος, περὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, περὶ τοῦ χαρακτῆρος, περὶ τῆς τέχνης καὶ ἐν γένει περὶ παντός ἀφορῶντος τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν κόσμον.

Καὶ δὲν ἔλεγον οὐδεμίαν ὑπερβολὴν. Πράγματι μόλις διατρέξετε τὰς ἀλοθῆκας καὶ μόνον τὰς ἐν τῇ ἀριστερᾷ τῷ εἰσερχομένῳ πτέρυγι τοῦ ἡμετέρου Μουσείου, εὐθὺς καταπλήττεσθε πρὸ τῆς ποικιλίας τῶν παραστάσεων, τῶν ἐκ-

φράσεων, τῶν τύπων καὶ σχημάτων, δι' ἀπλοῦ δὲ περιπάτου ἀποκτᾶτε πληρεστάτην εἰκόνα τοῦ ἀρχαίου βίου.

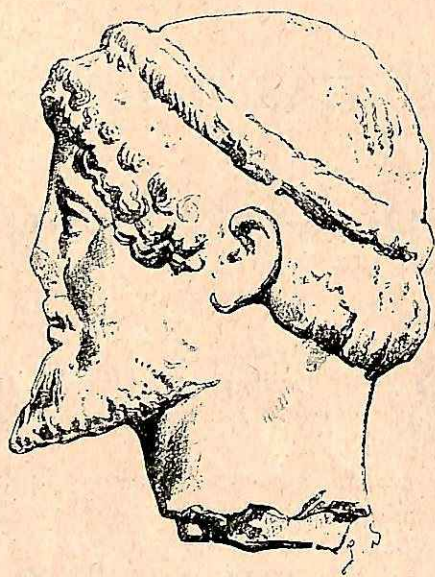
Ἡ σπουδὴ ἄρα τῆς ἀγγειογραφίας καὶ ἐν γένει τῆς πηλοπλαστικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐπιβάλλεται παντὶ ἀρχαιολογούντι, πλεῖστα δέ, ἵνα μὴ εἰπῶ ἀπειράριθμα, συγγράμματα καὶ μονογραφίαι ἔχουσι γραφὴ καὶ δημοσιευθῇ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Γνωστότατα εἶνε τὰ ἐπὶ τούτου ἔργα τοῦ Collignon καὶ Pottier, ἵνα τοὺς Γάλλους μόνον ἀναφέρωμεν. Τοῦ τελευταίου μάλιστα τὸ ὥραιον σύγγραμμα «Les statuettes de terre cuite dans l'Antiquité, Paris, 1890, 12ον» εἶνε κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ἀξιοσυστάτον πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, καθ' ὅσον χειρίζεται τὸ θέμα ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον καὶ δημοτικώτερον, ὥστε καὶ εἰς τοὺς μὴ λίαν περὶ τὰ ἀρχαία ἐντριβεῖς καὶ μεμνημένους οὐχ ἤττον νὰ καθίστανται τὰ πράγματα σαφῆ καὶ καταληπτὰ, ἔτι δὲ καὶ προσφιλῆ, προτέρημα, ὅπερ κατ' ἐξοχὴν κατέχει ὁ ἐπαγωγὸς τρόπος καὶ τὸ ὕφος τῶν τόσον φωτεινῶν τὴν διάνοιαν Γάλλων.

Ἡμεῖς χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῶν «Παναθηναίων» θὰ προσπαθήσωμεν εἰς ὀλίγας σελίδας νὰ πραγματευθῶμεν τὸ εὐρύτατον ἄλλως θέμα, σκοποῦντες νὰ δώσωμεν ἀπλὴν μόνον ἰδέαν αὐτοῦ, οὕτως ὥστε ὁ ἐπισκέπτης τῆς ἐν τῷ Κεν-

τρικῶ Μουσείῳ πλουσιωτάτης καὶ ἀρτιωτάτης τῶν ἀγγείων καὶ κεραμεικῶν εἰδωλίων συλλογῆς νὰ δύναται νὰ ἐννοῇ πως καὶ ἐκτιμᾷ ταῦτα, διακρίνων κατὰ γενικὰς τοῦλάχιστον γραμμὰς τὰς διαφορὰς κυριωτάτας ἐποχὰς τῆς ἀρχαίας ἀγγειογραφίας.

Καὶ διὰ νὰ ῥηθῇ «ab ovo» ἀνάγκη, ὥς καὶ διὰ πᾶσαν τὴν Τέχνην γενικῶς καὶ ἐν τῷ εἰδικῷ τούτῳ κλάδῳ τῆς, νὰ ναντρέξωμεν εἰς τὴν Ἀνατολήν, διότι ἐκεῖ εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Νείλου εὕρηται τὰ σπέρματα πάσης

2. — Ζεύς.

καλλιτεχνικῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀσκήσεως. Περίεργος δ' ὅμως ἀντὶ ἐν ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐκείναις χώραις, ὅσων ἐν Χαλδαίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, νὰ εὐρεθῶσι καὶ τὰ μᾶλλον πρωτογενῆ καὶ ἀρχέτυπα εἶδη τῆς κεραμεικῆς, τούναντίον τὰ διὰ τῶν ἐπανειλημμένων ἀνασκαφῶν ἐξαχθέντα κεραμουργήματα παρουσιάζουσι τύπους καὶ τεχντροπίαν ὅλως προηγμένης ἐποχῆς.

Καὶ οἱ μὲν ἀρχαιολόγοι, ὥς καὶ ὁ Ποττιέ, ὁ εἰδικῶς περὶ ταῦτα ἀσχοληθεὶς, δὲν ἐξηγοῦσι τὸ φαινόμενον. Ἡμεῖς ἐν τούτοις θὰ ἐτολμῶμεν νὰ ποδοδῶμεν τὰ αἷτια τοῦ φαινομένου τούτου εἰς τὴν προκατακλυσμιαίαν ἀρχαιότητα τῶν χωρῶν ἐκείνων, ὧν μόλις τὰ τῆς ἀκμῆς ἔργα διέσωσεν ὁ πανδαμάτωρ χρόνος. Τούναντίον δὲ ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Μικρὰ Ἀσία διεφύλαξαν ἡμῖν αὐτὰς ταύτας τὰς πρώτας ἀπαρχὰς καὶ τὰς πρωτογενεῖς ἀποπείρας τῶν πρώτων κεραμείων τῆς Μεσογείου. Ἀλλ' αὐτὰ ἀκριβῶς ἀντιστοιχοῦσι χρο-

νολογικῶς πρὸς τὰ προηγμένης τέχνης τῶν παναρχαίων χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ ἡμέτερον Μουσεῖον παρέχεται πρὸς θέαν πολυάριθμα καὶ λίαν ἐνδιαφέροντα ὑποδείγματα τοῦ ἀρχαιωτάτου τούτου τύπου. Ἐκτὸς τῶν εὐαριθμῶν τῆς Τροίας ἔχομεν τὸν πλουσιώτατον ἀμνητὸν τῶν Μυκηναϊκῶν, ἅτινα ἐκπροσωποῦσι πολιτισμὸν περιλαμβανόμενον συνήθως μεταξὺ τοῦ ΙΕ' καὶ ΙΒ' π. Χ. αἰῶνος.

Ἀλλ' ἡ χώρα, ἐνθα εὕρισκόμεν τὰ σπουδαιότατα μνημεῖα τῆς κεραμουργίας, εἶνε ἡ πολυμνητος καὶ τοσοῦτον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐν Ἀθήναις ἐνθουσιωδῶς τὸ πατριωτικὸν ἐνδιαφέρον ἐξεγείραςα Κύπρος. Ἐν αὐτῇ ἀνεσκάφθησαν περιεργότατα εἰδώλια μὲ τὰς μᾶλλον ἀρχετύπους καὶ ἀτέχνους εἰσέτι μορφὰς καὶ παραστάσεις. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἄλλως τε οἱ ἀρχαιοτάτοι, οἱ προϊστορικοὶ πρόγονοι τῶν μελῶν τοῦ Κυπριακοῦ Συνδέσμου, εἶχον μεγίστην πρακτικὴν ἐν τῇ τέχνῃ, παρὰ τὸ τερπνὸν δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις φαιδρύνον ἐπεζήτουν καὶ τὸ πρακτικὸν καὶ χρήσιμον.

Εἶνε γνωστότατος καὶ συνηθέστατος ὁ τύπος τοῦ ἀνθρωπομόρφου κυπριακοῦ ἀγγείου, οὗ τὸ ἄνω μέρος ἀντὶ νὰ τελευτᾷ, ὥς τὰ κοινὰ, εἰς λαμβόν, τούναντίον λογικώτατα περιλαμβάνει ἄνωθεν καὶ ὁλόκληρον κεφαλὴν. Πολλὰ τούτων ἔχουσι μαστοὺς ἢ καὶ μόνας τὰς θηλὰς τούτων. Ἦτο δὲ τὸς φυσικὸν τὸ αἰσθημα τοῦ ἀνθρωπομορφισμοῦ τῶν ἀγγείων. Ἀκόμη καὶ σήμερον μὴ δὲν λέγομεν ὁ λαιμός, τὰ αὐτιά, ἡ κοιλία, ὁ πούς τοῦ ἀγγείου; Ἀλλὰ συγχρόνως παρὰ τὴν ἀγγειοπλαστικὴν ταύτην τὴν μικτὴν ἔχομεν καὶ τὴν κυρίως κεραμοπλαστικὴν ἀνεξαρτήτων καὶ ὅλως αὐτοτελῶν εἰδωλίων, εἶδος ξοάνων, ἐν ἀτεχνότητι καὶ ἀξέστῳ μορφῇ, ἰδίως δὲ πληθύνει, διότι τούτων ἡ ἐκτέλεσις ὥς γνωστὸν ἦν λίαν εὐχερὴς εἰς τοὺς ἀδαεῖς ἐκείνους ἀρχαιοτάτους κεραμεῖς.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 1 ὕδροφόρος ἐκ Κύπρου παρέχει τέλειον τύπον τῆς προϊστορικῆς ταύτης πηλοπλαστικῆς.

Ἀλλ' ἡ τέχνη αὕτη δὲν περιορίζετο μόνον ἐν Κύπρῳ. Πανταχοῦ σχεδὸν συγχρόνως ἐν ταῖς ἀκταῖς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου ἡσκειτο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προηγμένη, τὰ δ' ἐν Ρόδῳ, Κρήτῃ, Βοιωτίᾳ καὶ ἄλλαχοῦ πολυάριθμα ἀρχαῖα εἰδώλια οἷα ἡ καθημένη καὶ ὀρθία ἐκ Τανάγρας γυνή, ἐνθυμίζουσι τελείως τὴν τεχντροπίαν τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων, τῶν ἀξέστων ἐκείνων γλυπτῶν τοῦ Ζ' καὶ Σ' π. Χ. αἰῶνος, οὗ τοσαῦτα γνησιώτατα ὑποδείγματα διέσωσεν ἡ ἑλληνικὴ

γῆ, ὥς ἐστὶν ἰδεῖν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Ἀρχαϊκῶν ἐν τῷ ἐνταῦθα Κέντρ. Μουσείῳ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ρυθμὸν, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ποικίλα θέματα τῆς Κεραμεικῆς, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἐξέχθησαν εἰς ἀνέφικτον τελειότητα. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὁ οὕτως ἐξόχως ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὴν τέχνην προδιατεθειμένος, ἐκ τῶν πρωτογενῶν ἐκείνων ξοάνων καὶ δυσειδῶν εἰδωλίων, κοινῶν σχεδὸν τὴν μορφήν παρ' ἅπασιν τοῖς βαρβάροις λαοῖς, αὐτὸς μόνος κατῴρθησε διὰ τῆς λατρείας τῆς φύσεως καὶ τοῦ καλοῦ, διὰ τῆς ὀξύτητος καὶ μοναδικῆς ἰδιοφυίας του νὰ δημιουργήσῃ τέλεια καλλιτεχνήματα, ἐν οἷς νὰ ἐμφυσησῇ ζωὴν καὶ ψυχὴν, ἥθος καὶ χαρακτῆρα, ἐν γένει τὸ ἰδιάζον ἐκεῖνο, ὅπερ καλεῖται μὲ μίαν λέξιν: *δυσμός ἢ στυλός—style—*.

Βεβαίως ὁ Ἕλλην κεραμεὺς εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ ἐξ Ἀνατολῆς χειροτεχνήματα τῆς Κεραμεικῆς. Ἦδη οἱ Φοίνικες ἀπὸ σκοτεινῶν καὶ μεμακρυσμένων αἰῶνων κατέκλυζον τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου μὲ τὰ παντοδαπὰ προϊόντα τῆς Ἑώας, κατὰ δὲ τὸν Ζ' καὶ Σ' αἰῶνα ἀκριβῶς καθ' ὃν χρόνον ἄρχεται ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἑλληνικῆς πηλοπλαστικῆς, οἱ Σαργονίδαι ἐπεξέτεινον τὰ κράτη των μέχρι Συρίας καὶ Ἀραβίας, ψάλλοντες οὕτως εἰπεῖν τοὺς Ἴωνας ἐξ ἀνατολῶν, ὁ δὲ Ψαμμήτιχος ἤνοιγε πρὸς νότον τὰς πύλας τῆς μυστηριώδους Αἰγύπτου εἰς τοὺς ἀπλήστους καὶ κερδῶνους Ἕλληνας ναυτίλους.

Ἀλλ' ἡ μίμησις καὶ ἀντιγραφὴ δὲν ἦσαν ποτὲ ἴδια τοῖς Ἕλλησιν. Ἡ πρωτοτυπία καὶ ὁ ὄργανός τοῦ πνεύματός των ἦτο τὸς μὲγας, ὥστε ἐκείνοι, ὅτι δὴποτε ἐλάβανον ἀνὰ χεῖρας, μετεποιοῦν, μετέπλαττον καὶ διεσκεύαζον ὅλως κατὰ τὴν ἰδίαν ἐμπνευσιν καὶ φαντασίαν. Ἐνῷ δ' ἡ Ἀνατολὴ παρείχεν αὐτοῖς χονδροειδῆ καὶ μονότονα σώματα, ἀκάμπτους καὶ ἀχάριτας κινήσεις καὶ στάσεις, ὁ Ἕλλην κοροπλάστης σπουδάζων τὴν φύσιν, μελετῶν ἐν τῇ παλαίστρᾳ τὸ γυμνὸν καὶ τὰς κινήσεις τῶν μυῶνων, παρακολουθῶν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν διάθεσιν τῶν πτυχῶν καὶ τὰς ἀρμονικωτάτας γραμμὰς τῆς περιβολῆς καὶ τοῦ περιγράμματος ἐξήχθη εἰς τὴν τελείαν ἐκείνην ἀπὸ τῆς χειρωναξίας χειραφέτησιν, γινόμενος αὐτὸς δημιουργὸς καὶ πλάστης κόσμου ὅλου καλλιτεχνικῆς συλλήψεως.

Ἐν ἰδίᾳ τῶν χαρακτηριστικωτάτων τῆς ἑλληνικῆς τέχνης εἶνε ἡ ἐκφρασις. Πρὸ αὐτῆς ἡ ἀνατολικὴ τέχνη δὲν ἐξέφραζε τίποτε. Οὐδέποτε τὸ μείδιμα, τὸ θεῖον καὶ ζωογόνο, ὥς ἀκτὶς φωτός, μείδιμα ἐπὶ νῆει ἐκ τῶν σοβαρῶν καὶ στυγνῶν χειλέων τῶν θεῶν τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀσσυ-

ρίας. Πρῶτος ὁ Ἕλλην γλύπτης καὶ κοροπλάστης διημέφεν ἐλαφρῶς τὰ χεῖλη, ἀνέτεινε τὰς γωνίας τοῦ στόματος καὶ εἶτα πρὸς πλείονα ἀρμονίαν καὶ συμμετρίαν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐξῶθεν πρὸς τὰ ὦτα κανθοὺς τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἐκεῖνο τὸ μείδιμα τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων, τὸ «αἰγινήτικόν» συνήθως καλούμενον, διότι τὸ πρῶτον ἐπὶ τῶν ἐξ Αἰγίνης ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου ἀνακειμένων περιφῆμων ἀρχαίων γλυπτῶν παρετηρήθη, εἶνε οἷον τὸ μείδιμα τῆς ὥς Ἀφροδίτης ἐκ τῶν κυμάτων ἀναδυομένης ἑλληνικῆς τέχνης. Ὡς δ' ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Θεοκρίτου ἡ παράδοσις ἐπλασεν ὅτι ἐπεκάθησαν ἀττικαὶ μέλισσαι, ὁμοίως δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἅμα τῇ γεννήσει τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐπεχύθη ὑμῆτιον μέλι ἐπ' αὐτῆς. Ἡ ἀρχαία πλαστικὴ ἐξηγέρθη καὶ ἐνεφανίσθη ἐν τῷ κόσμῳ μὲ τὸ μείδιμα εἰς τὰ χεῖλη.

Πρὸς τοῦτο δὲ λίαν συνετέλεσεν ἡ τε θρησκεία καὶ τὸ πολίτευμα ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἦσαν οἱ νεφελώδεις, συμβολικοὶ, αὐστηροὶ καὶ σκυθρωποὶ θεοὶ τῶν Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων. Ἦδη ὁ Ὅμηρος μᾶς περιγράφει τὸν Ὀλύμπον, τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεάς του, ὥς σμερινὸς πευθὴν ἐφημερίδος τὰς σελφίδας en rose καὶ à la Directoire τοῦ ἀνακτορικοῦ χοροῦ.... Μᾶς φέρει εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν, περιγράφει καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας, τὰς ὀμιλίας, τὰ ἔθη καὶ ἔθιμα, τὰ γέγρατα, τὰ ἀστεῖα, τὰς φιλονικίας, τὰ πάθη καὶ ἐν γένει τὰ πάντα, ὥστε προκίετο περὶ οἰκογενείας θνητῶν.

Ἡ τέχνη δὲν ἠδύνατο ἢ νάντικατοπτρίσῃ τὰ αἰσθηματὰ καὶ τὰς παραδόσεις, δημιουργοῦσα δὲ τοὺς θεοὺς καὶ ἐκ τῆς Ποιήσεως καὶ τῆς λαϊκῆς Μούσης ἐμπνεομένη, ἐπλασσε τούτους εὐχάριτας, μειδιῶντας, χαρωπούς καὶ μὲ πάσας τὰς ἀνθρωπίνους διαθέσεις καὶ ψυχικὰς καταστάσεις.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐνδυματί εὐθὺς καταδείκνυται ἡ ἐξοχος ὑπεροχὴ τοῦ Ἕλληνα κεραμεῖς. Βεβαίως οἱ

3. — Τανάγρα.

τεχνίται οὗτοι δὲν ἐποιοῦν ταῦτα καθ' ὅλως ἰδίαν ἔμπνευσιν. Ἡ μεγάλη τέχνη, ἡ Γλυπτική, εἶχε προαχθῇ σπουδαίως κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, οἱ δὲ κεραμεῖς βλέποντες καὶ σπουδάζοντες τὰ θαυμάσια γλυπτὰ ἐκείνα πρότυπα, μετέφεραν τότε ἐπὶ τοῦ πηλοῦ καὶ τὰς ἐλαχίστας προόδους καὶ μεταρρυθμίσεις, οὕτω δ' ἐπαναβλέπομεν ἐπὶ τῶν κεραμεικῶν εἰδωλίων πάσας τὰς θαυμαστάς ἐκείνας τῆς περιβολῆς διασκευὰς καὶ λεπτομερείας, οἷας θαυμάζομεν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως λ. χ. κορῶν ἢ ἱερείων, ὡς ἀποδεικνύει τὸ μικρὸν εἰδῶλιον ἐκ Ρόδου πιθανῶς, θεᾶς κρατούσης περιστερᾶν.

Τί ἦτο τὸ ἔνδυμα πρὸ τῶν Ἑλλήνων; Ἐν χονδρὸν ὕψασμα, ὅπερ ὡς σάβανον περιέβαλλε τὸ σῶμα, μὴ παρέχον οὐδεμίαν ὑπόδειξιν τῶν μορφῶν καὶ σχημάτων, τῆς ζωῆς ἐν γένει τῆς ὑπ' αὐτὸ σφυζούσης. Ὁ Ἕλλην κεραμεύς, ἀκολουθῶν τὸν γλύπτην, δίδει εἰς αὐτὸ ζωὴν καὶ κίνησιν, διαθέτει τὰς πτυχὰς ποικιλοτρόπως, παρακολουθεῖ τὸ σῶμα, τὸ καλύπτει οὐχὶ διὰ τὸ ἐξαφανίσαι, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ νὰ το καταστήσῃ μᾶλλον ὁρατὸν καὶ αἰσθητόν.

Δὲν περιορίζεται δ' εἰς μόνον ταῦτα. Ἡδὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος ἡ Κεραμεικὴ ἐπιλαμβάνεται μεγαλειτέρων ἔργων, μὴ ἀρκουμένη δ' εἰς τὰ μικροσκοπικὰ εἰδῶλια ἐπιχειρεῖ νὰ παραγάγῃ ἀληθῆ εἰδῶλα, εἰς μεῖζονας διαστάσεις, μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐξικνουμένη, ὡς μαρτυρεῖ πληθὺς εὐρημάτων τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν. Ἡ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν κεφαλὴ Ἀθηνᾶς καὶ ὁ ἐξ Ὀλυμπίας Ζεὺς — ἀριθ. 2 — ἄς χρησιμεύσωσιν ὡς ὑποδείγματα τῆς μεγαλοκεραμοπλαστικής.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀκμῆς οἱ κεραμεῖς μὴ περιοριζόμενοι μόνον εἰς τὰ θρησκευτικὰ θέματα, εὐρύνουσι τὸν κύκλον αὐτῶν, δημιουργοῦσι δὲ πληθὺν ἀπειραριθμῶν εἰδωλίων μὲ παραστάσεις ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου.

Τίποτε δὲν διαφεύγει τὴν ὀφείαν ἀντίληψίν των. Ὀλόκληρος ὁ ἀρχαῖος βίος μεταφέρεται καὶ ἀποκρυσταλλοῦται ἐν σμικρῷ ἐπὶ τοῦ πηλοῦ. Ὁ ἡθοποιός, ὁ πωλητής, ἡ ἀνθρώπις καὶ ἡ ἀρτόπωλις, ὁ ἀλιεύς, ὁ ἀρματοδρόμος καὶ παλαιστής, ἡ κομψὴ ἀτθίς, ἡ φίλεργος ταναγραία κόρη, τὰ πάντα ἐν γένει, νέοι καὶ νέαι, γέροντες καὶ γραιῖαι, ζῶα καὶ παιδία τίθενται ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ κεραμέως, ἐξ οὗ ὡς ἀπὸ χειρῶν Δευκαλίωνος ἐξέρχεται ὁλόκληρος ζωντανὸς καὶ ἔμψυχος κόσμος! . . . Οἷα ἀνεξάντλητος παραγωγικότης καὶ οἷα ἀπαράμιλλος χάρις, κομψότης, καὶ μεθυγραφία πλειστάκις εἰς τὸν Λιλιπούτειον

4. — Ἡ παίζουσα τοὺς ἀστραγάλους.

τοῦτον κεραμεικὸν μικρόκοσμον! Τί δὲν μανθάνει παρ' αὐτοῦ ἡ ἀρχαιολογία, ἡ ἐθνογραφία καὶ ἡ καλλιτεχνολογία!

Ἴδου ἐν παραδείγματι ὁ μάγειρος, ἡ ταναγραία — ἀριθ. 3 — καὶ ἡ δεμβάζουσα κόρη, ἡ παίζουσα τοὺς ἀστραγάλους — ἀριθ. 4 — τὸ εὐθυμότατον παιγνίδι, ἡ ἐγκοτύλη, ἡ σημερινή μας «καβάλα».

Ἴδου δὲ καὶ κωμικὰ καὶ γελοιογραφικά, διότι ἡ τόσον συνήθης σήμερον «καρικατοῦρα» δὲν ἦτο ἄγνωστος τοῖς ἀρχαίοις, ἐνῷ δ' ἡ ἡμετέρα παρέρχεται καὶ ἐξαφανίζεται μετὰ τοῦ εὐφάρτου χάρτου, ἡ τῶν προγόνων μας, ὡς ὅλα τὰ ἔργα των, διατηρεῖται ἀφθαρτος καὶ σχεδὸν ἀθάνατος ἐν τῷ πηλῷ. . . . Τοιαύτη εἶνε ἡ γελοιογραφία τραγικοῦ ἡθοποιῦ ἢ ὑπ' ἀριθ. 5 τοῦ Βατραχοκεφάλου. Ἀλλ' ἐν τῷ ἡμετέρῳ Μουσείῳ δύνασθε πληθὺν κωμικῶν παραστάσεων νὰ ἴδητε ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν εἰδωλίων τῆς τε κυρίως Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Μυρρίνης.

Τί δὲ νὰ εἰπῶμεν διὰ τὰς ἀπειραριθμούς ἀσέμνους καὶ βωμολοχικὰς παραστάσεις, τὰς σατυρικὰς καὶ πριαπικὰς γελοιοπλαστίας, ὧν γέμουσι τὰ Μουσεία πάντων τῶν ἐθνῶν, ἰδίᾳ δὲ τὸ ὄνο-

μαστότατον τῆς Νεαπόλεως, οὗ καὶ ἐξεδόθη καὶ θαυμασίως εἰκονογραφημένον σύγγραμμα;

Ἀλλ' ἐὰν πᾶσαι αἱ περίοδοι τῆς κοροπλαστικής παρέχωσιν ἔργα ἄξια λόγου καὶ θαυμασμοῦ πολλάκις, ἡ κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπερβαλοῦσα πάσας τὰς προγενεστέρας καὶ συγχρόνους παρήγαγε τοιαῦτα κεραμεικὰ χειροτεχνήματα, ὥστε δικαίως νὰ θεωρῶνται ὡς τὰ τελειότατα ἐν τῷ εἶδει των. Οὐχὶ δὲ σήμερον μόνον ἀλλὰ καὶ τότε ἡ φήμη αὐτῶν ἦτο καὶ τῆς ἀστραπῆς φαεινότερα καὶ ταχυτέρα. Ὀλόκληρος ὁ τότε γνωστὸς κόσμος ἐπρομηθεύετο ἐκ τῆς γῆς τῆς ἰοστεφοῦς πόλεως ἄγγεῖα καὶ εἰδῶλια, ἐθεωρεῖτο δὲ μέγα ἀπόκτημα ἐὰν ταῦτα ἔφερον τὰς ὑπογραφὰς τῶν διασημοτάτων ἀγγειογράφων, οἷον τοῦ Εὐφρονίου, τοῦ Ἐπικτήτου, τοῦ Παμφαίου, Δουρίδος, Βρύγου καὶ λοιπῶν μεγάλων τῆς ἀργίλλου ζωγράφων τῆς κλασικῆς περιόδου. Καὶ μόνον τὸ γεγονός τοῦτο ἀποδεικνύει πόσον ὀλίγον χειρωνακτικὰ καὶ πόσον ἀληθῆ καλλιτεχνικὰ ἔργα ἦσαν τὰ κεραμεικὰ ταῦτα προϊόντα. Ναὶ μὲν ἡ μήτρα ἦν κοινὴ καὶ στερεότυπος, ἀλλ' ὁ κοροπλάστης μόλις ἐξερχόμενα ἐξ αὐτῆς παρελάμβανε καὶ διὰ τῶν χειρῶν διέπλαττε καὶ μετερρύθμιζεν, ὡς σήμερον εἰς πλοιοποῖδς γυναικείων πλῖων, κατὰ τὴν ἰδίαν φαντασίαν καὶ καλαισθησίαν, προσέδιδε δ' εἰς ἕκαστον τούτων

ἰδίον τύπον, κατὰ τι ἰδιάζον καὶ ἀτομικόν. Κατόπιν δὲ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ κλιβάνου ἐξαγωγήν ὁ ἀγγειογράφος διεκόσμηε καὶ ἐζωγράφει ὡς ὅλως ἀνεξάρτητον καλλιτέχνημα.

Τοσοῦτον μάλιστα ἐθεώρει τοῦτο ὡς τοιοῦτον, ὥστε δὲν ὤκνει νὰ θέσῃ καὶ τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν κάτωθεν, ὡς συμβαίνει εἰς τὰ ἄγγεῖα.

Δυστυχῶς ὁ χώρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διαλάβωμεν λεπτομερέστερον περὶ τῶν θαυμασιωτάτων τούτων ἀπειραριθμῶν χειροτεχνημάτων τῆς ἀρχαίας βιοτεχνίας.

Ἡμεῖς ἀπλῶς ὡς σκοπὸν προεθέμεθα νὰ δώσωμεν ἰδέαν τινὰ καὶ εἰς τοὺς θύραθεν τῆς σοβαρᾶς Ἀρχαιολογίας περὶ ἐνὸς κλάδου τῆς ἀρχαίας τέχνης οὕτω σπουδαίου καὶ ποικίλου, τοσοῦτον δ' ἅμα τερπνοῦ καὶ ἐπαγωγοῦ.

Ἐν τῷ μεριδιᾷματι τῆς Ταναγραίας κόρης διαγεῖται ὁλόκληρος ὁ ἀθάνατος τῆς πάλαι Ἑλλάδος κόσμος. Εἶνε ὁ φωνογράφος, ὃν διεφύλαξαν τὰ σπλάγχνα τῆς Πατρίδος μας, ἵνα διαλαλῇται εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἡ ἀνέφικτος γοητεία τοῦ ἀρχαίου κάλλους!

ΑΛΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

5. — Βατραχοκέφαλος.

ΑΠΟ ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ . . .

Ἦταν γιὰ μένα ἀπὸ τοὺς φίλους ἐκείνους, ποὺ τοὺς συναναστρεφόμεθα πολὺ εἰς κάποιαν ἐντυχὴν περίοδον τῆς ζωῆς μας, τοὺς βλέπομεν συχνά, συνομιλοῦμεν μαζί των μ' εὐχαρίστησιν, τοὺς ἀγαπῶμεν ἂν θέλετε, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξέρωμεν οὔτε ποῦ κατοικοῦν, οὔτε πῶς ζοῦν, οὔτε ποιοὺς συγγενεῖς ἔχουν. Μὲ ἄλλους λόγους, τοὺς ἀπολαμβάνομεν ὁλωςδιόλου χωριστοὺς ἀπὸ οἰκογένειαν, ὅπως ἀκούομεν καὶ μερικῶν πουλιῶν τὸ κελάδημα, χωρὶς νὰ ἰδοῦμεν ποτε ἢ νὰ συλλογισθοῦμεν κἀν τὴ φωνιὰ των.

Εἰς τὸ Ἀναγνωστήριον ἐνὸς μεγάλου καφερείου ποῦ ἤκμαζε τότε καὶ ἦταν τὸ συνεντευκτήριον τῆς πνευματικῆς νεολαίας, ἐκεῖ ἐγγώρισσα καὶ τὸν Πολύβιον. Ἐνας φίλος μου τὸν ἐσῴτισε

γιὰ τελειόφοιτον τῆς γομικῆς, — ἢ τῆς ἱατρικῆς, δὲν θυμοῦμαι καλά, — ἐπροσέθεεν ὅμως ὅτι «ἔχει καὶ φλέβα φιλοσόφου». Πραγματικῶς, εἰς τὰ χέρια τοῦ κρατοῦσαν ἓνα τόμον τοῦ Κόμπε, — τὴν περὶ τὴν «Κατήχησιν» — καὶ ἀργότερα ἐβγαλεν ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα βιβλιαράκι τοῦ Ζαβορόβσκι «Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς γλώσσης.» Ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ ἀπὸ τὰ βιβλία, μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν τὰνθιόμενα ρεῖατα τοῦ ὠραίου φιλοσόφου, τὰ αἰμοκόκκινα μάγουλα, ποῦ ἐπροδίδαν εὐθὺς νησιώτικη καταγωγὴ, τὸ καλοδεμένο σῶμα, τὸ λιγρὸ ἀνάστημα, τὸ παιδακίσιον γέλιο, τὰ φωτεινὰ μάτια, — ὅλη ἐκείνη ἡ γροινωτὴ, ἡ βελουδένια τρυφερότης τοῦ ἐφήβου, ἐνωμένη μὲ τὴ χαλύβδινη

δύναμι της υγείας και την γάργαρη αφρονία της ζωής. Ήταν πραγματικώς ο πευδ χαριτωμένος νέος και ο πευδ ζωντανός, απ' όσους έβλεπαμε τότε να φηγουράρουν εις τάθηναϊκά κέντρα.

Δέν' ήταν δύσκολο να μαντεύση κανείς, ότι ο Πολύβιος θα είχε κ' έρωτικές ιστορίες. Είς τον κύκλο μας τοδλάχιστον επιθυρούζοντο μερικές. Έμεις όμως, βουτηγμένοι τότε εις τον θειτικισμόν του Κόμπε, και θέλοντες ακόμη να εξετάσωμεν πόσον είχε δίκην ο Ζαβορόβσκις να εφαρμόζη τον Λαβρινισμόν εις τη γλώσσα, — συζήτησις που έβάσταξε, θεέ μου, βραδυές, — δέν έλάβαμε ποτέ καιρό να μιλήσωμε σα νέοι και για ποιητικώτερα... Στην αρχή, έβλεπόμεθα κάθε απόγευμα και κάθε βράδυ... αργότερα μόνον καθ' έβδομάδα... και λίγο-λίγο κατήντησε να μη βλέπομεθα καθόλου ή σπανιώτατα. Τό περιεργο, αν και συνειδημένο, είνε, ότι όσον έμεγάλωνεν ή αγάπη μας, τόσοσν αραιώναν αι συναντήσεις μας, — όσον περισσότερον εγινόμεθα φίλοι, τόσοσν περισσότερον εφαινόμεθα ξένοι. Είς αυτό όμως δέν έπταιεν άλλο, παρά αι περιστάσεις.

Κάποτε, είχα να ιδώ τον Πολύβιον δέκα-δεκαπέντε ήμέρες, και τον απάντησα όλωςδιόλου κατά τύχην, σε μιάν έξοχική μυρραρία. Ήταν μόνος· αλλά μου εφάνη, για πρώτη φορά, τόσο βυθισμένος σε σκέψη ή σε λύπη, που έδίστασα να τον πλησιάσω... Μ' εφώναξε... "Ω, θεέ μου! πόσον έκαμε κόπο να χαμογελάση αυτός, που είχε τό γέλιο τόσο φυσικό, όσον ή βρύσι τό νεροκύλισμα!

— Μα τί έχεις; του είπα.

— Κάτι.

Τόν εκύτταξα καλά. Η όψις του παραλλαγμένη ή γωνίες του στόματος εκλιναν ελαφρά προς τα κάτω· στα μάτια του δυό μαύρα τόξα αμυδρά ακόμη· αλλά καθώς ένώνοντο με τη βελούδινη πορφύρα του προσώπου, έμοιαζαν με τις σκοτεινές κηλίδες του ροδακίνου, που προσημαίνουν τη σπιίλα...

— Ναί, κάτι έχεις... Πρέπει να λυπήθηκες πολν αυτές τες ήμέρες... αλήθεια;

— Λυπήθηκα... ω, δέν πιστεύω να τό εκφράζη ή λέξι σου... Καλλίτερο να έλεγεσ άλλο... Και όμως τί; ακόμη δέν έπαθα τίποτα. Η δυστυχία μου τόρα μόλις αρχίζει... Χρειάζεται μάτι δυνατό, για να διακρίνη τό συννεφάκι, που πλακόνει από μακρυνά... Θέλεις να σου πώ;...

Έστάθηκε μιá στιγμή, κ' έπειτα:

— Άκουσε, για να ιδής μόνον τί περιεργο που είνε. Την Παρασκευή τό βράδυ, γύρισα στο σπίτι μου άργά. Μπήκα άμέσως στο δωμάτιό

μου, κ' έτρεπα ένα σπέρτο νανάριω τό κερί. Τό πρώτο πράγμα που είδα, ήταν ένα γράμμα που μ' περιέμενεν άπάνω στο τραπέζι... Κοινότατο γράμμα, μέσα σε φάκελλο άσπρο, μικρό. Αμέσως, στη στιγμή, μ' έπιασε παλμός. Στάθηκα και τό κύτταξα, όπως θα κύτταζεν ένας αδύνατος και άσπλος άνθρωπος τό θανάσιμό του έχθρό, πάνοπλο και κοιμισμένο... Σάν να φοβούμουν να τόν ξυπνήσω, και σα να μην είχα τη δύναμι και τό θάρρος να τόν ξεσχίσω... Έπιτέλους τό πήρα, τό άνοιξα και τό διάβασα... Πρώτα τό τέλος, έπειτα την αρχή, έπειτα τη μέση ως τό τέλος... "Ε, ήταν της Μοίρας μου αυτό τό γράμμα! Από τη στιγμή εκείνη είμαι... ως μη σου πώ κ' εγώ τό ίδιο, γιατί τόρα δά, πριν έλθης, εκείνος ο γέρος εκεί-χάμω έλεγε του μυρραριέρη ότι είνε ο δυστυχέστερος άνθρωπος του κόσμου... ως πώ λοιπόν ότι είμαι ο δυστυχέστερος άνθρωπος της μυρραρίας!

Δέν έγέλασα, αλλά ρώτησα:

— Αυτό τό γράμμα τό περιέμενες;

— Δέν ξέρω... δέν ξέρω τίποτε. Κοντά στο σπίτι μας πολν, είνε μιá λεύκα πανύψηλη. Κάθε φθινόπωρο, χρόνια τόρα, μου περνά ή ιδέα ότι μπορεί να πέση κεραυνός και να με κάψη... Αν πέση αύριο όμως, θα ήμπορούσα να πώ ότι τόν περίμενα;... Δέν ξέρω, σου λέγω... Και ούτε που μπορώ να σου πώ τίποτε άλλο... Καμμιάν εξήγησι, καμμιάν λεπτομέρεια... Είνε αδύνατο!... τρέμω!... Ακόμη καλά-καλά ούτε στον έαυτό μου δέν τό είπα... ακόμη δέν ετόλημσα να παραστήσω τη θέσι μου με λέξεις. Δέρομαι κ' εγώ ως τόρα με τα κινήματα της φαντασίας που ζωγραφίζουνε την εϋτυχία, και τη δυστυχία, καταπώς λέγει ο Ποιητής. Φθάνει πειά ε; άρκετά σου είπα.

— Άρκετά, επιθύρσια.

Δέν ήθελα να φωτισθ ή τό μυστήριο του φίλου μου, ακριβώς γιατί μου φαίνεται φοβερό, — και μου φαίνεται φοβερό, ακριβώς γιατί δέν ήταν φωτισμένο.

— Αλήθεια, μου είπε σε λίγο με στεναγμό: τί γίνεται ο Ζαβορόβσκις; Έπεισθης τελοσπάντων ότι ή ιδέες του είνε υπερβολές του Μάξ Μύλλερ, που σήμερα δέν έχουν πέρασι;... Διάβασε, διάβασε τόν Γκάμπελεντς και θα ιδής...

Κ' εστέναξε πάλι. Έν από τα μεγαλείτερα κακά που του έκαμε τό τρομερό εκείνο γράμμα, ήταν βέβαια που του εσήκωσε τη γαλήνη της ψυχής να καταγίνεται στες αγάπημένες του μελέτες. Καθ'αυτό δυστυχία φιλοσόφου!

Πέρασαν μήνες. Μια βλέπω τόν Πολύβιο

μέσα στο τραμ της όδοϋ Σταδίου. Ήταν όρθιος στον έξώστη. Πηδά κάτω, μόλις με βλέπει εκεί απέξω απ' τη Βουλή, και τρέχει κοντά μου.

— Καλή μέρα... τί γίνεσαι;... Έχω καιρό να σε ιδώ... Ήμουν βιαστικός, αλλά δέν πειράζει... Έλα να κάμωμε δυό βήματα μαζί... Τρέχω... όλο τρέχω αυτές τες ήμέρες... τρέχω και δέν φθάνω...

— Από εκείνο τό γράμμα βέβαια.

— Μη το γελās... ναί, ακριβώς από εκείνο τό γράμμα... Πάσχω ακόμη, και ίσως θα πάσχω αιωνίως... Τό συννεφάκι πλάκωσε, θέριψε, και είνε από πάνω από τό κεφάλι μου... Δέν ξέρω κ' εγώ που θα ξεπάση και τί θαπογίνη... Αν θα είνε ευχάριστο, θα το μάθης.

— Και αν θα είνε δυσάρεστο;

— Ποτέ!

Μιλούσε γρήγορα-γρήγορα, κ' έτρεχεν, έτρεχεν. Είχε γίνη λιγνότερος, ευκνητότερος. Τα τόξα, κάτω απ' τα μάτια, είχαν μανρίση περισσότερη, και τα μάτια, ως να είχαν μεγαλώση, έχυναν μιá λάμψη αγωνίας σε όλο τό πρόσωπο, σε όλο τό σώμα. Έλεγεσ πώς είχε πυρετό. Η θανμασία κοκκινάδα είχε χαθή, κ' έμεναν μόνο θλιβερά της ερείπια, μερικές βούλες βυσσινιές-ανοικτές, σκορπισμένες άτάκτως επάνω στα ώχρα μάγουλα.

Εφθάσαμεν συνομιλούντες ως τό Σύνταγμα. Άλλά περί Ζαβορόβσκη ούτε λέξιν. Από εκεί, ο Πολύβιος, βιαστικός πάντα, μπήκε σ' έν άμάξι κ' έχάθη κατά την όδον Μητροπόλεως. Έκτός από την άσυνείδητην αυτήν αγωνίαν, από την πυρετώδη ταχύτητα, μου έκαμεν εντύπωση ή άκαταστασία της ένδυμασίας του. Κ' έλεγα με τόν νουν μου: τί σχέσιν άρά γε ήμπορούσε να έχη τό γράμμα με τα λεκιασμένα κείνα ρούχα, με τό ζωωμένο καπέλο, με την κακοδεμένη γραβάτα;... Είς τόν μάταιόν αυτόν κόσμο, φαίνεται, μιá από τες μικρότερες λύπες είνε να βλέπη κανείς έξαφνα ανθρώπους, που τους ήξευρεν υποδείγματα κομψότητας, παραμελημένους κ' έλεινοϋς.

Μου έμελλε ναδειάσω δλόκληρο τό ποτήρι της περιεργής αυτής λύπης, την τελευταία φορά που είδα τόν Πολύβιο.

Είχαν όμως περάση χρόνια, — ναί, χρόνια δλόκληρα.

Στη Δενδροστοίχια, ένα πρωτ χειμωνιάτικο...

Όχι, δέν ήταν ο Πολύβιος εκείνος, ήταν τό φάσμα του... Κάτάχλωμο, κατακίτρινο τό πρόσωπό του· ψηλός και λιγνός ο λαιμός του· νυσταλέα, σβυσμένα τα μάτια του· παληά, κατασκοπισμένα τα ρούχά του· τρυπημένα και λασπωμένα τα παπούτσια του· τό βήμά του συρτό και κουρασμένο. Τόν εφοβήθηκα... Κοντοστάθηκα όμως, γιατί τόν απάντησα σ' ένα στενό, ανάμεσα σε δυό δένδρα, που δέν ήταν τρόπος να ξεφύγω.

Με είδε βέβαια, γιατί μιá στιγμή ή ακτίνες των ματιών μας διασταυρώθηκαν. Μ' εγνώρισεν όμως, μ' εθυμήθηκε; Δέν τό ξέρω... Δέν μου μίλησε, δέν έκαμε κανένα κίνημα, δέν φάνηκε να ξύπνησεν από τόν περιπατητικό του ύπνο. Και με τό ίδιο συρτό και κουρασμένο βήμα, επροχώρησε και αντιπαρήλθε. Ναί, ώρισμένως δέν ήταν ο Πολύβιος, ήταν τό φάσμα του.

Γι' αυτό δέν ξέρω αν τον είδα πραγματικώς, ή αν ή φαντασία μου τον έδειξεν έπειτα, στο δεύτερο γύρο, μακρυνά, ανάμεσ' απ' τα κάγκελα του κήπου, καθισμένο σ' ένα πάγκο του Ζαπτείου, να διαβάξη ένα γράμμα...

Ήμουν μιá μέρα με τό φίλο μου εκείνο, που μου είχε συστήση τόν Πολύβιο στο Άναγνωστήριο του μεγάλου καφερείου· κ' εκεί απέξω ακριβώς, βλέπομε τοιχοκολλημένο ένα νεκρώσιμο.

— Μπα! εφώναζεν ο φίλος μου. Ο κακομοίρης ο Πολύβιος πέθανε!... Τόν θυμάσαι... τό Ζαβορόβσκη;

— Πώς; είνε μάλιστα λίγος καιρός που τον είδα...

— Εγώ είχα να τον ιδώ χρόνια. Ο κακομοίρης! Κι' από τί να πέθανε τέτοιος νέος σιδερένιος;

— Άρχισα να τρέμω.

— Στο σπίτι του κοντά, είπα, είνε μιá λεύκα πανύψηλη. Κάθε φθινόπωρο, χρόνια τόρα, του περνούσεν ιδέα ότι ήμπορούσε να τραβήξη κεραυνό και να τον κάψη. "Ε, φαίνεται πώς ο κεραυνός έπεσε.

— Μα τί λές; δέν σε νοιάζω...

— Έτσι σου τώπα... Ξέρεις λοιπόν από τί πέθανεν ο Πολύβιος;

— Από τί;

— Από ένα γράμμα... είπα σχεδόν από μέσα μου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Παρατηρούνται εἰς τὴν μακροζωίαν τῶν ἐθνῶν στιγμαὶ τόσον σημαντικαί, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐπανεέλθουν. Μία τούτων διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ ἰόνιον Πανεπιστήμιον ἢ ὡς ἐλέγετο τότε Ἰόνιος Ἀκαδημία¹, τὸ πρῶτον, δῆλα δὴ τὸ πρῶτον ἀνώτατον τῶν ἐπιστημῶν διδασκῆριον, ἰδρυθὲν ἐν Ἑλλάδι, ὅπερ ὑπῆρξεν ἀληθὲς φυτῶριον τῶν ἐπιστημῶν τῆς Νέας Ἑλλάδος καὶ ἐλαμψεν ὡς φωτεινὸν μετέωρον ἐν τῇ ἐλληνικῇ στερεώματι εἰς καταλληλοτάτην στιγμήν, εἰς στιγμήν, καθ' ἣν ἀπασα ἡ Ἑλλάς κατὰ νοῦν ἔχουσα τὸν Ἀγῶνα δὲν ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ τοιαῦτα. Ἀληθὲς ὅτι ἐν Κερκύρᾳ ἐπὶ Ἑνετοκρατίας ὑπῆρξεν Ἀκαδημία, ἀλλ' αὐταὶ ἦσαν μᾶλλον σύλλογοι φιλολογικοὶ ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ Γάλλων, τῷ 1808, ἰδρύθη ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία, ἀλλ' αὕτη, ἂν καὶ ἐδίδασκον γάλλοι καὶ Ἕλληνες, ἦτο διδασκῆριον ἰταλικόν. Τὸ Ἰόνιον Πανεπιστήμιον ὅμως ἦτο καθ' ὅλα ἐλληνικόν, διότι ὁ ἰδρύσας αὐτὸ ἀείμνηστος Γυῖλφορδ, ἂν ἦτο ἄγγλος τὴν πατρίδα, ἦτο Ἕλλην τὴν τε καρδίαν καὶ ψυχὴν. Ὁ Γυῖλφορδ ἔπραξε διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅ,τι φιλόστοργος πατὴρ διὰ τὰ τέκνα του. Τόσον ἡγάπα τὴν Ἑλλάδα, ὥστε ἐδέχθη καὶ τὸ τῶν ὀρθόδοξων βάπτισμα, τὰ πλούτη του ἀφιέρωσε διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς ἐλληνικῆς νεολαίας, προσεπάθησε νὰ ἀνορθώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, διδὼν καὶ προέτρεπε τὸν Ἀσώπιον νὰ γίνῃ ἱερεὺς. Ὅπου σοφοὶ ἱερεῖς, ἐκεῖ καὶ μεγάλη ἡ Ἐκκλησία. Ἐζήτει φιλομαθεῖς καὶ εὐφρεῖς νέους, οὓς ἐξεπαίδευεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τοὺς παρεσκεύασε διὰ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου του, ἐζήτει νὰ εὕρῃ τῶν πτωχῶν τὰ τέκνα διὰ νὰ τὰ

¹ Δὲν ἦτο εἰσέτι καθιερωμένη ἡ λέξις Πανεπιστήμιον, ὥστε καὶ ὁ Ἀσώπιος ἐν τῷ ὁραίῳ αὐτοῦ λόγῳ, ὃν ἐξεφώνησεν εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν τῇ 4 Ὀκτωβρίου 1836 λέγει «... τὸ Πανδιδασκῆριον, » Πανεπιστήμιον, Ἀκαδημία ἢ Ἰόνιος ἢ ὅπως ἄλλως » θελήσῃς νὰ τὸ καλέσῃς, διωρισμένον πρὸς τελειοποίησιν τῶν ἀλλαχοῦ προπαιδευομένων... ».

παιδαγωγῆσαι ἑλληνοπρεπῶς. Ἀδύνατον νὰ ἐπανεέλθουν διὰ τὴν Ἑλλάδα αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Πρῶτον εἶνε ἀδύνατον νὰ εὕρεθῇ εἰς Γυῖλφορδ εἰς στιγμὰς τόσον κρίσιμους, γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμόν, αἰσιοδοξίαν, ἰδανικὸν καὶ ἐλπίδας ἐθνικοῦ μεγαλείου. Ἐνῷ ἀνεφέροντο εἰς τὸ Πανεπιστήμιον αἱ Πλαταιαί, εἶχον ζεστόν, ζεστόν τὸ παράδειγμα νέου ἡρωϊσμοῦ, τὸ Μεσολόγγιον. Αἱ ἐνδοξοὶ τῆς ἀρχαιότητος σελίδες παρεβάλλοντο μετὰ τῶν συγχρόνων καὶ ὁ παραλληλισμὸς ἤρμοζε καὶ ἐνεθουσία καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς, λαὸν καὶ Κυβέρνησιν. Ὁ κόσμος δὲν ἐθαύμαζε μόνον τὸν ἡρωϊσμόν τῶν μαχητῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπους ἐξόχους, τὸν Φώσκολον καὶ τὸν Σολωμόν, τὸν Κοραῆν καὶ τὸν Μουστοξύδην, τὸν Προσελένην καὶ τὸν Μάντζαρον. Ἐβλεπε καὶ τὸν Καποδίστριαν ἀποδεικνύοντα ὅτι καὶ ἡ Νέα Ἑλλάς εἶχε πολιτικούς.

Τῇ 1^η Ἰανουαρίου τοῦ 1818 ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν τὸ ἰόνιον Σύνταγμα, ὅπερ διὰ τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ πρώτου κεφαλαίου ἐκήρυττε τὴν ἰδρυσιν Ἀκαδημίας. Ἦτο ἀδύνατον ἀμέσως τοιοῦτον ἴδρυμα νὰ γείνῃ, διότι ἔλειπον καθηγηταί. Ἀπὸ τοῦ 1820 ὑπὸ τῆς ἰονίου Βουλῆς, προτάσει τοῦ προστάτου βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου Δ', ἀνγορεύθη Ἀρχὴν τῆς Ἀκαδημίας ὁ Γυῖλφορδ. Οὗτος κατὰ νοῦν εἶχε νὰ ἰδρύσῃ τὸ ἀνώτατον τοῦτο διδασκῆριον εἰς τὴν κλασσικὴν Ἰθάκην, ἀλλὰ κατόπιν σόδαρων σκέψεων προετιμήθη δι-καίως ἡ Κέρκυρα. Τῷ 1823 ψηφίζει ἡ Ἰόνιος Βουλὴ διὰ δαπάνας δέκα χιλιάδας τάλληρα. Αἱ τοῦ Γυῖλφορδ ἐτοιμασίαι πρὸς σχηματισμὸν Ἑλλήνων καθηγητῶν ἐβαινον αἰσίως. Ἀρμολύτης διωρίσθη ὁ Φρειδερίκος Ἀδάμ, ὅστις εἶχε σύζυγον Κερκυραίαν. Τὰ πάντα εὐνοικά, αἱ χρησταὶ ἐλπίδες ἐστερεοποιούντο, ἡ ἰδέα ἐλάμβανε σάρκα. Τῇ 12 Μαΐου τοῦ 1824 ἐδημοσιεύθη τὸ διάταγμα τῆς συστάσεως τῆς Ἀκαδημίας συγκει-

μένης ἐκ τεσσάρων σχολῶν, κατὰ τὸ παρὰ τοῦ Γυῖλφορδ παρουσιασθέν σχέδιον. Ὀκτῶ ἡμέρας πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ διατάγματος τούτου, ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐφημερίδῃ τοῦ Ἡνωμένου Κράτους τῶν ἰονικῶν νήσων ἐδημοσιεύθη διεξοδικὸν ἄρθρον δικαιολογούν τὴν βραδύτητα τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ βεβαιοῦν ὅτι «ἡ νέα Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὠραία καὶ γνησία θυγατέρα ἀσυγκρίτου μητρός, ἤθελεν εἰσθαι τὸ μόνον μέσον διὰ τὴν παράδοσιν τῶν μαθημάτων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν».

Ὁ Ἀρμολύτης εἶχε παραχωρήσῃ τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει μέγαρον, ἐν ᾧ κατόκει, διὰ τὸ ἰδρυθὲν Πανεπιστήμιον. Ἐπὶ ἑξ ἡμέρας πρὸ τῶν ἐγκαινίων, ἐπτά καθηγηταὶ ἤρξαντο ἑλληνιστὶ διδάσκοντες ὑπὲρ τοὺς 150 νέους. Ἡ ποθητὴ ἡμέρα ἔφθασε τέλος.

Ἡ 17 Μαΐου τοῦ ἔτους 1824 εἶνε ἡμέρα ἀξιωμακροῦς εἰς τὰ ἑλληνικὰ χρονικά. Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ μεγάρου συνήλθον ἀπὸ πρῶτας ἄπαντες οἱ ἐν τέλει καὶ οἱ πρόκριτοι. Προπορευομένων τριῶν ραβδούχων, τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος εἶχεν ἐπὶ τῆς ράβδου χρυσότευκτον γλαῦκα, σύμβολον τοῦ ἰονίου Πανεπιστημίου, εἰσέρχονται οἱ καθηγηταὶ καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ Γυῖλφορδ, οἵτινες ἔγειναν δεκτοὶ ἐνθουσιῶδως. Δὲν ἦσαν ἐνδεδυμένοι μὲ βελάδες καὶ ψηλὰ καπέλα οἱ καθηγηταί, ὁ Γυῖλφορδ, ὡς ἄρχων τῆς παιδείας, ἀλλὰ ἀρχαιοπρεπῶς περιβεβλημένοι. Ὁ καλλιτέχνης κερκυραῖος Παῦλος Προσαλένδης, τῇ παραγγελίᾳ τοῦ Γυῖλφορδ, εἶχε διαγράψει τὰ σχέδια τοῦ ἱματισμοῦ, συνισταμένου ἐκ χιτωνίσκου καὶ χλαμύδος, πεδίλων ἐρυθρῶν καὶ στεφάνου. Ὁ ἱματισμὸς κατὰ τὸ χρῶμα ἦτο διάφορος κατὰ τὰς σχολάς. Οἱ μὲν τῆς νομικῆς καθηγηταὶ καὶ ὁ Γυῖλφορδ εἶχον τὴν χλαμύδα ισοιδῆ, οἱ τῆς φιλοσοφίας τὴν χλαμύδα κυανῇν, οἱ τῆς ἱατρικῆς τὴν χλαμύδα ξανθῇν. Οἱ φοιτηταὶ ἐκαλοῦντο φιλόλογοι, καὶ ἔφερον στολὴν ἐκ χιτωνίσκου, χλαμύδα κυανόχρουν καὶ πέτασον ἀρχαίου σχήματος.

Ὁ Γυῖλφορδ ὡς διδάκτωρ τῆς νομικῆς, ὁ Α. Πολίτης καὶ ὁ Χ. Φιλητᾶς, διδάκτορες ἀμφοτέρω ἰταλικῶν Πανεπιστημίων, ἐσχημάτισαν τὴν ἀκαδημαϊκὴν Σύγκλητον διὰ νὰ ἀνακηρύξωσι διδάκτορας ἐπτά καθηγητὰς, οἵτινες δὲν εἶχον δίπλωμα καὶ οἵτινες, εἰσαχθέντες διαδοχικῶς ὑπὸ τοῦ κοσμητόρος, ἔλαβον: τὸ δίπλωμα τῆς Θεολογίας οἱ ἱερεῖς Ἀνδρέας Ἰδρωμένος καὶ Θεόκλητος Φαρμακίδης, τῆς Νομικῆς ὁ ἄγγλος Φραγκίσκος Βέλφορ καὶ τῆς Φιλοσοφίας ὁ Ἰωάννης Καρανδηνός, Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος, Νικόλαος

Πίκολος, Ἰάκινθος Λουσινιανὸς καὶ Γεώργιος Ἰωαννίδης. Ἀκολούθως ὁ Γυῖλφορδ ἐξεφώνησε τὰς ἐξῆς λέξεις: «Ἐφθασεν ἀληθῶς ἡ ἡμέρα, ἡ ὁποία πρὸ τόσων χρόνων μὲ πόθον καὶ ἐλπίδα ἐπεριμένετο, καὶ ἡτίς, καθόσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν κατὰ τὸν ἀσθενῆ μας νοῦν, εἶνε ἡμέρα εὐτυχιστάτη. Πλὴν, ἵνα καταστῇ ἀληθῶς τοιαύτη πρὸς μετάδοσιν τῆς Θεοσεκείας, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς Παιδείας, ἃς ἐπικαλεσθῶμεν τὸν Πατέρα τῶν φῶτων, εἰς τὸν Ναὸν τοῦ ὁποίου πορευόμεθα τώρα». Καὶ οὕτως ἄπαντες οἱ ἐκεῖ παρευρισκόμενοι, Ἀρμολύτης, Γερουσία, ἀρχαί, καὶ τὸ ἀκαδημαϊκὸν σῶμα διηυθύνθησαν εἰς τὴν Σπηλιώτισσαν, τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, ἐνθα ἐψάλη δοξολογία, καὶ ὁ Σ. μητροπολίτης Μακάριος εἶπε τὴν ἐξῆς εὐχὴν ἐν κατανύξει, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος συνέταξε: «Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν Σολομῶντα διδάξας, ὁ φωτίσας τοὺς ἁγίους σου μαθητὰς καὶ ἐξ ἀλίων θεολόγους αὐτοὺς καὶ κήρυκας τῶν μεγαλείων σου ἀναδείξας, Θεὲ τοῦ παντός, ἐπίδω ἐπὶ τὰς ἐκείας ἡμῶν τῶν ταπεινῶν δούλων σου, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων τῆς Σῆς ἀγαθότητος ὑπὲρ τοῦ ἐν τῷ Κράτει τῆς ἰσχύος Σου συσταθέντος Πανεπιστημίου, πρὸς φωτισμὸν παντός τοῦ λαοῦ σου καὶ διαφύλαξον αὐτὸ στερεὸν ἀκλόνητον καὶ ὑπεράνω πάσης ἀντικειμένης ἐπιρρείας. Κραταίωσον τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα ἡμῶν προστάτην, τὸν ἀείποντα ἐπαγρυπνοῦντα ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ παντοιοτρόπου εὐτυ-χίας τοῦ κράτους τούτου... Ἀπόδος τὴν εὐ-λογίαν Σου καὶ τὰς ἀμοιβὰς τῇ ἐντιμοτάτῃ Ἀρχόντι καὶ διευθυντῇ τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, κόμητι Φρειδερίκῳ Γυῖλφορδ τῷ ἀπει-ρους κατατρίψαντι πόνους ἐπὶ τῇ συστάσει τούτου πρὸς βελτίωσιν καὶ φωτισμὸν τῶν κα-τοίκων τοῦ κράτους τούτου. Δός πνεῦμα σοφίας πᾶσι τοῖς διδασκάλοις καὶ φωτίσον διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου Σου Πνεύματος τὸν νοῦν πάντων τῶν μαθητῶν, ὅπως φωτισθέντες δοξά-σωσι τὸ πανάγιον ὄνομά Σου. Σὺ γὰρ ἡ πηγὴ πάσης σοφίας καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Μετὰ μεσημβρίαν ὁ Γυῖλφορδ εἰς τὴν αἴθουσαν, ἥτις ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς Βιβλιοθήκη, παρέθεσε τράπεζαν, καὶ προσεκλήθησαν πλείονες ἢ ἑκατόν. Παιανίζουσας τῆς μουσικῆς, ὁ Γυῖλφορδ προέπιεν ὑπὲρ τοῦ προστάτου βασιλέως, τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, τοῦ Ἡνωμένου Ἰονικοῦ Κράτους, τοῦ Ἀρμολύτου, τοῦ Προέδρου τῆς Γερουσίας καὶ ὅλης τῆς Γερουσίας. Ὁ δὲ Ἀρμολύτης ἔκαμε πρόποσιν ὑπὲρ μακρο-

διότιτος τοῦ Γυίλφορδ καὶ παγιώσεως τοῦ Πανεπιστημίου. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου, μετὰ τὸν ἀρχοντα Γυίλφορδ, ἦσαν ὁ ἔφορος, ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὁ ἀρχιγραμματεὺς, ὁ ἀρχιεπιφύλαξ.

Τὰ μαθήματα εἰς τέσσαρας σχολὰς διεκρίθησαν τὴν τῆς θεολογίας, τὴν τῆς νομικῆς, τὴν τῆς ἱατρικῆς καὶ τὴν τῆς φιλοσοφίας. Οἱ καθηγηταὶ ἤρξαντο διδάσκοντες ἑλληνιστὶ φιλολογίαν ἑλληνικὴν, λατινικὴν, ἀγγλικὴν, ἱστορίαν, ρητορικὴν, μαθηματικά, φιλοσοφίαν, βοτανικὴν, χημείαν, θεολογίαν, ὡς καὶ τὴν νομικὴν καὶ τὴν ἱατρικὴν.

Ὁ Γυίλφορδ ἤθελε νὰ μάθωσιν οἱ νέοι γράμματα καὶ ἐπιστήμας, ἀλλὰ ἤθελε καὶ νὰ ἦνε καὶ ἡθικοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται, διὸ τῇ 11 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1824 ἐδημοσίευσεν τὴν ἐξῆς προκήρυξιν, ἥς παραθέτομεν ἀποσπάσματα (').

«Β'. Ὅτι εἶναι ἐπιτεταγμένον εἰς τοὺς Προφέσσοντας, νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Ἐφορον περὶ οἰουδήποτε σπουδαστοῦ, ὅστις χωρὶς δικαίαν αἰτίαν, ἤθελε λείψῃ ἀπὸ τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα ὑπεχρεώθη νὰ ἀκολουθῇ, καὶ ὅστις ἤθελε φανῇ ἀτάκτως ἢ ὀχληρῶς εἰς τὸν καιρὸν τῶν μαθημάτων.

«Γ'. Οὐδεμία συνομιλία αἰσχρά, στασιώδης ἢ ἀνευλαβής, κἀνὲν ἀτακτον ἢ θορυβῶδες φέρεσμον, οὐδεμία μέθη, κἀνὲν παιγνίδιον τυχερόν, οὐδεμία συντροφία μετὰ γυναικῶν ἀσέμνων ἢ φαυλοβίων ὑποκειμένων, θέλει εἶναι ὑποφερτὴ εἰς κἀνένα νέον, ὁ ὁποῖος σπουδάζει εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἢ εἰς τὰ σχολεῖα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι χρέος τῶν κυριωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς Ἀκαδημίας νὰ ἐπέχουν τόπον πατέρων ἐνώπιον τῶν νέων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐμπιστεύονται εἰς τὴν φροντίδα των καὶ νὰ συστέλλωσιν αὐτῶν πᾶσαν ροπὴν καὶ κλίσιν εἰς τὰς κακὰς ἐξεις, διὰ τοῦτο πολλὰ ἐπιθυμοῦν οἱ ρηθέντες ἀξιωματικοὶ νὰ λάβωσιν ὅσον τάχιστα τὴν εἶδσιν κάμμιᾶς ἀταξίας τῶν νέων, ὅπως διὰ μέσου διορθώσεως ἐν καιρῷ καὶ μετρίως, ἢ ἀνάγκῃ τῆς αὐστηρᾶς παιδείας νὰ ἐμποδισθῇ, ἐπειδὴ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ μὴ παραβλέψωσι κάμμιαν νεανικὴν ἀταξίαν, διὰ τῆς ὁποίας οἱ νέοι ἤμπο-

ροῦν νὰ ἀτιμασθῶσιν αὐτοὶ ἢ νὰ ταραξῶσι τὴν ἡσυχίαν τῶν τιμίων ἐγκατοίκων ταύτης τῆς Μητροπόλεως.

«Ὁποῖος νέος, λοιπόν, τῆς Ἀκαδημίας ἢ τῶν ἐξαρτημένων σχολείων, εὐρεθῇ παραβάτης τούτων τῶν προσταγῶν θέλει πειδευθῇ μετὰ τὴν ἐγκάθειρξιν εἰς τὸ Παλαιὸν Φρούριον, κατὰ τὸ βάρος τοῦ ἐγκλήματός του».

Ὁ Γυίλφορδ εἶχε ψύχωσιν διὰ τὴν Ἀκαδημίαν, ἔφερε δὲ καθ' ὅλον τὸ σχολαστικὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον διήρκεσε σχεδὸν ὀκτῶ μῆνας, τὸν ἀρχαῖον ἱματισμόν, διὰ νὰ εἶναι παράδειγμα τῶν φοιτητῶν ἢ ὡς τοὺς ἐκάλει τῶν φιλολόγων. Τινὲς ἀγγλικοὶ ἐφημερίδες καὶ φίλοι καὶ συγγενεῖς ἔσκωπον αὐτὸν ὅτι ἐνεδύετο πάντοτε τὴν ἐνδυμασίαν ταύτην, ἀλλ' αὐτὸς ἐχαίρετο, διότι ἐπεθύμει νὰ μάθῃ ὁ κόσμος ὅλος τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην του. Συχνάκις δὲ ἐνθέρμως ἡσπάζετο τὴν φίλην Γλαῦκα, ὡς τὴν ὠνόμαζεν, ἥτις ἐξ ἀργύρου χρυσωμένου ἦτο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς μελαίνης ἀκαδημαϊκῆς ράβδου.

Ἀδύνατον εἶναι νὰ περιγράψωμεν εἰς ὀλίγον τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ Γυίλφορδ πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν ζῆλον, ὃν εἶχε διὰ νὰ ἐκπαιδευθῶσιν ἑλληνοπρεπῶς οἱ φοιτηταὶ καὶ ἐν γένει οἱ Ἕλληνες.

Δίδομεν τέλος εἰς τὰς γραμμὰς ταύτας διὰ τοῦ ἐξῆς:

Ὁ Γυίλφορδ ἔπασχεν ἀπὸ ποδαλγίαν καὶ ὁ ἔφορος τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωάννης Καρανδηνὸς τῷ εἶπε νὰ μὴ βαδίζῃ πεζός, ἀλλὰ νὰ περιφέρηται διὰ τῆς ἀμάξης.

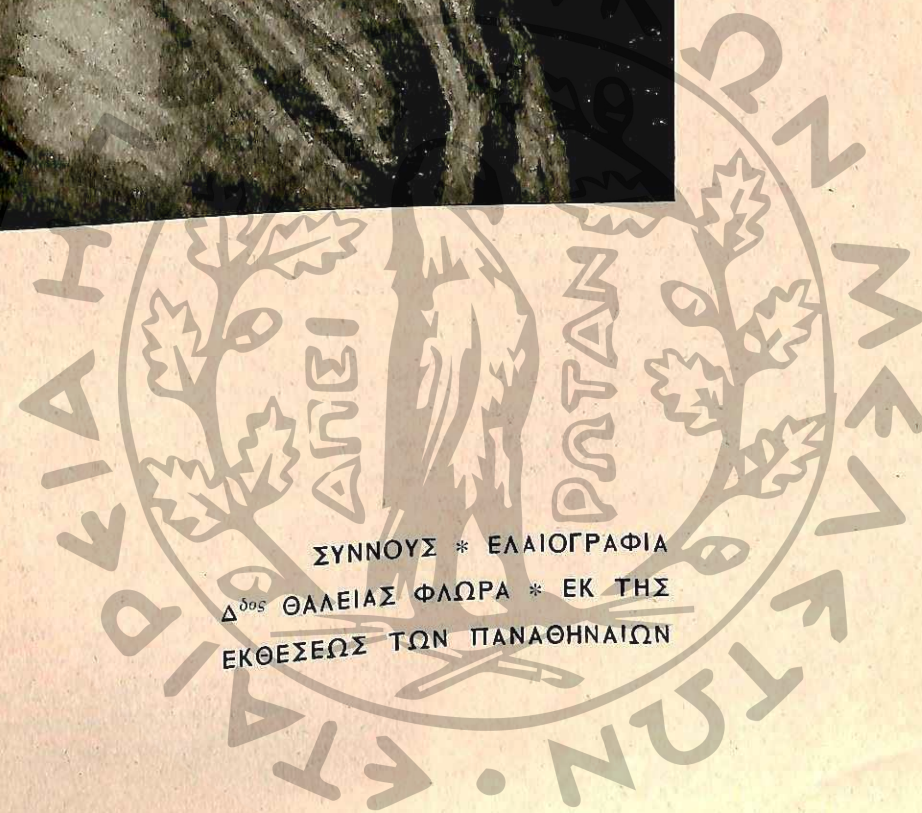
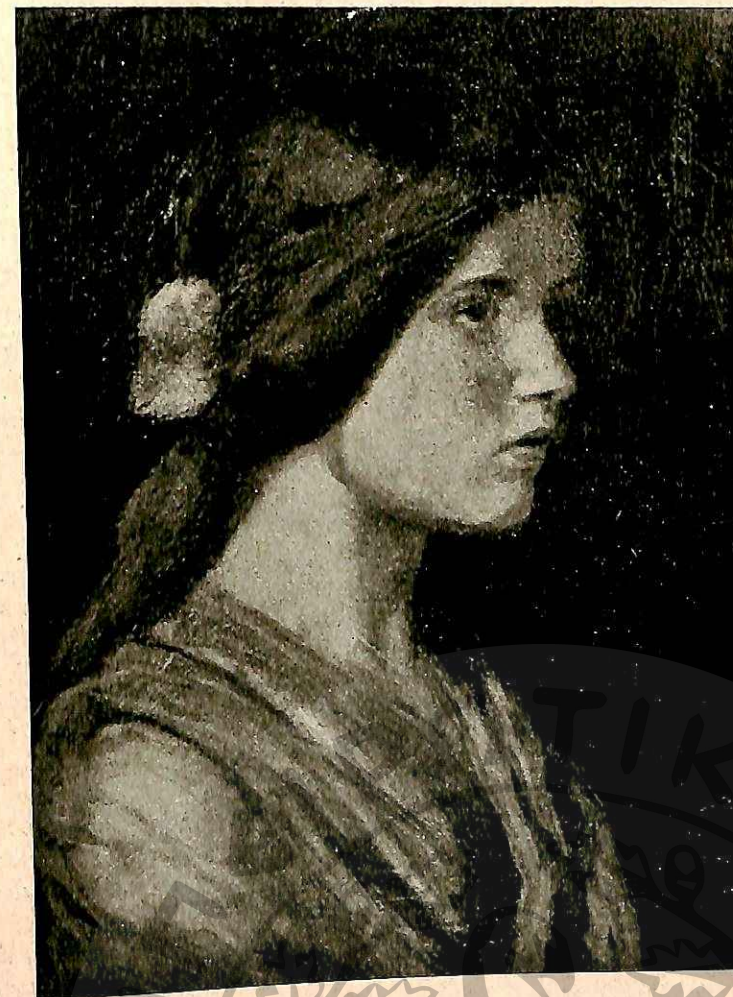
— Καλὰ, εἶπεν ὁ Ἀρχὼν τῆς Παιδείας, πόσον θέλω κατὰ μῆνα διὰ μίαν ἀμάξαν;

— Τούλάχιστον, Μυλόρδε, τριάκοντα τάλληρα.

— Μετριάκοντα τάλληρα, ἀφέντη μου κύριε Ἐφορε, θρέφομεν δύο ἢ τρεῖς φιλόλογους, ἐπανάλαβεν ὁ Γυίλφορδ.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Γυίλφορδ ἔδιδεν εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ φοιτητᾶς ἀπὸ ὀκτῶ ἕως εἴκοσι πέντε τάλληρα ἰσπανικὰ κατὰ μῆνα, κατὰ τὴν ἡλικίαν ἢ τὰς ἀνάγκας, εἶχε δ' ἑκατὸν ἐξήκοντα τροφίμους.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΣΥΝΝΟΥΣ * ΕΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ
Δ^{ος} ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ * ΕΚ ΤΗΣ
ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

' Διατηρούμεν τῆς ἐποχῆς τὴν γραφὴν.

Όπως δήποτε έπρεπε να αναμείνη την δρόσον της έσπέρας, όπως μεταβή παρ' αὐτῇ. Έπειδὴ δὲ ἀκόμη ἦτο μόλις μεσημβρία, ὁ Παφνούτιος περιεπάτει ἀνὰ τὰς πολυανθρώπους οδοὺς. Εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μὴ λάβῃ οὐδεμίαν τροφήν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅπως καταστῇ ὀλιγώτερον ἀνάξιος τῆς χάριτος, τὴν ὁποίαν ἐζητεῖ παρὰ τοῦ Κυρίου, κατεθλίβετο δὲ μὴ τολμῶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πόλεως, ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὅτι ὅλοι ἦσαν μολυσμέναι ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀνατρέψει τὴν τράπεζαν τοῦ Κυρίου. Οἱ αἰρετικοὶ αὐτοὶ τῷ ὄντι, ὑποστηρίζοντο ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἀνατολῆς, εἶχον ἐκδιώξει τὸν Πατριάρχην Ἀθηναῖον ἐκ τῆς ἐπισκοπικῆς του ἑδρας, καὶ ἐπλήρουν θορύβου καὶ συγχύσεως τοὺς χριστιανούς τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἐβάδιζε λοιπὸν τυχαίως ἀτενίζων πότε μὲν τὴν γῆν ἐν ταπεινώσει, πότε δὲ ἐν ἐκστάσει τὸν οὐρανόν. Πλανηθεὶς ἐπὶ τινὰ χρόνον εὐρέθη τέλος εἰς τὴν προκυμαῖαν. Ὁ τεχνητὸς λιμὴν ἐπροφύλασεν ἀπειράριθμα πλοῖα μὲ σκοτεινὰς τρόπιδας, ἐνῶ μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος ἐμειδία ἐν γλαυκῷ καὶ ἀργυρῷ ἡ ἄπιστος θάλασσα. Μία τριήρης φέρουσα νηριῖδα εἰς τὴν πρῶραν εἶχεν ἐγείρει τὴν ἄγκυραν καὶ οἱ κωπηλάται ἐκτύπων τὸ κύμα ἔδοντες.

Ἡ λευκὴ κόρη τῶν ὑδάτων καλυμμένη ἀπὸ λευκοὺς μαργαρίτας μόλις ἐδείκνυε φευγαλέαν προτομήν εἰς τὸν μοναχόν. Ἐπειτα ὀδηγουμένη ἀπὸ τὸν πρῶρέα τῆς διῆλθε τὸ στενὸν τοῦ Εὐνόστου καὶ ἀνήχθη εἰς τὴν εὐρείαν θάλασσαν ἀφίνουσα ὀπισθὲν τῆς ἀνθισμένην αὐλακα.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης ἄλλοτε, ἐσκέπτετο ὁ Παφνούτιος, ἐπεθύμῃσα νὰ ἐπιβιβασθῶ ἔδων ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ κόσμου. Ταχέως ὅμως ἀνεγνώρισα τὴν πλάνην μου καὶ ἡ νηριῖς δὲν μὲ παρέσυρε.

Ὁνειροπολῶν τοιοῦτοτρόπως ἐκάθησεν ἐπὶ ὄγκου

σχοινίων καὶ ἀπεκοιμήθη. Καὶ εἶδε μίαν ὀπτασίαν καθ' ὕπνον. Τοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσε τὸν ἦχον διατόρου σάλπιγγος καὶ ἐπειδὴ ὁ οὐρανὸς εἶχε γίνῃ αἱματόχρους, ἐνόησεν ὅτι ἐπῆλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Καὶ ἐνῶ παρεκάλει τὸν Θεὸν μετὰ θερμῆς, εἶδε ζῶν τερατώδες νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν φέρον ἐπὶ τοῦ μετώπου φωτεινὸν σταυρόν. Καὶ ἀνεγνώρισε τὴν σφίγγα τῆς Σιλισιαιᾶς. Τὸ ζῶν τὸν ἤρπασε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του χωρὶς νὰ τὸν βλάψῃ, καὶ τὸν ἔφερε κρεμάμενον εἰς τὸ στόμα του ὅπως συνειθίζουσιν νὰ μεταφέρουν αἱ γαλαὶ τὰ μικρά των.

Ὁ Παφνούτιος διέτρεξε τοιοῦτοτρόπως πολλὰ βασίλεια διασχίζων ποταμούς καὶ περὶ ὄρη καὶ ἔφθασεν εἰς μέρος ἔρημον καλυπτόμενον ἀπὸ φοβεροὺς βράχους καὶ θερμὰς σποδοὺς. Ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀνεδίδετο διὰ πολυπληθῶν ραγάδων θερμὴ ἄχνη. Καὶ τὸ ζῶν ἀπέθεσεν ἡπίως κατὰ γῆς τὸν Παφνούτιον καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἴδε.

Καὶ ὁ Παφνούτιος κύπτων εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου, εἶδε πύρινον ποταμόν, ὅστις ἐκυλίετο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς μεταξὺ διπλῆς σειρᾶς μελανῶν βράχων. Καὶ ἐκεῖ ἐντὸς πελιδνοῦ φωτὸς οἱ δαίμονες ἐβασάνιζον τὰς ψυχὰς. Αἱ ψυχαὶ ἐτήρουν τὴν ὁμοιότητα τῶν σωμάτων, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε τὰς περιέκλειον. Ἐπίσης δὲ καὶ ράκη ἐνδυμάτων εὐρίσκοντο ἐπ' αὐτῶν προσκεκολλημένα. Καὶ αἱ ψυχαὶ ἐφαίνοντο ἥρεμοι ἐν μέσῳ τῶν βασάνων καὶ μία ἐξ αὐτῶν μεγάλη καὶ λευκὴ μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμούς, μὲ ταινίαν εἰς τὸ μέτωπον, μὲ σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα ἔψαλλε. Ἐφαλλε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐπλήρου μὲ ἀρμονίαν τὴν στυγνὴν ὄχθην. Μικροὶ διάβολοι πράσινοι τῆς διεπέρων τὰ χεῖλη καὶ τὸν λαιμὸν μὲ πυρωμένον σίδηρον. Ἄλλ' ἡ σκιά τοῦ Ὁμήρου ἔψαλλεν ἀκόμη. Ὀλίγον ἀπώτέρω ὁ γηραιὸς Ἀναξαγόρας φαλακρὸς καὶ κατὰ λευκὸς ἐχάρασσε διὰ τοῦ διαβήτου σχήματα ἐπὶ

τῆς ἄμμου. Ἐνας δαίμων τοῦ ἔχυνε ζέον ἔλαιον ἐντὸς τοῦ ὠτίου χωρὶς νὰ κοτορθώσῃ νὰ διακόψῃ τὴν σκέψιν τοῦ σοφοῦ. Καὶ ὁ μοναχὸς διέκρινε πλῆθος ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ὄχθης πλησίον τοῦ φλέγοντος ποταμοῦ ἀνεγίνωσκον ἡρέμα καὶ ἐσκέπτοντο, ἡ περιεπάτουν συνδιαλεγόμενοι ὡς μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πλατάνων τῆς Ἀκαδημίας.

Μόνον ὁ γέρον Τιμοκλῆς ἐκάθητο παράμερα καὶ ἐκίνει τὴν κεφαλὴν εἰς ἐνδειξιν ἀρνήσεως. Ἐνας ἄγγελος τῆς ἀβύσσου ἔσειε μίαν δαῖδα ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, ἀλλ' ὁ Τιμοκλῆς δὲν ἤθελε νὰ ἴδῃ οὔτε τὸν ἄγγελον οὔτε τὴν δαῖδα. Ἀφῶνος ἀπὸ ἐκπληξιν ἐπὶ τῷ θεάματι ὁ Παφνούτιος ἐστράφη πρὸς τὸ ζῶν. Ἄλλ' ἡ σφίγξ εἶχεν ἐξαφανισθῇ καὶ ὁ μοναχὸς εἶδεν ἀντ' αὐτῆς γυναικα πεπλοφόρον, ἡ ὁποία τοῦ εἶπε :

— Ἴδε καὶ ἐνόησε. Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐπιμονὴ τῶν ἀπίστων τούτων, ὥστε καὶ εἰς τὸν ἔδην ἐξακολουθοῦν νὰ εἶνε θύματα τῶν χιμαιρῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν γῆν τοὺς ὑπεδούλωναν. Ὁ θάνατος δὲν τοὺς ἐξήγαγε τῆς ἀπάτης, διότι προφανῶς δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀποθάνῃ κανεὶς ὅπως ἴδῃ τὸν Θεόν. Οἱ ἀγνοοῦντες τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ ζωῇ θὰ τὴν ἀγνοοῦν πάντοτε. Τί ἄλλο εἶνε οἱ δαίμονες οἱ τιμωροῦντες τὰς ψυχὰς αὐτὰς παρὰ μορφὰς τῆς θείας δικαιοσύνης; Καὶ διὰ τοῦτο αἱ μορφὰς τῆς θείας δικαιοσύνης; Καὶ διὰ τοῦτο αἱ ψυχαὶ οὔτε τοὺς βλέπουν οὔτε τοὺς αἰσθάνονται. Ἄλλ' ὡς εἶνε ξένοι εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν, ἀγνοοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν των τιμωρίαν, εἰς τὴν πον ὥστε οὔτε αὐτοὶ ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ τοὺς βιάσῃ νὰ ὑποφέρουν.

— Ὅλα εἶνε δυνατόν εἰς τὸν Θεόν, ἀπήντησεν ὁ ἀββάς τῆς Ἀντινός.

— Ὅχι, ὅμως καὶ τὸ ἀκατανόητον, ἀπήντησεν ἡ πεπλοφόρος γυνή. Διὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ κανεὶς θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς φωτίσῃ, καὶ ἂν ἐμυοῦντο εἰς τὴν ἀλήθειαν, τότε θὰ ἐξωμοιοῦντο μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς.

Ὁ Παφνούτιος ἐν τοσούτῳ πλήρῳ φρίκης καὶ ἀνησυχίας ἔκυπτεν ἐκ νέου ἐπὶ τῆς ἀβύσσου. Εἶδε τότε τὴν σκιάν τοῦ Νικία, ὅστις ἐμειδία μὲ στεφανωμένον τὸ μέτωπον κατῶθεν σποδοῦ ἐκ μύρτων. Πλησίον του ἡ Μιλησία Ἀσπασία, κομφή, περιβεβλημένη τὸν ἐκ λινοῦ μανδύαν τῆς, ἐφαίνετο ὁμιλοῦσα φιλοσοφίαν καὶ ἔρωτα, τὸσον τοῦ προσώπου τῆς ἡ ἐκφρασις ἦτο ἐνταυτῷ εὐγενὴς καὶ γλυκεῖα. Ἡ πυρίνη βροχή, ἡ ὁποία ἐπιπτεν ἐπ' αὐτῶν, τοὺς ἀνεκούφιζεν ὡς αὔρα καὶ οἱ πόδες των ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ πυρωμένου ἐδάφους ὡς ἐπὶ ἐλαφρᾶς χλόης.

Καὶ ὁ Παφνούτιος ἐξεμάνη εἰς τὴν θέαν αὐτὴν.

— Πλῆξον, Θεέ μου, πλῆξον! Εἶνε ὁ Νικίας. Ἀς κλαύσῃ, ἄς γογγύσῃ, ἄς τρέξῃ τοὺς ὀδόντας, ἀφ' οὗ ἡμάρτησε μὲ τὴν Θαῖδα.

Καὶ ὁ Παφνούτιος ἀφυπνίσθη ἐντὸς τῶν βραχιόνων ἐνὸς ναύτου, ρωμαλέου ὡς ὁ Ἡρακλῆς, ὅστις τὸν ἔσυρε τῆς ἄμμου ἀνακράζων :

— Σιγά, σιγά, φίλε μου. Μὰ τὸν Πρωτέα, γηραιὴ ποιμὴν φωκῶν, κοιμᾶσαι φοβερὸν ὕπνον. Ἄν δὲν σὲ συνεκράτουν, θὰ ἐπιπτεσ εἰς τὸν Εὐνόστον. Εἶνε τόσον βέβαιον ὅτι σοῦ ἔσωσα τὴν ζωὴν, ὅσον καὶ ὅτι ἡ μητέρα μου ἐπωλοῦσε ἀλατισμένα ψάρια.

— Εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, ἀπήντησεν ὁ Παφνούτιος.

Καὶ ἐγερθεὶς ἐβάδισεν εὐθὺ ἐμπροσθέν του. σκεπτόμενος τὸ ὄραμα, τὸ ὁποῖον εἶχε διακόψει τὸν ὕπνον του.

Τὸ ὄραμα αὐτὸ εἶνε προφανῶς πονηρόν, διότι προσβάλλει τὴν θεῖαν ἀντίληψιν καὶ παριστᾷ τὴν κόλασιν ὡς πρᾶγμα ἀνύπαρκτον. Βεβαίως ὁ διάβολος ἀπέστειλε τὸ ὄραμα τοῦτο.

Καὶ ἐσκέπτετο ταῦτα γνωρίζων νὰ διακρίνῃ τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα ἀποστέλλει ὁ Θεὸς ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προξενοῦν τὰ κακὰ πνεύματα. Μία τοιαύτη διάκρισις εἶνε ὠφέλιμος εἰς τὸν μοναχόν, ὅστις ζῇ αἰωνίως περικυκλούμενος ἀπὸ φαντάσματα. Καὶ τοῦτο διότι φεύγων κανεὶς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἶνε βέβαιος ὅτι θὰ συναντήσῃ τὰ πνεύματα. Αἱ ἔρημοι πλημμυροῦν ἀπὸ φαντάσματα καὶ ὅταν οἱ προσκυνῶνται ἐπλησίασαν τὸν ἡρημωμένον πύργον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐκλέξει ὡς καταφύγιον ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, ἤκουσαν ἐξερχομένους ἀπὸ αὐτοῦ βοᾶς, ὡς ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἀναδίδουν αἱ ὁδοὶ τῶν πόλεων εἰς νύκτας ἐορτῶν. Αἱ βοαὶ αὗται προήρχοντο ἀπὸ τοὺς δαίμονας, οἱ ὅποιοι ἔθετον εἰς πειρασμὸν τὸν ἅγιον. Ὁ Παφνούτιος ἐνεθυμήθη τὸ αξιομνημόνευτον αὐτὸ παράδειγμα, καθὼς ἐνεθυμήθη καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Αἰγύπτιον, τὸν ὁποῖον ἐπὶ ἐξηκονταετίαν ὁ διάβολος προσεπάθει νὰ προσελκύσῃ διὰ θαυμάτων. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης ἐματαίωνε τῆς κολάσεως τὰ τεχνάσματα, μέχρις ὅτου ὁ διάβολος λαβὼν ἀνθρώπου μορφήν εἰσῆλθε μίαν ἡμέραν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἰωάννη, θὰ παρατείνῃς τὴν νηστείαν σου μέχρι τῆς αὔριον ἐσπέρας.

Καὶ ὁ Ἰωάννης νομίζων ὅτι ἤκουσε τὴν φωνὴν ἀγγέλου, ὑπήκουσεν εἰς τὸν δαίμονα καὶ ἐνήστευσε τὴν ἐπομένην μέχρι τῆς ὥρας τοῦ

ἐσπερίνου. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ μόνη νίκη, τὴν ὁποίαν ὁ ἡγεμὼν τῆς ἀθύσσου ἐκέρδισεν ἀπὸ τὸν Ἱάωνην τὸν Αἰγύπτιον. Καὶ ἡ νίκη εἶνε ἐλαχίστη. Διὰ ταῦτα δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ἐκπλαγῇ ὅτι ὁ Παφνούτιος ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὸ ἀπατηλὸν τοῦ ἐνυπνίου του.

Καὶ ἐνῶ ἡτιῶτο μὲ γλυκύτητα τὸν Θεόν, διότι τὸν εἶχεν ἐγκαταλείψει εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν δαιμόνων, ἡσθάνθη ἐαυτὸν ὠθούμενον καὶ παρασυρόμενον ἀπὸ πλῆθος ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔσπευδον ὅλοι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος· καὶ ἐπειδὴ εἶχε χάσει τὴν συνήθειαν νὰ περιπατῇ εἰς τὰς πόλεις, ἔπιπτεν ἐπὶ τοῦ ἐνὸς διαβάτου εἰς τὸν ἕτερον ὡς ἀδρανὴς ὄγκος, καὶ περιπλεχθεὶς εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ χιτῶνός του ἐνόμισε πολλάκις ὅτι θὰ ἐπιπτεν. Ἐπιθυμῶν ὅπως δῆποτε νὰ μάθῃ ποῦ ἐπῆγαιναν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἠρώτησεν ἕνα διατὶ ἔσπευδον τοιοῦτοτρόπως.

— Ἀγνοεῖς, ξένη, ὅτι οἱ ἀγῶνες ἀρχίζουσι καὶ ὅτι ἡ Θαῖς θὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ σκηνῆς. Οἱ πολῖται ὅλοι πηγαίνουσι εἰς τὸ θέατρον καὶ πηγαίνω καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν. Θέλεις νὰ με ἀκολουθήσῃς; Ἀνακαλύπτων τότε αἰφνιδίως ὁ Παφνούτιος ὅτι συνέφερον εἰς τὸ σχέδιόν του νὰ ἴδῃ τὴν Θαῖδα εἰς τοὺς ἀγῶνας ἡκολούθησε τὸν ξένον. Τὸ θέατρον ἤδη ὄρθονεν ἔμπροσθεν του τὰ προπύλαια στολισμένα μὲ ἀπαστράπτοντα προσωπεῖα καὶ τὸ εὐρύ κυκλικὸν τεῖχος του τὸ πλημυρούμενον ἀπὸ ἀπείρους ἀνδριάντας. Ἀκολουθοῦντες τὸ πλῆθος εἰσῆλθον εἰς στενὸν διάδρομον, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου ἐξετείνετο τὸ ἀμυθήατρον θαμβοῦν ἀπὸ φῶς.

Ἐλαβον θέσιν ἐπὶ μιᾷ σειρᾷ τῶν ἀμυθήατρικῶν θρανίων, τὰ ὁποῖα κατήρχοντο πρὸς τὴν σκηνὴν τὴν κενὴν ἀκόμη ἡθοποιῶν ἀλλὰ θαυμασίως ἐστολισμένην. Ἐπειδὴ κανὲν παραπέτασμα δὲν ἡμποδίζε τὴν θέαν, ἔβλεπε τις μίαν στήλην ἀναθηματικὴν, ὁμοίαν μὲ ἐκεῖνας τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ ἀφιέρωναν εἰς τὰς σκιάς τῶν ἡρώων. Ἡ στήλη αὕτη ὑψοῦτο ἐν μέσῳ στρατοπέδου. Συμπλέγματα ἀσπίδων εὐρίσκοντο τοποθετημένα ἔμπροσθεν τῶν σκηνῶν καὶ θώρακες χρυσοὶ ἐκρέμαντο μεταξὺ τῶν κλάδων τῆς δάφνης καὶ τῶν στεφάνων τοῦ κοτίνου. Τὸ πᾶν ἐκεῖ ἦτο βυθισμένον εἰς σιγὴν καὶ εἰς ὕπνον, ἐνῶ ἐκ τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ γέμοντος θεατῶν ἀνῆρχετο ἕνας βόμβος ὁμοῖος μὲ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἄφινον εἰς τὴν κυψέλην αἱ μέλισσαι. Τὰ πρόσωπα ὅλα ἦσαν ἐρυθρὰ ἀπὸ τὰς ἀντανακλάσεις τῆς πορφύρας, ἡ ὁποία τὰ ἐκάλυπτε μὲ τὰς μακρὰς τῆς φοικιάσεις, καὶ ἐστρέφοντο ὅλα μὲ προσδοκίαν περιέργου πρὸς τὸ μέγαλον ἐκεῖνο

σιγηλὸν διάστημα, εἰς τὸ ὁποῖον ὕψουντο αἱ σκηναὶ καὶ ἡ τάφος. Αἱ γυναῖκες ἐγέλων τρώγουσαι πορτοκάλια καὶ οἱ τακτικοὶ θαμῶνες τῶν ἀγῶνων συνωμίζουν διὰ μέσου τῶν καθισμάτων.

Ὁ Παφνούτιος προσήχετο καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀπέφευγε τοὺς ματαίους λόγους. Ὁ γείτων του ὁμῶς ἤρχισε νὰ παραπονῇται διὰ τοῦ θεάτρου τὴν κατάστασιν.

— Ἄλλοτε, ἔλεγεν, δόκιμοι ἡθοποιοὶ ἀπήγγελλον κάτωθεν τῆς προσωπίδος τοὺς στίχους τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Μενάνδρου. Τώρα ἀπ' ναντίας ἀντὶ νὰ ἀπαγγέλλουν τὰ δράματα τὰ ἀπομιμῶνται καὶ ἀπὸ τὰ θεῖα θεάματα, διὰ τῶν ὁποίων εἰς τὰς Ἀθήνας ἐτιμᾶτο ὁ Βάκχος, δὲν μᾶς ἀπέμεινε παρὰ ὅτι μόνον ἕνας βάρβαρος ἢ ἕνας Σκύθης δύναται νὰ ἐννοήσῃ, αἱ στάσεις δηλαδὴ καὶ τὰ σχήματα. Τὸ τραγικὸν προσωπεῖον τὸ ὠπλισμένον μὲ πλάκας μετάλλου, τὸ ὁποῖον ἐμεγέθυνε τῆς φωνῆς τὸν ἦχον, ὁ κόθορνος ὁ ὁποῖος ὕψωνε τὰ πρόσωπα εἰς ἀναστήματα θεῶν, τὸ τραγικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ ἀπαγγελία ὠραίων στίχων ἐξέλειψαν. Οἱ μῆμοι καὶ αἱ ὀρχηστρίδες μὲ ἀποκεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον ἀντικατέστησαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν Ῥόσκιον. Τί θὰ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ Περικλέους ἐὰν ἔβλεπαν μίαν γυναῖκα ἐπὶ σκηνῆς. Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἄτοπον καὶ εἰμεθα πολὺ ἐκφυλισμένοι διὰ νὰ τὸ ὑποφέρωμεν. Ὀνομάζομαι Δορίων καὶ βεβαίῳ ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνδρός καὶ τὸ αἶσχος τῆς γῆς.

— Σοφῶς ὁμιλεῖς, ἀπήντησεν ὁ Παφνούτιος.

Ἡ γυνὴ εἶνε ὁ χειρίστος τῶν ἐχθρῶν μας, διότι χορηγεῖ τὴν ἡδονὴν καὶ εἶνε συνεπὴς ἐπιφοβός.

— Ἐπιμαρτύρομαι τοὺς ἀκάμπτους θεούς! Ἡ γυνὴ ὄχι τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ τὴν θλίψιν, τὴν ταραχὴν καὶ τὰς φροντίδας δίδει εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ἔρως εἶνε ἡ αἰτία τῶν χειρίστων μας δεινῶν. Ἀκουσον, ξένη: Κατὰ τὴν νεότητά μου μετέβην εἰς Τροίζην τῆς Ἀργολίδος καὶ εἶδον μίαν γιγαντιαίαν μύρτον, τῆς ὁποίας τὰ φύλλα ἐκαλύπτοντο ἀπὸ ἀναριθμήτους ὀπάς. Ἰδοὺ τί διηγοῦνται οἱ κάτοικοι τῆς Τροίζηνος περὶ τῆς μύρτου ταύτης.

Ἡ βασίλισσα Φαῖδρα, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡγάπα τὸν Ἰππόλυτον, ἔμενε τὴν ἡμέραν ὅλην λιπόψυχος, κατακεκλιμένη ὑπὸ τὸ αὐτὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον βλέπει κανεὶς καὶ σήμερον. Πλήττουσα ἐκ θανασίμου μελαγχολίας ἡ βασίλισσα, ἔσυρε τὴν χρυσὴν καρφίδα, ἡ ὁποία συνεκράτει τὴν ξανθὴν τῆς κόμην καὶ ἤρχιζε νὰ τρυπᾷ τὰ φύλλα τοῦ δενδρυλλίου, τοῦ φέροντος τὰς ἀρωματώδεις ῥάγας. Ἀπολέσασα τὸν ἄθῳ, τὸν ὁποῖον κατε-

δίωκε δι' αἱμομίκτου αἵματος ἡ Φαῖδρα, καθὼς γνωρίζεις, ἀπέθανεν ἀθλίως, κλεισθεῖσα εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ ἀπαγχονισθεῖσα διὰ τῆς χρυσῆς τῆς ζώνης. Οἱ δὲ θεοὶ ἠθέλησαν ὅπως ἡ μύρτος ἐξακολουθήσῃ καὶ κατόπιν νὰ φέρῃ ἐπὶ τῶν νέων τῆς φύλλων τῆς βελόνης τὰ κεντήματα ὡς μαρτύριον τοῦ ἀπείρου πόνου, τὸν ὁποῖον ἐστέγασεν. Ἐδρεψα ἐν τῶν φύλλων τούτων καὶ τὸ ἐτοποθέτησα εἰς τὸ προσκεφάλαιον τῆς κλίνης μου, ὅπως μοῦ ἐνθυμίζῃ πάντοτε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπεται κανεὶς εἰς τὴν μανίαν τοῦ ἔρωτος, ἀλλὰ νὰ συμμορφοῦται μὲ τὴν θεωρίαν τοῦ Ἐπικούρου, τοῦ διδασκάλου μου, ὅστις ἀποκαλεῖ τὴν ἡδονὴν ἐπιφοβόν. Ἀληθῶς εἰπεῖν ὁμῶς ὁ ἔρως εἶνε ἀσθένεια τοῦ ἥπατος καὶ κανεὶς δὲν εἶνε ποτε βέβαιος ὅτι δὲν θὰ πέσῃ ἀσθενής.

Ὁ Παφνούτιος ἠρώτησε:

— Καὶ ποῖα εἶνε τώρα αἱ ἡδοναὶ σου, Δωρίων;

Ὁ Δωρίων ἀπήντησε περιλύπως:

— Δὲν ἔχω παρὰ μίαν ἡδονὴν, ἡ ὁποία ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶνε ἡ ὀξυτέρα τὴν ὄνειροπόλησιν. Ἐχων κανεὶς κακὸν στόμαχον δὲν πρέπει νὰ ἀναζητῇ ἄλλας.

Ὁ Παφνούτιος, ἐπωφελούμενος τῶν τελευταίων αὐτῶν λόγων, ἠθέλησε νὰ μνηστῇ τὸν ἐπικούριον εἰς τὰς πνευματικὰς ἡδονάς, τὰς ὁποίας παρέχει ἡ ἐνατένισις τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἤρχισεν:

— Ἀκουσον τὴν ἀλήθειαν, Δωρίων, καὶ δέξου τὸ φῶς.

Ἄλλ' ἐνῶ ἐφώναζεν ὁ Παφνούτιος, εἶδε πανταχόθεν τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς βραχίονας νὰ στρέφονται πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ ἐπιβάλλουν νὰ σιωπήσῃ. Ἡ σιγὴ εἶχεν ἀποκατασταθῇ πλήρης εἰς τὸ θέατρον καὶ ἀντήχησαν ἀμέσως οἱ ἦχοι ἡρωικοῦ ἐμβατηρίου.

Ἡ παράστασις ἤρχισεν. Ἡ σκηνὴ παριστᾷ πυραμιδοειδῆ τάφον ὕψουμενον εἰς τὸ μέσον. Ἐβλεπέ τις στρατιώτας νὰ ἐξέρχωνται τῶν σκηνῶν καὶ νὰ ἐτοιμάζωνται εἰς ἀναχώρησιν. ὁπότεν ὡς ἐκ φοβεροῦ θάψματος ἕνα νέφος ἐκάλυψε τὴν κορυφὴν τῆς ἀναθηματικῆς στήλης. Ἐπειτα, ἀφοῦ τὸ νέφος διελύθη, ἡ σκιά τοῦ Ἀχιλλεύος ἐνεφανίσθη περιβεβλημένη χρυσῇ πανοπλίᾳ. Ἐκτείνων τὸν βραχίονα πρὸς τοὺς πολέμιστάς ὁ ἥρωας ἐφαίνετο μέγας. «Πῶς λοιπὸν φεύγετε, τέκνα τοῦ Δαναοῦ, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πατρίδα, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ἐπανιδῶ πλέον, καὶ ἀφίνετε οὕτω τὸν τάφον μου ἄνευ θυσίῶν;» Ἦδη οἱ κράτιστοι τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶν συνωθοῦντο περὶ τοῦ ἐπιτυμβίου. Ὁ Ἀκάμας, ὁ

υἱὸς τοῦ Θησέως, ὁ γηραιὸς Νέστωρ καὶ ὁ σκηπτοφύρος Ἀγαμέμνων ἠτένιζον τὸ θαῦμα. Ὁ νεαρὸς υἱὸς τοῦ Ἀχιλλεύος Πύρρος ἔμενε πρηνὴς ἐπὶ τοῦ χώματος, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν ὁποῖον ἀνεγνώριζε τις ἐκ τοῦ πιλιδίου του, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξέφευγεν ἡ βοστρυγώδης κόμη, ἐφαίνετο διὰ τῶν νευμάτων του ἐπιδοκιμάζων τὸν ἥρωα. Συνεζήτην ἤδη μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ ἐμάντευε τις τοὺς λόγους τῶν.

— Ὁ Ἀχιλλεύς, ἔλεγεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ἀποθανὼν ἐνδόξως διὰ τὴν Ἑλλάδα, χρήζει πάσης τιμῆς. Ζητεῖ ὅπως ἡ θυγάτηρ τοῦ Πριάμου, ἡ παρθένος Πολυξένη, θυσιασθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου του, καὶ πρέπει νὰ εἰσακουσώμεν, ὡς Δαναοί, τὴν σκιάν τοῦ ἥρωος καὶ νὰ εὐφρανθῇ ἐν τῷ Ἄδῃ ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως.

Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἀπήντησεν:

— Ἀς φεισθῶμεν τῶν παρθένων τῆς Τρωάδος, τὰς ὁποίας ἀπεσπάσαμεν ἐκ τῶν βωμῶν. Ἀρκετὰ δεινὰ ἔτυχον εἰς τὴν περίφημον γενεάν τοῦ Πριάμου.

Ὁμίλει οὕτως, διότι εἶχεν ὡς σύνευνον τὴν ἀδελφὴν τῆς Πολυξένης. Καὶ ὁ περὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς τὸν ἐμέμφετο, διότι ἐπρωτίμα τῆς Κασσάνδρας τὴν κλίνην ἀπὸ τοῦ Ἀχιλλεύος τὸ δόρυ.

Οἱ Ἕλληνες ὅλοι τὸν ἐπεδοκίμαζον διὰ τῆς κλαγγῆς τῶν συγκρουομένων ὀπλῶν τῶν. Ὁ θάνατος τῆς Πολυξένης τέλος ἀπεφασίσθη καὶ ἡ εἰσακουσθεῖσα σκιά τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐξηφανίσθη. Ἡ μουσικὴ ἐνθουσιωδῶς ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε κλαυμυρὰ συνῶδευε τὰ συναίσθηματα τῶν προσώπων καὶ τὸ ἀκροατήριον ἐξερράγη εἰς χειροκροτήματα.

Ὁ Παφνούτιος, ὅστις ἀνῆγαγεν ὅλα εἰς τὴν θεῖαν ἀλήθειαν, ἐψιθύρισεν.

— Ὁ μῦθος αὐτὸς ἀποδεικνύει πόσον ἦσαν σκληροὶ οἱ λάτραι τῶν ψευδῶν θεῶν.

— Ὅλα αἱ θρησκείαι προκαλοῦν ἐγκλήματα, ἀπήντησεν ὁ ἐπικούριος· εὐτυχῶς ἕνας Ἕλληνα μὲ ἐνθεον σοφίαν ἡλευθέρωσε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν μάταιον τρόπον τοῦ ἀγνώστου.

Ἡ Ἐκάβη ἐν τοσοῦτῳ μὲ διάχυτον τὴν λευκὴν τῆς κόμην, μὲ τὰ φορέματα ἐσχισμένα ἐξήρχετο τῆς σκηνῆς, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο αἰχμάλωτος. Βαθὺς στεναγμὸς ἀνεδόθη ὅταν εἶδεν ἐμφανιζομένην τὴν τελείαν αὐτῇ εἰκόνα τῆς δυστυχίας. Εἰδοποιηθεῖσα ἡ Ἐκάβη ἀπὸ προφητικῶν τι ὄνειρον ὠλόλυξε διὰ τὴν θυγατέρα τῆς καὶ δι' ἑαυτήν. Ὁ Ὀδυσσεὺς πλησιάσας τῆς ἐζήτην τὴν Πολυξένην καὶ ἡ γηραῖά μήτηρ ἀπέσπα τὰς τρίχας, ἐσχίζε μὲ τοὺς ὄνυχας τὰς παρειὰς καὶ κατεφίλει τὸν σκληρὸν αὐτὸν ἀνθρω-

πον, ὅστις τηρῶν τὴν ἀτάραχον γλυκύτητά του ἐφαίνετο λέγων :

— Ἔσο φρόνιμος, ὦ Ἐκάβη, καὶ ὑποχώρησον εἰς τὴν ἀνάγκην. Ὑπάρχουν καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς μας οἶκους γηραιαὶ μητέρες, αἱ ὁποῖαι κλαίουσιν τὰ τέκνα των τὰ κοιμώμενα τὸν αἰώνιον ὕπνον ὑπὸ τὰ πεῦκα τῆς Ἰδης.

Καὶ ἡ Κασσάνδρα, βασίλισσα ἄλλοτε τῆς ἀκμαζούσης Ἀσίας καὶ ἤδη αἰχμάλωτος, ἐσπύλωνε διὰ τοῦ κονιορτοῦ τὴν ἀτυχῆ κεφαλὴν.

Καὶ ἰδοὺ αἴφνης σύρουσα τῆς σκηνῆς τὸ παραπέτασμα παρουσιάζεται ἡ Παρθένος Πολυξένη. Μία πάνδημος φρικίασις ἐτάραξε τοὺς θεατὰς ὅλους τοὺς ἀναγνωρίσαντας τὴν Θαΐδα. Ὁ Παφνούτιος ἐπανεῖδε τὴν ὁποίαν ἐζητεῖ. Μὲ τὸν λευκὸν τῆς βραχίονα συνεκράτει ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τὸ βαρὺ παραπέτασμα καὶ ἀκίνητος ὠμοιάζε μὲ ὠραῖον ἄγαλμα. Περιφέρουσα περὶ αὐτῆς τὸ ἥρεμον βλέμμα τῶν ἰοειδῶν ὀφθαλμῶν τῆς γλυκεῖα καὶ υπερήφανος, ἐπροξέει εἰς ὅλους τὴν τραγικὴν φρικίασιν τῆς καλλονῆς. Ψίθυρος ἐπαίνων ἠγέρθη καὶ τεταραγμένος ὁ Παφνούτιος, συγκρατῶν διὰ τῶν χειρῶν τὴν καρδίαν, ἐστέναξεν :

— Διατί λοιπόν, Θεέ μου, δίδεις τοιαύτην δύναμιν εἰς ἓνα τῶν πλασμάτων σου ;

Καὶ ὁ Δωρίων ἡρεμώτερος ἔλεγεν :

— Βεβαίως, τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα στιγμιαίως συνεδυσάθησαν ὅπως ἀποτελέσουν τὴν γυναῖκα ταύτην, παρουσιάζουν ἑνωσιν εὐάρεστον εἰς τὰ ὅμματα· ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀπλοῦν παίγιον τῆς φύσεως καὶ τὰ ἄτομα δὲν γνωρίζουν τί κάμνουν, μίαν δὲ ἡμέραν θὰ χωρισθοῦν μὲ τὴν ἰδίαν ἀδιαφορίαν, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ ἠνώθησαν. Ποῦ εἶνε τῶρα τὰ ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἀπέτελεσαν τὴν Θαΐδα ἢ τὴν Κλεοπάτραν ! Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι αἱ γυναῖκες εἶνε κάποτε ὠραῖαι, ὑπόκεινται ὅμως εἰς ἐνοχλητικὰς παραμορφώσεις καὶ εἰς ἀηδεῖς ἐνοχλήσεις. Αὐτὸ δὲ σκέπτονται ἀκριβῶς οἱ σοφοί, ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν δίδουν οὐδεμίαν προσοχὴν εἰς τὰ τοιαῦτα. Καὶ αἱ γυναῖκες ἐμπνέουν τὸν ἔρωτα, μολονότι εἶνε περᾶλογον νὰ τὰς ἀγαπᾷ κανεὶς.

Οὕτως ὁ φιλόσοφος καὶ ὁ ἀσκητὴς ἠτένιζαν τὴν Θαΐδα καὶ ἠκολούθουν τὴν σκέψιν των μὴ βλέποντες τὴν Ἐκάβην, ἢ ὁποῖα στραφεῖσα πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς ἔλεγε διὰ τῶν νευμάτων :

— Δοκίμασον νὰ κάμψῃς τὸν σκληρὸν Ὅδυσσεα καὶ ὁμίλησέ του διὰ τῶν δακρύων, τῆς καλλονῆς, τῆς νεότητός σου !

Ἡ Θαΐς, ἢ μᾶλλον ἡ Πολυξένη ἀφῆκε νὰ

πέσῃ τῆς σκηνῆς τὸ παραπέτασμα. Ἐπροχώρησεν ἐν βῆμα καὶ αἱ καρδίαι ὅλαι ἐσαγηνεύθησαν. Καὶ ὅταν δι' εὐγενούς καὶ ἐλαφροῦ βήματος ἐπλησίασε τὸν Ὅδυσσεα, ὁ ρυθμὸς τῶν κινήσεων τῆς, τὸν ὁποῖον συνώδευεν ὁ ἦχος τοῦ αὐλοῦ, ἔκαμνεν ὅλους νὰ σκεφθοῦν εὐτυχεῖς ἀναπολήσεις. Ἐφαίνετο ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη ἦτο τὸ θεῖον κέντρον τῆς κοσμικῆς ἁρμονίας, καὶ μόνον αὐτὴν ἔβλεπον καὶ πᾶν ἄλλο ἐχάνετο εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς.

Ἐν τοσούτῳ τὸ δρᾶμα ἐξηκολούθει.

Ὁ φρόνιμος υἱὸς τοῦ Λαέρτου ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκρυπτεν ὑπὸ τὸν μανδύαν τὴν χεῖρα, ὅπως ἀποφύγῃ τὰ βλέμματα καὶ τὰ φιλήματα τῆς ἱκετιδος. Ἡ παρθένος τοῦ ἔνευσε νὰ μὴ φοβῆται πλέον καὶ τὰ βλέμματά τῆς τὰ ἥρεμα ἐδήλουν :

— Θὰ σὲ ἀκολουθήσω, ὦ Ὅδυσσεῦ, διότι πρέπει νὰ ὑποκύψω εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ διότι ἐπιθυμῶ νὰ ἀποθάνω. Θυγάτηρ τοῦ Πριάμου καὶ ἀδελφὴ τοῦ Ἑκτορος, δὲν θέλω ἢ κλίνη μου ἢ ἄλλοτε θεωρουμένη ἀξία βασιλείων, νὰ δεχθῇ οὐδένα ξένον κύριον. Ἐγκαταλείπω ἐλευθέρως τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ἡ Ἐκάβη ἀκίνητος ἐν τῷ κονιορτῷ ἠγέρθη αἴφνης καὶ προσεκολλήθη δι' ἀπηλπισμένου ἑναγχαλισμοῦ εἰς τὴν θυγατέρα τῆς. Ἡ Πολυξένη ἠλευθερώθη μὲ γλυκύτητα ἀπὸ τοὺς γηραιούς βραχίονας οἱ ὁποῖοι τὴν ἐκράτουν. Ἐνόμιζε τίς ὅτι ἤκουεν :

— Μὴν ἐκτίθεσαι εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ δεσπότου, ὦ μήτερ, καὶ μὴ περιμένῃς νὰ σὲ ἀποσπάσουν καὶ νὰ σὲ σύρουν ἀσθεῖς. Δῶσέ μου μᾶλλον τὴν ἐρρυτιδωμένην χεῖρα, φιλάτη μήτηρ, καὶ πλησίασε εἰς τὰ χεῖλη μου τὰς αὐλακωμένας παρειάς σου.

Ἡ ὀδύνη ἦτο ὠραία ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Θαΐδος καὶ τὸ πλῆθος τὴν ὑγνωμόνει, διότι ἐνεδύετο μὲ ὑπέροχον χάριν τὰς μορφὰς καὶ τὰς ἀγωνίας τῆς ζωῆς, ὁ δὲ Παφνούτιος, συγχωρῶν εἰς αὐτὴν τὴν λάμψιν τοῦ παρόντος χάριν τῆς μετανοίας τοῦ μέλλοντος, ὑπερηφανεύετο ἀπὸ τῶρα διὰ τὴν ἀγίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐδίδεν εἰς τοὺς οὐρανούς.

Ἡ παράστασις ἔληγεν. Ἡ Ἐκάβη ἔπεσεν ὡς νεκρά, ἢ δὲ Πολυξένη, ὀδηγουμένη ἀπὸ τὸν Ὅδυσσεα, ἐπροχώρησε πρὸς τὸν τάφον, τὸν ὁποῖον περιεκύκλουν τῶν πολεμιστῶν οἱ ἐκλεκτότεροι. Ὑπὸ τὰ πένθιμα ἄσματα ἀνῆλθε τὸν ἐπιτύμβιον, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποῖου ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως διὰ χρυσοῦ κυπέλλου ἔθυε σπονδὰς εἰς τὴν σκιάν τοῦ ἥρωος. Καὶ ὅταν ὁ ἱερεὺς

ὑψωσε τοὺς βραχίονας διὰ νὰ τὴν ἀρπάσῃ, ἐκείνη ἔνευσεν ὅτι ἤθελε νὰ ἀποθάνῃ ἐλευθέρη, ὅπως ἐνέπρεπεν εἰς βασιλείῳ θυγατέρα. Ἐπειτα σχίζουσα τὸν χιτῶνα, παρουσίασε γυμνὴν τῆς καρδίας τὴν θέσιν καὶ ὁ Πύρρος, ἀποστρέφων τὴν κεφαλὴν, ἐβύθισε τὴν ρομφαίαν. Δι' ἐπιδεξίου τεχνάσματος τὸ αἷμα ἐτοξεύθη ἄφρονον ἐκ τοῦ παλλεύκου στήθους τῆς παρθένου, ἢ ὁποῖα μὲ τὴν κεφαλὴν συνεστραμμένην, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς πλήρεις ἀπὸ τὴν φρίκην τοῦ θανάτου, ἔπεσε σενονοπρεπῶς.

Ἐνῶ οἱ πολεμιστὰι ἐκάλυπτον τὸ θῆμα καὶ τὸ ἐστόλιζον μὲ κρίνα καὶ ἀνεμώνας, κραυγαί τρόμου καὶ λυγμοὶ διέσχίζον τὸν ἀέρα, ὁ δὲ Παφνούτιος, ὑψούμενος ἐπὶ τοῦ θρανίου του, ἐπροσῆτευσεν μεγάλη τῇ φωνῇ :

— Ταπεινοὶ λάτραι τῶν δαιμόνων, ἐθνικοὶ καὶ σεῖς Ἀρειανοί, ἀτιμότεροι τῶν εἰδωλοκρατῶν, ἀκούσατέ με. Ὅ,τι εἶδατε ἐδῶ ἀποτελεῖ μίαν εἰκόνα καὶ ἓνα σύμβολον. Ὁ μῦθος περιλαλεῖ μυστικὴν σημασίαν καὶ ταχέως θὰ ἴδῃτε τὴν

γυναῖκα αὐτὴν θυομένην ὡς ἄρτον μεταλήψεως εἰς τὸν ἀναστάντα Θεόν.

Ἦδη τὸ πλῆθος ἀπεχώρει εἰς σκοτεινὰ κύματα διὰ τῶν διαδρόμων. Ὁ ἀββάς τῆς Ἀντινόης διαφυγὼν τοῦ ἐκπλήκτου Δωρίωνος ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν προφητειῶν ἀκόμη.

Μίαν ὥραν βραδύτερον ἔκρουε τὴν θύραν τῆς Θαΐδος.

Ἡ κωμωδὸς κατῴκει τότε εἰς τὴν πλουσίαν συνοικίαν τῆς Ρακωτίδος, πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς οἰκίαν κυκλομένην ἀπὸ συσκίους κήπους, ὅπου ὑψοῦντο τεχνητοὶ βράχοι καὶ ἔρρεον ὑπὸ τὰς λεύκας ρυάκια. Γηραιὰ μαύρη δούλη φορτωμένη δακτυλίους ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ τὸν ἠρώτησε τί ἤθελεν.

— Θέλω νὰ ἴδω τὴν Θαΐδα, ἀπήντησεν· μάρτυς μου ὁ Θεὸς ὅτι διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἦλθα.

Ἐπειδὴ ἔφερε πλούσιον χιτῶνα καὶ ὠμίλει ἐπιβλητικῶς, ἡ δούλη τὸν εἰσήγαγε.

— Θὰ εὕρῃς τὴν Θαΐδα, τοῦ εἶπεν, εἰς τὸ ἄντρον τῶν νυμφῶν.

Τέλος τοῦ Α' μέρους.

Ο ΕΠΙΒΑΤΗΣ ΤΗΣ Α' ΘΕΣΕΩΣ

Επιβάτης τῆς πρώτης θέσεως, μόλις προγευματίσας εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν καὶ ὀλίγον εὐδιάθετος ἐκ τοῦ οἴνου, ἐπὶ τοῦ βελουδίνου κηναπέ, ἐτανύσθη ἡδέως καὶ ἀπεκοιμήθη. Δὲν εἶχε κοιμηθῇ πέντε λεπτά, ὅτε ἤνοιξε τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς του, ἐκύτταξε τὸν ἀπέναντί του καθήμενον, ἐχαμογέλασε καὶ εἶπε :

— Ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου, αἰωνία του ἡ μνήμη, εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ τοῦ ζοῦν μετὰ τὸ γεῦμα ἢ ὑπνέτριαι τις πατούσαις του. Ἐγὼ τοῦ ἔμοιασα καθ' ὁλοκληρίαν, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον, ὅτι κάθε φορὰν μετὰ τὸ γεῦμα ζῶ ὅχι τις πατούσαις ἀλλὰ τὴ γλῶσσα καὶ τὸν νοῦ μου. Μοῦ ἀρέσει, ὁμολογῶ τὴν ἀμαρτίαν μου — νὰ φλυαρῶ μὲ γεμάτο τὸ στομάχι. Μήπως σὰς ἐνοχλῶ ;

— Ἀ ! καθόλου, εἶπεν ὁ ἀπέναντί του.

— Ὑστερον ἀπὸ ἓνα καλὸν γεῦμα, δι' ἐμὲ καὶ ἐλαχίστη ἀφορμὴ ἀρκεῖ νὰ μοῦ φέρῃ εἰς τὸ κεφάλι ἓνα σωρὸ μεγάλας ιδέας. Παραδείγματός

χάριν, πρὸ ὀλίγου εἶδαμεν κοντὰ εἰς τὸ μπουρὲ δύο νεαροὺς κυρίους καὶ ἠκούσατε πῶς ὁ ἓνας συνεχαίρετο τὸν ἄλλον ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει φήμης.

« Σὰς συγχαίρω· σεῖς, λέγει, ἀπεκτήσατε πλέον φήμην καὶ ἀρχίζετε νὰ κατακτᾶτε τὴν δόξαν ». Θὰ εἶνε προφανῶς ἡθοποιοὶ ἢ μικροσκοπικοὶ ἐφημεριδογράφοι. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ αὐτῶν.

Ἐμένα μὲ ἀπασχολεῖ τῶρα τί κυρίως πρέπει νὰ ἐννοῇ κανεὶς ὅταν λέγῃ δόξα ἢ φήμη ; Πῶς τὸ κρίνετε σεῖς ; Ὁ Πούσκην ἀπεκάλει τὴν δόξαν τὸ κρίνετε σεῖς ; « μπάλωμα χρυσοκέντητο ράμμενο σὲ κουρέλι ». Ὅλοι ἡμεῖς τὴν ἐννοοῦμεν ὅπως τὴν ἐνόει καὶ ὁ Πούσκην, δηλαδὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑποκειμενικῶς, κανεὶς ὅμως δὲν ἔδωκεν ἀκόμη σαφῆ, λογικὸν ὁρισμὸν τῆς λέξεως ταύτης. Ἐγὼ δὲν ἤξεύρω τί θὰ ἐδίδα διὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτόν.

— Πρὸς τί ἡ τόση σὰς ἐπιθυμία ;

— Ἰδοὺ, φίλε μου· ἂν ἐγνωρίζαμεν τί ἐστὶ δόξα, ἴσως θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ μάθωμεν καὶ τὸν τρόπον νὰ τὴν ἀποκτήσωμεν. Πρέπει νὰ σὰς

παρατηρήσω, κύριέ μου, ότι, όταν ήμουν νεώτερος, με όλην τήν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου προσεπάθουν νὰ ἀποκτήσω φήμην. Ἡ δημοτικότης ἦτο ἡ μανία μου. Δι' αὐτὴν ἐσπούδαζα, εἰργάζομαι, ἐπὶ νύκτας δὲν ἐκοιμήθην, ἐμείνα νηστὶς καὶ ἔχασα τὴν ὑγίαν μου. Καὶ νομίζω, κατὰ τὴν ἀπαθὴ κρίσιν μου, εἶχα ὅλα τὰ προσόντα νὰ τὴν ἀποκτήσω. Πρῶτον, εἶμαι μηχανικός. Μὲχρι τοῦδε, ἔχω κατασκευάσει ἐν Ρωσσίᾳ περὶ τὰς εἴκοσι μεγαλοπρεπεῖς γεφύρας, ἴδρυσά εἰς τρεῖς πόλεις ὑδραγωγεία, εἰργάσθην ἐν Ρωσσίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Βελγίῳ... Δεύτερον, ἔγραψα πλεῖστα εἰδικὰ ἄρθρα περὶ τῆς ἐπιστήμης μου πραγματευόμενα. Τρίτον, κύριέ μου, ἐκ παιδικῆς μου ἡλικίας εἶχα κλίσιν εἰς τὴν χημείαν. ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς μου, ἀνεκάλυψα μέσα διὰ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται ὀργανικά τινα ὀξέα, οὕτως ὥστε τὸ ὄνομά μου εἰμπορεῖτε νὰ τὸ εὐρετε εἰς ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ συγγράμματα. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα διετέλουν εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἔφθασα μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ πολιτικοῦ συμβούλου καὶ ἔχω ἀκηλίδωτον τὸ φύλλον ποιότητος. Δὲν θέλω νὰ σᾶς κουράσω, ἀπαριθμῶν τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰς ἐργασίας μου, σᾶς λέγω μόνον ὅτι ἔπραξα περισσότερα ἀπὸ ἄλλους φημισμένους. Τί τὰ θέλετε; Ἰδοὺ, εἶμαι πλέον γέρον, πλησιάζω νὰ καταστῶ ἄχρηστος, καὶ εἶμαι γνωστός, νά, ὅσον καὶ ἐκεῖνο τὸ μαῦρο σκυλὶ ποῦ τρέχει ἐπάνω εἰς τὸ ἐπίχωμα τοῦ σιδηροδρόμου.

— Ποῦ τὸ ξεύρετε; ἴσως καὶ σεῖς νὰ εἰσθε γνωστός...

— Χμ... λοιπὸν τότε ἂς δοκιμάσωμεν... Εἰπέτε μου, ἠκούσατέ ποτε τὸ ἐπίθετον Κρηκουνῶφ;

Ὁ ἀπέναντι ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν στέγην, ἐσκέφθη, καὶ ἀρνητικῶς ἀνένευσε διὰ τῆς κεφαλῆς.

— Ὁχι, δὲν ἤκουσα... εἶπε.

— Εἶνε τὸ ἐπίθετόν μου... Σεῖς εἰσθε ἄνθρωπος ἀνεπτυγμένος καὶ ἡλικιωμένος, οὐδέποτε ἀκούσατε περὶ ἐμοῦ—ἀπόδειξις πειστική! Προφανῶς, προσπαθῶν νὰ γείνω γνωστός, δὲν ἔκαμνα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπρεπε. Δὲν ἐγνώριζα τὰ πραγματικὰ μέσα καὶ ἐπιθυμῶν νὰ συλλάβω τὴν δόξαν ἀπὸ τὴν οὐράν, ἐπῆγα ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος.

— Καὶ ποῖα εἶνε τὰ πραγματικὰ μέσα;

— Ποιὸς διάβολος τὰ ξεύρει; Θὰ εἰπῇτε ἴσως: τάλαντον; μεγαλοφυΐα; ὑπεροχή; Κάθε ἄλλο, κύριέ μου... Παράλλῃως πρὸς ἐμὲ ἔζων καὶ ἔκαμνον τὸ στάδιόν των ἄνθρωποι, ἐν συγκρίσει

πρὸς ἐμὲ κοῦφοι, μηδαμινοὶ καὶ μάλιστα ἐλεεινοί. Εἰργάζοντο χιλιάκις ὀλιγώτερον ἀπὸ ἐμὲ, καὶ χωρὶς κανένα ζῆλον, δὲν διεκρίνοντο διὰ τὸ τάλαντόν των, δὲν ἐπεδίωκαν φήμην, κυττάζετε τοὺς! Τὸ ὄνομά των θὰ τὸ ἰδῇτε εἰς ὅλας τὰς ἐφημερίδας, θὰ τὸ ἀκούσετε εἰς ὅλας τὰς ὁμιλίας! Ἄν δὲν ἐβαρύνθητε ν' ἀκούετε, θὰ σᾶς φέρω παράδειγμα: Εἶνε κάμποσα χρόνια ποῦ κατεσκεύασα εἰς τὴν πόλιν Κ. μίαν γέφυραν. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ πῶς εἰς τὴν βρωμόπολιν αὐτὴν ἦτον μιά μονοτονία φοβερά. Ἄν δὲν ἦταν ἡ γυναῖκες καὶ τὰ χαρτιά, μπορούσα νὰ χάσω τὸ νοῦ μου ἐκεῖ. Λοιπὸν, γὰρ νὰ διασκεδάσω τὴν στενοχωρίαν μου, ἐγνωρίσθην ἐκεῖ μὲ μιά ψευδοαἰδὸν. Δὲν ἤξεύρω τί διάβολο τῆς εὐρίσκαν καὶ ἦτον ὅλος ὁ κόσμος ξετρελλαμένος μ' αὐτήν. Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἦτον παρὰ μιά συνειθισμένη, ποῦ τέτοιαις εἶνε πολλαῖς. Μιά κοπέλλα κούφη, μωρὰ καὶ ἀπληστός. Ὁλος ὁ βίος τῆς συνίστατο μόνον εἰς τὸ νὰ ζῇ ὅπως τὰ φυτά. Ὅσον διὰ τὸ ἐπάγγελμά της ἐθεωρεῖτο κοκότα, ὅταν δὲ ἤθελον νὰ κάμουν λόγον περὶ αὐτῆς φιλολογικῶς, τὴν ἀπεκάλουν ἡθοποιὸν καὶ αἰοιδόν. Ἄλλοτε ἤμουν ἐνθουσιασμένος μὲ τὸ θέατρον, ἀντικειμενικῶς δὲν ἤξευρα νὰ βλέπω, ὡς ἐκ τούτου τὸ ἀπατηλὸν τοῦτο παιγνίδιον τῆς ὀνομασίας τῆς ἡθοποιού, δὲν ἤξεύρω πῶς διάβολο, μὲ ἐξώργιζε φοβερά. Νὰ καλῇται ἡθοποιὸς ἡ καὶ αἰοιδὸς ἡ ψευδοτραγουδίστρα μου εἶχε τόσον δικαίωμα ὅσον καὶ νὰ τιτλοφορῇται κλειδαροῦ ἡ μαγειρίσσης. Ἦτον ἓνα πλάσμα ἀπολύτως ἄνευ ἀξίας τινὸς καὶ ἄνευ αἰσθήματος. Κατὰ τὴν κρίσιν μου, ἐτραγουδοῦσε ἐλεεινὰ, ὅλον δὲ τὸ θέλητρον τῆς «τέχνης» τῆς συνίστατο εἰς τὴν ἐπὶ κίον ἀνατίναξιν τοῦ ποδὸς τῆς καὶ εἰς τὸ ὅτι δὲν προσεβάλλετο ὅταν τὴν ἐπισκέπτοντο εἰς τὸ καλλυντήριόν της. Ἐξέλεγε συνήθως τὰ μεταφρασμένα κωμειδύλλια μετ' ἀσμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα τῆς ἐδίδετο εὐκαιρία νὰ φορέσῃ στενὴν ἀνδρικήν στολήν. Μ' ἓνα λόγον ἦτο ἀηδία! Τὸ μόνον καλὸν ποῦ εἶχε ἦτον ὁ ὡραῖος λαϊκὸς καὶ τὰ παχειὰ τῆς πόδια. Τὰ ἐταίριασα μαζύ της ὀλίγας ἡμέρας προτοῦ περατωθῶν αἱ ἐργασίαι. Τώρα δόσετε παρακαλῶ προσοχήν. Ὡς ἐνθυμοῦμαι, τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας γεφύρας ἔγειναν πανηγυρικῶς. Ἐφάλη δοξολογία, ἐξεφωνήθησαν λόγοι, ἐστάλησαν τηλεγραφήματα καὶ τὰ λοιπὰ. Ἐγὼ, ξεύρετε, περιεφερόμην πλησίον εἰς τὸ ἔργον μου ὡς δημιουργός. Εἶνε περασμένα πράγματα καὶ δὲν ἀξίζει νὰ μετριοφρονῇ κανεὶς, διὰ τοῦτο εἰμπορῶ νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἔγεινε μιά λαμπρὰ γέφυρα! Ὁχι γέφυρα πλέον ἀλλὰ ζωγραφιά, ἀριστοῦργημα! Ἐκάστη δοκὸς, κάθε κιγκλῖς,

μόνον ποῦ δὲν ὠμιλοῦσαν. Καλλιτεχνικώτερον ἔργον οὔτε ὁ διάβολος αὐτὸς θὰ εἰμποροῦσε νὰ ἐπινοήσῃ, ὅταν λάβῃ μάλιστα κανεὶς ὑπ' ὄψιν τὸ εὐτελέστατον ποσὸν ποῦ εἶχεν ὀρίσθῃ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς γεφύρας. Συνεκινούμην δὲ περισσότερο, καθόσον εἰς τὰ ἐγκαίνια παρέστη ὅλη ἡ πόλις. «Αἶ, ἐνόμιζα, τώρα ὅλα τὰ μάτια θὰ πέσουν ἐπάνω μου. Ποῦ νὰ πάγω νὰ κρυφθῶ; Ἄδικα ὅμως, φίλε μου, ἀνησυχῶσα. Ἐκτὸς τῶν ἐν τέλει κανεὶς ἄλλος οὔτε τὴν ἐλαχίστην προσοχήν ἔδειξε. Στέκονται ὁ κόσμος εἰς τὴν ὄχθην, βλέπουν σὰν χαῖροι τὴν γέφυραν, ποῖος ὅμως κατεσκεύασε αὐτὴν τὴν γέφυραν; οὔτε τοὺς μέλει. Ἐξάρνα ὅμως τὸ κοινὸν συνεταράχθη: σ... σ... σ... Τὰ πρόσωπα ἱλαρύνθησαν. «Φαίνεται πῶς μὲ παρετήρησαν», ἐσκέφθη. Ναί, περὶ μὲν! Κυττάζω διὰ μέσου τοῦ πλήθους καὶ βλέπω νὰ περνᾷ ἡ ψευτοαἰδοὺς μου καὶ κατόπιν της μιά συνοδεία ἀπὸ χασομέρηδες ὡς οὐραγία δὲ ὅλης αὐτῆς τῆς πομπῆς παρηκολοῦθουν φευγαλέα τὰ βλέμματα τοῦ πλήθους. Ἡρχίσε μυριόστομος τὰ σκουλαρίκια!» Ἐδῶ μὲ παρετήρησαν καὶ ἐμένα... Δύο κάποιοι νεανίσκοι, ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ μεγάλο καρύδι τοῦ λαιμοῦ καὶ τὰ μικρὰ μέτωπα, ἐρασταὶ τῆς σκηνηκῆς τέχνης, ἐγύρισαν καὶ μ' ἐκύτταξαν, ἐκυττάχθησαν μετὰ τῶν καὶ ἐψιθύρισαν: «αὐτὸς εἶνε ὁ ἐρωμένος της!» Πῶς σᾶς φαίνεται; Ἐνα δὲ σιχαμένο μούτρο μὲ ψηλὸ καπέλο, ἀξύριστο, δὲν ἤξεύρω καὶ ἐγὼ ἀπὸ πότε, μὲ σαλιάρικο πηγρῶν, ἐστέκετο σιμὰ μου, ἔπειτα ἐστράφη καὶ μοῦ λέγει:

— Ξεύρετε ποῖα εἶνε ἐκεῖνη ἡ κυρία ποῦ πηγαίνει εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην; Εἶνε ἡ τάδε... ἡ φωνὴ της εἶνε κατωτέρα πάσης κριτικῆς, ἀλλὰ εἶνε κάτοχος αὐτῆς εἰς τὴν ἐντέλειαν... Ἐγὼ εἶνε κάτοχος αὐτῆς εἰς τὴν ἐντέλειαν...

— Δὲν εἰμπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε, ἐρωτῶ τὸ σιχαμένο μούτρο: — ποιὸς κατεσκεύασε αὐτὸ τὸ γεφύρι;

— Νὰ σᾶς πῶ, δὲ ξεύρω! ἀπεκρίθη τὸ μούτρο. — Κάποιος μηχανικός!

— Καὶ τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς πόλεως σας ποιὸς τὸν ἔκτισε;

— Κι' αὐτὸ δὲν εἰμπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ. Ἐπειτα τὸν ἠρώτησα ποιὸς θεωρεῖται εἰς τὴν πόλιν Κ. ὡς καλλίτερος διδάσκαλος, ποιὸς ἐκδίδει τὸν «Ἀγγελιαφόρον» τῆς Κ. καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις μου τὸ σιχαμένο μούτρο ἀπεκρίθη μὲ ἄγνοιαν.

— Δὲν μοῦ λέγετε, παρακαλῶ, τὸν ἠρώτησα τέλος... Μὲ ποῖον ζῇ αὐτὴ ἡ αἰδοὺς;

— Μὲ ἓνα μηχανικὸν τὸν Κρηκουνῶφ.

— Εἶν' ἀλήθεια πῶς αὐτὴ φορεῖ ξένα μαλλιά;

— Αὐτὸ δὲν εἶν' ἀλήθεια! εἶπε τεθορυβημένο τὸ μούτρο, ραντίζον με διὰ τοῦ σιέλου του. — Ψεῦδος! Συκοφαντία!

— Λοιπὸν, κύριέ μου, πῶς σᾶς φαίνεται αὐτό; Δὲν εἶνε χοῖροι; Αἶ; Ἄλλ' ἀκούσετε... Κήρυκες καὶ διαλαλητάδες τώρα στὸν κόσμον δὲν ὑπάρχουν καὶ τὴν φήμην τὴν διαλαλοῦν μόνον αἱ ἐφημερίδες. Τὴν ἐπαύριον, μετὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς γεφύρας, ἀρπάζω ἀπλήστως τὸν ἐγγώριον «Ἀγγελιαφόρον» καὶ ζητῶ νὰ εὕρω μέσα τὸ ὑποκείμενόν μου φάχνω, φάχνω καὶ τὰς τέσσαρας σελίδας καὶ ἐπὶ τέλους—νά! Ζήτω! Διαβάζω: «Χθὲς βοηθοῦντος ἐξαισίου καιροῦ καὶ ἐν μεγάλῃ συρροῇ κόσμου, παρουσίᾳ τοῦ Νομάρχου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχῶν ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας γεφύρας», κ.τ.λ. Εἰς τὸ τέλος δέ... ὦ Θεὲ μεγαλοδύναμι! «Κατὰ τὰ ἐγκαίνια, ἀκτινοβολοῦσα ἐξ ὠραιότητος, παρέστη, μετὰ τῶν ἄλλων, ἡ προσφιλέτης εἰς τὸ κοινὸν τῆς Κ. ἡ ἐξοχος καλλιτέχνης τάδε. Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ἡ ἐμφάνισις της ἐνεποίησεν αἰσθησιν. Ὁ ἀστὴρ οὗτος ἐφόρει ἐσθῆτα κ.τ.λ.». Περὶ ἐμοῦ δὲ οὔτε μίαν, οὔτε μισὴ λέξι! Ὅσον εὐτελὲς καὶ ἂν εἶνε τὸ πρᾶγμα, ἐγὼ ἐν τούτοις ἔκλαυσα ἀπὸ ἀγανάκτησιν!

Κατεπραύνηθην μὲ τὴν ἰδέαν, ὅτι δῆθεν οἱ ἐπαρχιώται εἶνε μωροί, ὅτι δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις ἀπὸ αὐτοῦ, ὅσον δὲ διὰ φήμην πρέπει νὰ ὑπάγῃ εἰς ἀνεπτυγμένα κέντρα, εἰς τὴν πρωτεύουσάν. Ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην εὐρίσκειτο εἰς Πετρούπολιν ἐν ἔργον μου, ὑποβλήθην εἰς διαγωνισμόν. Ὁ καιρὸς τοῦ διαγωνισμοῦ ἐπλησίαζε.

Ἀπεχαιρέτισα τὴν πόλιν Κ. καὶ ἀνεχώρησα εἰς Πετρούπολιν. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ, ὅτι δὲν εἶμαι ἄνθρωπος κακομαθημένος, δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους τοὺς κοίλιοδούλους οὔτε τὰς διαθέσεις τῶν οὐσάρων ἔχω, δὲν ἐννοῶ ὅμως καὶ νὰ στερῶ τὸν ἑαυτόν μου ἀπὸ τίποτε. Ἀπὸ Κ. εἰς Πετρούπολιν ἡ ἀπόστασις εἶνε μακρά καὶ διὰ τὴν μὴ στενοχωρηθῶ ἐπῆρα ἰδιαιτέρον κουπέ... ἐννοεῖται καὶ τὴν ψευτοαἰδὸν. Ἐτάξειδεύαμεν, καὶ εἰς ὅλον τὸν δρόμον φαί καλὸ, συμπάνια καὶ τρου-λα-λά! Ἰδοὺ φθάνομεν εἰς τὸ ἀνεπτυγμένον κέντρον. Ἐφθασα ἐκεῖ τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς ποῦ ἐπρόκειτο νὰ κριθῇ ὁ διαγωνισμὸς καὶ ἔλα-βον, κύριέ μου, τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐορτάσω τὴν νίκην. Τὸ ὑποβλήθην ἔργον μου ἠξιώθη τοῦ πρώτου βραβείου. Ζήτω! Τὴν ἐπαύριον πηγαίνω εἰς τὴν ὁδὸν Νιέβσκη καὶ ἀγοράζω διαφόρους

έφημερίδας διὰ εβδομήντα καπήκια. Τρέχω εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ξαπλώνομαι εἰς τὸν καναπέ καὶ αἰσθανόμενος ῥίγος, ἀρχίζω νὰ διαβάζω. Διεξέρχομαι μίαν ἑφημερίδα — τίποτε, διαβάζω δευτέραν — τίποτε! Τέλος πάντων εἰς τὴν τετάρτην σκοντάπτω εἰς τὴν ἐξῆς εἰδήσιν: «Χθὲς διὰ τῆς ταχυδρομικῆς ἀμαξοστοιχίας ἀφίκετο εἰς Πετρούπολιν ἡ γνωστὴ ἐκ τῆς ἐπαρχίας καλλιτέχνης τάδε, ἀρκοῦντως γνωστὴ εἰς τοὺς Πετροπολίτας ἐκ τῶν περυσινῶν ἐπιτυχιῶν τῆς εἰς τὴν σκηνὴν τῆς τάδε λέσχης. Μετ' εὐχαριστήσεως παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ κλίμα τῆς μεσημβρίας ἐπέδρασεν εὐεργετικῶς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας φίλης: τὸ ἔξοχον σκηνικὸν ἐξωτερικὸν τῆς... δὲν ἐνθυμούμαι τί ἄλλο! Κάτω, πολὺ κατωτέρω τῆς εἰδήσεως αὐτῆς, ἦτο τυπωμένον μὲ τὰ λεπτότερα στοιχεῖα: «Χθὲς εἰς τὸ τάδε διαγώνισμα ἡζιώθη τοῦ πρώτου βραβείου ὁ τάδε μηχανικός». Μόνον! Καὶ εἰς ἐπίμετρον ἀκόμη ἔκαμαν λάθος καὶ εἰς τὸ ἐπίθετόν μου: ἀντὶ Κρηκουνῶφ ἔγραψαν Κηρκουνῶφ. Νὰ τὸ ἀνεπτυγμένον κέντρον. Δὲν εἶνε μόνον αὐτά. Ὅταν ἐγὼ μετὰ ἓνα μῆνα ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν, ὅλοι αἱ ἑφημερίδες ἐκ συμφώνου ἀνέγραψαν περὶ τῆς «ἀπαρμύλλου, τῆς θείας, τῆς ἐξόχου» καὶ ἤδη τὴν ἐρωμένην μου τὴν ἐμεγαλοποιοῦν ὄχι πλέον μὲ τὸ ἐπίθετον ἀλλὰ μὲ τὸ ὄνομα καὶ τὴν πατρωνυμίαν...

Μετά τινα ἔτη ἤμην εἰς Μόσχαν. Εἶχον προσκληθῆ ἐκεῖ δι' ἰδιοχείρου ἐπιστολῆς τοῦ Δημάρχου περὶ ὑποθέσεως, περὶ τῆς ὁποίας ἡ Μόσχα μὲ τὰς ἑφημερίδας τῆς φωνάζει τώρα ἀπὸ ἐκατὸ καὶ πλέον ἐτῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ διαμονῆς μου ἔκαμα εἰς ἓν ἀπὸ τὰ μουσεῖα πέντε δημοσίας διαλέξεις διὰ φιλανθρωπικὸν σκοπὸν. Τοῦτο, νομίζω, εἶνε ἀρκετὸν διὰ νὰ γείνη κανεὶς γνωστὸς εἰς τὴν πόλιν, ἔστω καὶ διὰ τρεῖς ἡμέρας. Ἀλλὰ φεῦ καὶ ἀλλοίμονον! Περὶ ἐμοῦ οὔτε μίαν λέξιν ἔγραψαν αἱ ἑφημερίδες τῆς Μόσχας. Περὶ πυρκαϊῶν, περὶ ὀπερέττας, περὶ τῶν κοιμωμένων δημοτικῶν συμβούλων, περὶ τῶν μεθύσων μοσχοβιτῶν ἐμπόρων, περὶ ὅλων διὰ τὸ ἔργον μου, διὰ τὸ μελετώμενον σχέδιον, διὰ τὰς διαλέξεις οὔτε γρῦ. Ὡραῖον κοινὸν καὶ αὐτό! Ἐπήγαίνα μὲ τὸ τράμ... Τὸ βαγόνι — δὲν εὗρισκες τόπο νὰ σταθῇ: ἔβλεπες ἐδῶ καὶ κυρίας, καὶ στρατιωτικούς, καὶ φοιτητὰς καὶ χίλιω λογίῳ ἀνθρώπους.

— Λέγουν, πῶς ἡ Δημαρχία προσεκάλεσε μηχανικὸν διὰ κάποιον ἔργον! λέγω εἰς τὸν γείτονά μου τόσον δυνατὰ ὥστε νὰ τὸ ἀκούσουν ὅλοι ποῦ ἦσαν μέσα εἰς τὸ βαγόνι. Ξεύρετε πῶς τὸν λέγουν αὐτὸν τὸν μηχανικόν;

Ὁ γείτων μου ἀνένευσεν ἀρνητικῶς. Οἱ ἄλλοι ὅλοι μὲ ἐκύτταξαν μιὰ στιγμὴ καὶ εἰς ὅλα τὰ βλέμματα παρετήρησα «δὲν ἤξεύρω».

— Λέγουν πῶς κάποιος κάμνει διαλέξεις εἰς κάποιον μουσεῖον! ἀποτείνονται εἰς τὸ κοινόν, ἐπιθυμῶν νὰ ἀνοίξω ὁμιλίαν. Λέγουν ὅτι ἔχουν πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον αἱ διαλέξεις αὐταί!

— Οὔτε τὸ κεφάλι του δὲν ἐκίνησε κανεὶς. Προφανῶς κανεὶς δὲν ἤκουσε περὶ διαλέξεων· αἱ κυρίαί μάλιστα οὔτε περὶ ὑπάρξεως μουσείου ἐγνώριζον. Αὐτὸ ἀκόμη δὲν εἶνε καὶ τίποτε, ἀλλὰ φαντασθῆτε, κύριέ μου, οἱ ἐπιβάται ἀναπηδοῦν ἔξαρνα καὶ χωροῦν πρὸς τὰ παράθυρα. Τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

— Κυττάξετε, κυττάξετε, εἶπεν ὠθῶν με ὁ γείτων. Βλέπετε αὐτὸν τὸν μελαχροινόν, ποῦ ἐκάθισεν εἰς τὸ ἀγοραῖον ἀμάξι; εἶνε ὁ γνωστὸς δρομεὺς Κίγκ!

Καὶ ὅλοι οἱ ἐπιβάται τοῦ βαγονιοῦ, ξηροκαταπίνοντες, ἤρχισαν νὰ ὁμιλοῦν περὶ τῶν δρομῶν, οἱ ὅποιοι ἀπησχόλουν τὰ πνεύματα τῶν μοσχοβιτῶν. Ἦκουσα ἐγὼ ἐπίθετα ὄχι μόνον ξένων ἀλλὰ καὶ ρωσσιδῶν ὑπηρετριῶν, ποῦ ἔτρεξαν εἰς τοῦ Λεντόφσκη.

Πολλὰ καὶ ἄλλα παραδείγματα εἰμποροῦσα νὰ σὰς φέρω, ἀλλὰ νομίζω καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἀρκοῦν. Τώρα ἂς παραδεχθῶμεν ὅτι ἐγὼ πλανῶμαι, ὅτι εἶμαι περιαιτολόγος καὶ ἄνευ ἀξίας ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἐκτὸς ἐμοῦ, ἐγὼ εἰμποροῦσα νὰ σὰς ἐπιδείξω πλείστους ὅσους συγχρόνους μου, ἄνδρας ὑπερόχου ἀξίας καὶ φιλοπόνους, οἱ ὅποιοι ἀπέθανον ἐν ἀφανείᾳ. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ῥῶσσοι θαλασσοπόροι, χημικοί, φυσιολόγοι, μηχανικοί, γεωπόνοι — εἶνε δημοτικοί; Εἶνε γνωστοὶ εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην σφαῖράν μας οἱ ῥῶσσοι καλλιτέχνη, γλύπται, φιλόλογοι; Εἶνε τόσα φιλολογικὰ σκυλιὰ ἐργατικά καὶ μὲ ἀξίαν, ποῦ τριαντατρία χρόνια κυποῦν τὸ κατώφλιο τῆς συντάξεως, ποῦ ὁ διάβολος ξεύρει πόσο χαρτὶ ἔχουν γράψει, ποῦ εἴκοσι φορὰς ἐδικάσθησαν διὰ δυσφήμισιν, ἐντοσοῦτῳ δὲν ἔκαμαν βῆμα ἀπὸ τὴν μικροφωλιάν των! Ὀνομάσατέ μου, καὶ ἓναν ἔστω, ἐκ τῶν κορυφαίων τῆς φιλολογίας μας, ὁ ὅποιος νὰ ἔγεινε γνωστὸς πρὶν ἢ ἡ δόξα διασαλπίσῃ ὅτι ἐφονεύθη ἐν μονομαχίᾳ, παρεφρόνησε, ἐξωρίσθη, δὲν παίζει τίμια εἰς τὰ χαρτιά.

Ὁ ἐπιβάτης τῆς α' θέσεως τόσον παρεσύρθη ὥστε τοῦ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ στόμα τὸ σιγάρων καὶ ἀνεσηκώθη.

— Μάλιστα, — ἐξηκολούθησεν ἀγρίως, — καὶ παραλλήλως πρὸς τοὺς ἄνδρας τούτους, νὰ σὰς φέρω ἑκατοντάδα, κάθε εἶδους ψευτοαοιδούς,

ἀκροβάτας καὶ κωμωδούς, γνωστοὺς καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ βυζανιάρικα παιδιὰ. Μάλιστα!

Ἐτρίξεν ἡ θύρα, εἰσέπνευσεν ἀήρ καὶ εἰς τὸ βαγόνιον εἰσῆλθε πρόσωπον μὲ ὄψιν σκυθρωπὴν, φοροῦν ἐπανωφόριον μὲ ἐπινώτιον, ὑψηλὸν πῖλον καὶ κυανᾶ ὁμοατογυάλια. Τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἐκύτταξε τὴν θέσιν, ἐσκυθρόπασε καὶ ἀντιπαρήλθε.

— Ξεύρετε ποῖος εἶνε; ἤκουσθη δειλὸς ψίθυρος ἐκ τῆς ἀπωτέρας γωνίας τοῦ βαγονίου. Εἶνε ὁ γνωστὸς ἐκ Τούλας ἀπατεῶν, καταγγεληθεὶς διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Οὐ... τῆς Τραπεζῆς.

— Ἰδοὺ! εἶπε γελάσας ὁ ἐπιβάτης τῆς Α' θέσεως. — Τὸν ἐκ Τούλας ἀπατεῶνα τὸν γνωρίζει; ἐρωτήσατέ τον ὅμως — γνωρίζει τὸν Σεμιράδσκη, τὸν Τσαϊκόφσκη ἢ τὸν φιλόσοφον Σο-

λοβιῶφ; θὰ σὰς πῇ ὄχι... Χαμένοι ἄνθρωποι! Παρήλθον τρεῖς λεπτά ἐν σιωπῇ.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σὰς ἐρωτήσω τώρα καὶ ἐγὼ, δειλῶς βήξας, εἶπεν ὁ ἀπέναντι: — γνωρίζετε τὸ ἐπίθετον Πουσσκόφ;

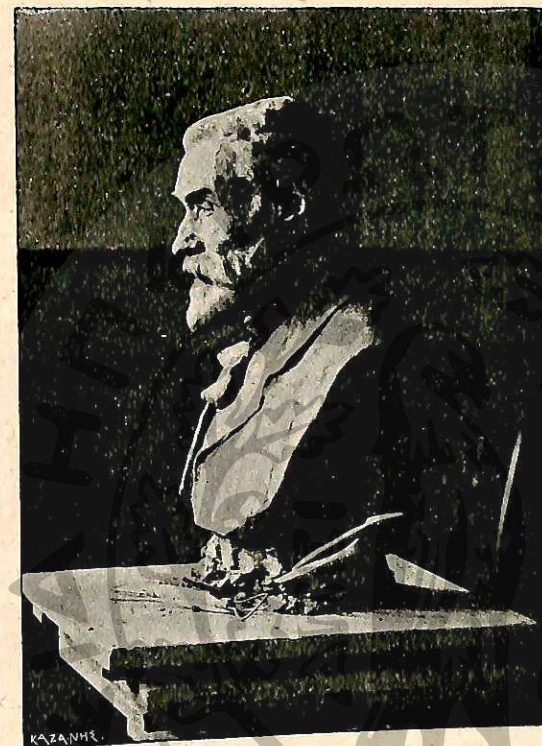
— Πουσσκόφ; Χμ... Πουσσκόφ... ὄχι δὲν τὸ ξεύρω!

— Εἶνε τὸ ἐπίθετόν μου... εἶπε μειδιῶν καὶ ἐν συστολῇ ὁ ἀπέναντι. — Ὡστε δὲν ἤξεύρετε; Καὶ εἶμαι 35 τώρα ἔτη καθηγητῆς εἰς ἓν ἐκ τῶν Πανεπιστημίων τῆς Ρωσίας... μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν... ἐδημοσιογράφησα πολλάκις...

Ὁ ἐπιβάτης τῆς Α' θέσεως καὶ ὁ ἀπέναντι του προσέβλεψαν ἀλλήλους καὶ ἤρχισαν νὰ γελοῦν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΤΣΕΧΩΦ

Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπο Ἀγαθ. Γ. Κωνσταντινίδου.

Πορτοῖν Ν. Λύττα.

Ἔργον Γ. Ἰακωβίδου.

Αὐτοπροσωπογραφία Θαλείας Φλωρᾶ.

Πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, κατὰ τὴν Ἐκθεσὶν τοῦ Ζαππείου, ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ ὄνομα τῆς Δδς Θαλείας Φλωρᾶ. Εὐχάριστος ἀποκάλυψις ἐνὸς ταλάντου, γενομένου μετὰ συμπαθείας δεκτοῦ ἀπὸ τὸ φύσει δύσκολον καὶ ἀπειρητικὸν κοινὸν τῶν Ἀθηναίων. Σήμερον παρουσιάζεται εἰς τὰ Γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων» ἀρτιώτερον τὸ ἔργον τῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου μετὰ διάφορα ἔργα τῆς, ἐλαιογραφίας, παστέλ, σχέδια, σπουδὰς κλπ.

Ἡ Δίς Φλωρᾶ εἶναι ἐργάτις ἀνάματος. Ὅλον τὸν καιρὸν ποῦ μένει εἰς τὰς Ἀθήνας αἰσθάνεται, μᾶς λέγει, ἰδιαιτέραν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐργασίαν. Συχνὰ τὴν βλέπομεν περὶ τὸ ἐσπέρας ἐπιστρέφουσαν ἀπὸ ἑνα καλλιτεχνικὸν περίπατον, γεμάτην ἐνθουσιασμὸν διὰ μίαν δύσιν, ἐν τοπίον, ἐν μνημεῖον ἀρχαίων. Καὶ λυπεῖται ποῦ θὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς Ἀθήνας διὰ τὴν πόλιν τῆς ὀμίχλης ἀλλὰ καὶ τῆς τέχνης, τὸ Μόναχον.

Ἐκεῖ καὶ ἐσπούδασεν ἡ Ἑλληνὶς ζωγράφος. Ἐξῆσεν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς ἐξόχως καλλιτεχνικῆς πρωτεύουσας τῆς Βαυαρίας, εἶδεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν τέχνην τῶν παλαιῶν, τὰς νεω-

τεριστικὰς τάσεις ἀλλὰ καὶ τὴν παραζάλην τῶν σημερινῶν, τῶν ζητούντων διαρκῶς κατὰ νέον ἀλλὰ καὶ προσπαθούντων νὰ ἐκπλήξωσι διὰ τοῦ ἀπροόπτου καὶ τοῦ ἀσυνήθους. Ἐθαύμασε καὶ ἠγάπησε τὴν εὐγενῆ, ἤρεμον καὶ εἰλικρινῆ τέχνην τοῦ Γύζη καὶ ἤλθε πρὸ μηνῶν νὰ ζητήσῃ ἐμπνευσιν εἰς τῆς πατρίδος τὸν ὀρίζοντα. Ἡ Ἑλληνὶς ἔμεινεν Ἑλληνίς — τὸ λέγομεν πρὸς ἔπαινόν της — καὶ τὰ σύμβολα τῆς τέχνης τῆς τὰ ἀναζητεῖ ἐκεῖ ποῦ πρῶτον τὰ ἡσθάνθη.

Εἰς τὰ διάφορα ἐκτιθέμενα σχέδια βλέπομεν τὴν εἰλικρινῆ ἐργασίαν τῆς καλλιτέχνιδος, τοὺς ποικίλους σταθμούς, τὰς διαφόρους μορφὰς τοῦ θέματος, πρὶν λάβῃ τὴν ὀριστικὴν μορφήν τοῦ ἔργου, ὑπὸ τὴν ὁποίαν θὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ κοινόν. Ἐργασία ἐνδιαφέρουσα ἴσως ὅχι τὸν πολὺν κόσμον, δεικνύουσα ὅμως εἰς τὸν παρατηρητὴν τὸ κυρίως, τὸ καθ' ἑαυτὸ δημιουργικὸν μέρος τοῦ ἔργου τοῦ καλλιτέχνου, τὴν προσπάθειαν ν' ἀποδόσῃ μετὰ γραμμὰς καὶ χρώματα τὸν κόσμον ποῦ κλείει μέσα του.

Μεταξὺ διαφόρων σχεδιαγραμμάτων μετὰ κάρβουνον, διακρίνεται μία σειρά θεμάτων βυζαντινοῦ, προωρισμένων νὰ κομῆσουν ἐν διήγημα τῶν «Παναθηναίων» Στὸ Μοναστήρι τῆς γνωστῆς διηγηματογράφου Δδς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου. Τὰ σχεδιαγραφήματα ταῦτα ἐνέχουν πολὺν χαρακτήρα καὶ δεικνύουν μελέτην καὶ σπουδήν. Ἄν ὑπάρχῃ καμμίαν ἱστορικὴ ἀνακρίβεια, δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀξίαν των.

Ἡ Δίς Φλωρᾶ δὲν ζητεῖ τὰ θεματὰ της — πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον — εἰς κόσμους φανταστικούς ἢ μεμακρυσμένους ἀπὸ τὸν καθ' ἡμέραν βίον. Τὰ εὐρίσκει γύρω της καὶ γνωρίζει νὰ τὰ ἐξυψώσῃ ὑπεράνω τοῦ χαμηλοῦ μετὰ τὴν λεπτήν γυναικείαν της φύσιν. Εἶναι προσετὰ εἰς πάντας καὶ ἀφελῆ, ὅπως εἶναι ἀφελῆς ἡ ψυχὴ της, ἡ κατοπτριζομένη ἀνεπιφύλακτος μέσα εἰς τὰ μάτια της, γεμάτα καλοσύνην. Ἀπὸ τὰ ἀπλουστάτα αὐτὰ θέματα πλάττει ἔτι ἀπλουστεράς συνθέσεις. Ἀπὸ τὸ ἐπιλεκτὸν συναίσθημα τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον κρύπτεται μέσα της, ἀναβλύζει δροσερὰ πηγὴ λεπτῆς τέχνης, ἡ ὁποία συγκινεῖ.

Μετὰ τὸ ἀθρόον αὐτὸ καὶ ἐπιχαρίτως μελαγχολικὸν ἔχει περιβάλλει μίαν ἀπὸ τὰς ὥραιότερας τῆς εἰκόνας, τὴν Σύννον. Εἰς μίαν μορφήν ἐπάνω, συμπαθῆ πολὺ, ποῦ τὰ μαλλιά της ἀναδένει ἐλαφρότατα ἄνθος, εἶναι ζωγραφισμένος ὁ κόσμος τῆς σκέψεως. Ὁ ἐλαφρὸς πέπλος ποῦ μόλις καλύπτει τὸ στῆθος, συμβολίζει νομίζεις μετὰ τὸν τεφρὸν χρωματισμὸν τοῦ τὴν ἰδέαν τῆς καλλιτέχνιδος σεμνός, ἀνεπίδεικτος, συγκεντρώνων τὴν προσοχὴν τοῦ παρατηρητοῦ εἰς τὰ μάτια, εὐμορφα μάτια, καρφωμένα εἰς ἄγνωστον κόσμον.

Εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς Δδς Φλωρᾶ χύνεται μία ψυχικὴ γαλήνη καὶ γαλήνη περιβάλλοντος, ἐντέλως ἐναρμονιζόμενα. Ἐνθουσιάζει τὴν Κιθαροδόν της. Κρύπτει τὸν ἐλαφρὸν συμβολισμόν ποῦ ζητεῖ κανεὶς ἀπὸ ἑνα τραγουδι, ἀπὸ μίαν ἀνθοδέσμην ἰων. Ἐν κοινὸν θέμα — φεῖ! ὅλα εἶναι κοινά, — εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκομεν πολλάκις ἀνίαν, ἡ Δίς Φλωρᾶ τὸ ἀναδεικνύει, ἀνευρίσκουσα ἀληθινὰ στολίδια διὰ νὰ τὰ σκορπίσῃ μετὰ τέχνην καὶ ἀποδόσῃ εἰς τὴν πεζότητα τῆς ζωῆς τοῦ ὁνείου τοῦ θέλητρον.

Ὅλη ὅμως ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ζωὴν εἶναι χυμένη μετὰ εὐγένειαν, μετὰ ἀριστοκρατικὴν τέχνην, εἰς τὸ τελευταῖον τῆς ἔργον, τὴν Βασιλοπούλαν τοῦ Παραμυθιοῦ. Ἡ στάσις τῆς κεφαλῆς, τὰ μάτια τὰ νοσταλγὰ εὐτυχίας ἀγνώστου, ὁ χρωματισμὸς ὁ κυνίζων παντοῦ, εἰς τὸ βάθος, εἰς τὸ πρόσωπον ἐπάνω, εἰς τὰ φορέματα, τὸ ρόδον ποῦ κρατεῖ εἰς τὰ χέρια της τὰ λεπτά, εἶναι, νομίζεις, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ Ὀνείου ὁ ὑμνικός ποῦ ψάλλει ἡ κόρη. Εἶναι ἡ νεότης στολισμένη μετὰ τῆς Εὐτυχίας τὴν ἱριδόκριν, ποῦ δὲν ἐπρόφθασεν ἀκόμη νὰ ἐπιθέσῃ ἡ Ὀδύνη τὸ φίλημά της ἐπάνω εἰς τὸ λευκὸν μέτωπον.

Εἰς τὴν Βασιλοπούλαν τοῦ Παραμυθιοῦ βλέπομεν εὐθὺς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ. Ἀναφαίνεται ἡ καλλιτέχνις ποῦ ἠγάπησεν τὴν ἀττικὴν φύσιν καὶ ἐνεπνεύσθη ἀπὸ αὐτήν. Παραβάλετε τὸ ἔργον αὐτὸ μετὰ τὰ προηγούμενα ἔργα της. Εἶναι αὐγὴ ποῦ ἀρχίζει νὰ χρυσίζῃ εἰς ὀρίζοντα νέον, νέου φωτός καὶ νέων χρωμάτων. «Θέλω ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸν καὶ διαυγές αὐτὸ φῶς τῆς Ἀττικῆς νὰ ἀντλήσω νέα στοιχεῖα διὰ τὴν τέχνην μου», μᾶς ἔλεγε μίαν ἡμέραν ἡ Δίς Φλωρᾶ. «Μερικὰ θέματα ποῦ σκέπτομαι νὰ ζωγραφίσω, μόνον ἡ μελέτη αὐτὴ ἐδῶ ἡμπορεῖ νὰ τὰ ἀποδόσῃ».

Τὰ σώματά της εἶναι πλασμένα; Ἐχουν μέσα των ζωὴν; Ἴσως αὐστηρὸς κριτὴς θὰ ἐδί-

σταζε νὰ εἰπῇ ναί. Εἶναι τοῦτο ἀδυναμία; Δὲν διστάζομεν ν' ἀναζητήσωμεν μίαν ἀρχὴν καλλιτεχνικὴν, τὴν ὁποίαν ἀνευρίσκομεν εἰς τὰ χαρακτηριστικώτερα ἔργα της. Ἀπόρροια τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι ὁ τόνος ὁ γενικός, τὸν ὁποῖον ἔχει προσδόσει καὶ εἰς τὴν Βασιλοπούλαν τοῦ Παραμυθιοῦ, καὶ ὅστις οὕτω διαθέτει τὸν θεατὴν σύμφωνα μετὰ τῆς καλλιτέχνιδος τὴν σκέψιν, ἐπιτυχῶς ἀποδιδόμενην. Ἀρκεῖ τοῦτο εἰς ἑνα καλλιτέχνην ὅπως τελείως ἀναδειχθῇ; Χάριν αὐτοῦ τοῦ ταλάντου τῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου, εἰς τὸ ὁποῖον διαβλέπομεν μέλλον εὐρύ, τασσόμεθα πρὸς τὸ μέρος τῶν αὐστηρῶν.

Εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Δδς Φλωρᾶ ὑπάρχουν βεβαίως καὶ ἔργα ἀδυνατώτερα τῶν ὅσων περιγράφωμεν. Ἀλλ' εἰς Ἐκθεσὶν ἔργων ἐνὸς μόνου καλλιτέχνου, τοῦτο ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ ταλάντου του, δεικνύει τοὺς διαφόρους σταθμούς τῆς τέχνης του. Τὰ ἔργα αὐτά, τοποθετημένα πλησίον τῶν ἄλλων, ἐκείνων ποῦ ἔλαβον τὴν τελικὴν των μορφήν, καί, μαζί των, τὰ σχέδια ποῦ τριγύρω ἀχώριστα τὰ πλαισιόουν, εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ καλλιτέχνου, ἡ ἀμφιβολία, ἡ σκέψις τοῦ ἀτελούς, ἡ ἀπομένουσα διὰ μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του ἀκόμη ἡ καὶ ἐκπνεύσασα ὀλοτελῶς μετὰ ὀλίγες πινελιὰς ὡς παιδὶ ἀσθενικόν. Καὶ παρέχουν πολὺ ἐνδιαφέρον εἰς τὸν μελετῶντα. Ἐπειτα, συμβαίνει καὶ μετὰ τοὺς καλλιτέχνους ἐν γενεῇ ὅτι καὶ μετὰ τοὺς συγγραφείς. Περιβάλλουν μετὰ ἰδιαιτέραν στοργὴν πολλάκις κατώτερα ἔργα των. Αὐτὸ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Σεβόμεθα τὴν μητρικὴν αὐτὴν στοργήν, ἡ ὁποία δὲν ἀρκεῖ νὰ μειώσῃ τὴν ἀξίαν τῆς καλλιτέχνιδος. Ἐννοοῦμεν καὶ αἰσθανόμεθα τὸ τάλαντόν της. Ἐχει ζωγραφίσει τὴν Κιθαροδόν, τὴν Βασιλοπούλαν τοῦ Παραμυθιοῦ. Ἡ αὐτοπροσωπογραφία της, δημοσιευθεῖσα ἤδη εἰς τὰ «Παναθηναία», γεμάτη ζωὴν μετὰ τὰς ἀντιθέσεις τοῦ φωτός καὶ τῆς σκιάς. Ἡ Κρυφὴ Ἀγάπη πλασμένη μετὰ πολλὴν τέχνην, τὰ χρώματά της τόσο καλὰ ἁρμονισμένα. Ἀγαπῶμεν τὸν χρωματισμὸν της. Ἐνέχει πολλὴν εὐγένειαν. Καὶ γνωρίζει νὰ προσαρμόζῃ αὐτὸν πρὸς τὴν ἐμπνευσίν της. Ἴσως δι' αὐτό, διότι εὐρῆκεν εἰς τὸν Van Dyck τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἀνεπίδεικτου χρωματισμοῦ, ποῦ ἐνέχει ἀπειρον θέλητρον παρὰ τῷ μεγάλῳ Φλαμανδῷ, ἀντέγραψε τὴν Φυγὴν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ μολονότι κατ' ἀρχὴν δὲν εἴμεθα ὑπὲρ τῶν ἀντιγραφῶν — τὰς θεωροῦμεν μᾶλλον σπουδὰς — ὀφειλομένην ἐν τοῦτοις νὰ κατατάξωμεν τὴν ἀντιγραφὴν τῆς Δδς Φλωρᾶ μετὰ τῶν καλλιτέρων της ἔργων.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΑ

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ. Προστάτις τῆς ἀκοῆς μας πάντοτε, φίλη καὶ τῶν χριστιανῶν φιλομούσων ὅπως καὶ τῶν ἀθέων, ἡ Μουσικὴ Ἑταιρεία ἀπεφάσισε νὰ διδάξῃ Βυζαντινὴν Μουσικὴν. Πρώτην φορὰν ἡ Βυζαντινὴ θὰ στεγασθῇ εἰς τὸ ἴδιον οἶκον μετὰ τὸν ἀμειλίκτον ἐχθρόν, τὴν τετραφώνον. Καὶ γνωρίζετε βεβαίως τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον τῶν δύο μουσικῶν, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν εἶχεν ἀνακωχήν, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἔμεινε ψάλτης, ἀναγνώστης, ἱεροδιάκονος, ἐπίτροπος, νὰ μὴ ἀνασκουμπωθῇ. Εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι δὲν θὰ εἶχομεν αὐτὸν τὸν πόλεμον, ἂν εἶχομεν καὶ ἐδῶ Βυζαντινὴν μουσικὴν. Ἀλλ' ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν ὅτι ἐδῶ ἔχομεν κραυγὰς, λάρυγγας, ρῖνας, ἀμανὲν γιὰρ-γιὰρ καὶ μόνον Βυζαντινὴν μουσικὴν δὲν ἔχομεν. Ὁ ἀγαπητὸς μου κ. Παπαδιαμάντης θὰ θυμώσῃ καὶ δὲν θὰ μὲ χαιρετίσῃ αὐρίον δι' αὐτὸ ποῦ γράφω, ἀλλ' ἐγὼ τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἐνθαυρνόμενος ἀπὸ τὴν ἀναιμίαν τῶν ἀντιρρήσεων τὰς ὁποίας ὁ ποιητὴς διηγηματογράφος μοῦ ἔφερεν ἄλλοτε, ὅταν με πολὺν του θυμὸν μὲ ἤκουσε νὰ τοῦ ἀρνοῦμαι διαρρηδὴν τὴν ὑπαρξίν **ἀρρίνου** Βυζαντινοῦ ψάλτου ἐν Ἀθήναις. Διὰ νὰ ὁμιλήσω κἀπὼς τεχνικώτερον, οἱ ἐδῶ ψάλλται ψάλλουν μόνον **χρόνον**. Ψάλλουν ἄρσεις καὶ θέσεις, τίποτε περισσότερον. Τὸ περισσότερον εἶνε ὅτι κτυποῦν καὶ τὸ πόδι εἰς τὸ στασίδιον, συνήθως δὲ καὶ τὰς κουρευμένας κεφαλὰς τῶν μικρῶν παιδίων, τὰ ὁποῖα ὡς κακόφωνοι ἀσκαυλοκρατοῦν τὸ ἴσον, ἀληθὲς βάσανον διὰ τὴν ἀκοὴν τῶν ἐκκλησιαζομένων. Καὶ ὅμως ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ ὑπάρχει αὐτόφωτος, αὐθύπαρκτος, ὑπέροχος ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρχε καὶ τὸ Βυζάντιον. Ἄν δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀκουσθοῦν καὶ ἐδῶ ἐκεῖνοι οἱ πολυμέταλλοι λάρυγγες τῶν ναῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ ἀνευ μῦτης καὶ μόνον με φυσικὸν κάλλος, μόνον με λεπτὸν Ἀνατολικὸν πάθος μέλποντες λάρυγγες, οἱ ἀνερχόμενοι Ἰακωβεῖους κλίμακας φωνῆς—αὐτὸ ἄς ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀπόστασιν

ποῦ χωρίζει τὸ Βυζάντιον ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἀπόστασιν περὶ τῆς ὁποίας τόσος λόγος ἔγινε μετὰ τὰς διαλέξεις τοῦ πατρὸς Ὑακίνθου. Ἐγὼ θὰ εὐχρηθῶ νὰ κατορθώσῃ ἡ σχολὴ τῆς Μουσικῆς Ἑταιρείας νὰ δώσῃ ἐν Ἀθήναις τὴν ἀληθὴ καὶ ἀπόλυτον ἔννοιαν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, διὰ νὰ γνωρίσωμεν καὶ ἐν **πάτριον**, τοῦ ὁποίου εἴμεθα εἰς τελείαν ἄγνοιαν. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἔχουν τὸν λόγον καλλίτερον ἐμοῦ ἄνθρωποι σπουδάζαντες μέχρι βάθους τὸ ζήτημα μετὰ τὸν μακαρίτην Τσέτην, καθὼς εἶνε ὁ διαπρεπὴς ἐκ Πατρῶν πολιτικὸς ἀρθρογράφος κ. Σακελλαρίου, ὁ ὁποῖος μὲ ἔκαμε μίαν ἡμέραν ἐν Φαλήρῳ νὰ ἀναπνέω ἀπὸ ἐκπληξίν. Ἐπαιζέτο ἀπὸ τὴν φιλαρμονικὴν Πειραιῶς ἡ «Μποέμ». Ὁ Βυζαντινομανὴς κ. Σακελλαρίου τὴν ἤκουε σιωπῶν. Ἐξαίφνα εἰς τὴν στιγμὴν τῆς ἀλγεινοτάτης *marche funèbre* τῆς «Μποέμ» μοῦ φωνάζει—Τὸ ἀνεκάλυψα! Αὐτὸ ποῦ παίζεται εἶνε ἥχος πλάγιος πρώτος! Δὲν ὁμοιάζει μὲ τὸ «Ἀναστάσεως ἡμέρα»;

Ὅταν δημιουργηθῶσιν ἐδῶ Βυζαντινοὶ ψάλλται, τότε ὁ πόλεμος τῶν δύο μουσικῶν, τὸν ὁποῖον ἐκήρυξεν ἀκουσίως ὁ Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων, θὰ εἶνε οδοαρώτερος, διότι οἱ στρατιῶται τῆς Βυζαντινῆς θὰ ἔχουν στερεώτερα ὅπλα διὰ νὰ πολεμώσιν τὸν ἰσχυρὸν ἀντίπαλον. Πόσα ἔτη δὲν εἶνε ἀφότου ἤρχισεν αὐτὴ ἡ πάλη τῆς ἀπολυταρχίας τοῦ Βυζαντινοῦ μέλους ἐναντίον τῆς δημοκρατίας τῆς τετραφώνου! Ἐνθυμοῦμαι τὴν γιγαντώδη πάλιν τοῦ μακαρίτου Ραγκαβῆ με κἀποῖον Ἑπτανήσιον. Ἀπαντῶν πρὸς τὸν Ραγκαβῆν ὁ Ἑπτανήσιος ἔγραφε:

—Λυποῦμαι διότι ὁ κ. Ραγκαβῆς δὲν γνωρίζει ἀπταιστώως τὰ περὶ μουσικῆς ἐν γένει, ἀφοῦ γράφει «ὁ Βάγνερ, μελόδραμα τοῦ κ. Λόεγκριν!»

ΠΡΩΤΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ. Ἡ σάλπιγξ ἐπάνω εἰς τὰ Παραπλήγματα ἀρχίζει νὰ ἔχῃ μίαν φωνὴν αὐστηρότητος καὶ ἄλγους. Καλεῖ ἐντόως. Εἶνε αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἡ μία σάλπιγξ, τῆς ὁποίας τὸ μέταλλον ὀγκοῦται ἀπὸ τὸ φύσημα θεοῦ στόματος. Καθὼς τὴν ἤκουον χθὲς νὰ τραγουδῇ τὴν ἀνέκκλητον **προσταγὴν**

μέσα εἰς τὸν κρῦον ἀερά τῆς σκοτεινῆς νυκτός, μέσα εἰς ἀπέραντον σκότος τὸ ὁποῖον μόλις ἔκοπτον αἱ φωτειναὶ τελεῖαι τῶν λυχνῶν τῶν στρατώνων, τὴν παρηκολούθουν τὴν φωνὴν αὐτὴν εἰς τὸ ταξειδίον τῆς. Τὴν παρηκολούθησα εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς Ἑλλάδος, μέχρι τῶν ὁπῶν τοῦ πλινθίνου οἴκου, διὰ τῶν ὁποίων εἰσῆρχετο προστάζουσα νὰ τελειώσουν γρήγορα τὰ φιλήματα καὶ νὰ φύγῃ ὁ νεοσύλλεκτος, μέχρι τῶν ἀγρῶν ὅπου ἐκάμφωσε τὸ ἀλέτρι διὰ δύο ἔτη εἰς τὸ χῶμα, μέχρι τῆς χαμηλῆς οἰκογενειακῆς φωλεᾶς ὅπου ἐδόθισεν ἐν βρέφος εἰς τὸ λίκνον καὶ ἤνοιξε τὴν πηγὴν τῶν δακρύων ἀπὸ τὰ κυανὰ μάτια μικρούλας χωρικῆς μητρός. Ἄ! τὴν ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ ἰδοὺ τοὺς ἐρχονται. Δὲν τοὺς διακρίνω καθὼς ἀναβαίνουν μέσα εἰς τὸ σκότος τὴν ὁδὸν Κηφισιάς. Εἶνε σκιαὶ λυπημένα. Ὁ ἄνεμος τοὺς ὠθεῖ πρὸς τοὺς στρατῶνας, πρὸς τὸ ἀγνωστον, πρὸς τὸν θόρον.

Τὸ πρῶτ' βγαίνουν ἀπὸ τὴν θυρίδα τῆς ἀποθήκης τοῦ ἱματισμοῦ στρατιῶται, μὲ ἓνα μπόγον ρούχων ὑπὸ μάλης, εἰς τὰ ὁποῖα ἐστραπατωσάθη ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, ἢ καὶ ἀπλῶς ὁ ἄνθρωπος. Ἄ! οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι οἱ τυλιγμένοι εἰς τὸ σχοινί, αὐτοὶ ποῦ θὰ χωθοῦν τώρα εἰς τὰς ἀράχνας τοῦ κρυψῶνος

κανενὸς μαγαζείου διὰ νὰ ἐνδύσων πάλιν τὴν σκλάβαν σάρκα μετὰ δύο ἔτη, οἱ λησμονημένοι, αὐτὸς ὁ μπόγος, αὐτὸ τὸ κουδάρι, ποῦ φέρεται σὺν δέμα γρακοσυλλέκτου ὑπὸ τὰς μασχάλας!

Αἱ ἡμέραι προχωροῦν. Αἱ χονδραὶ ραφαὶ τοῦ νέου ἐνδύματος—τοῦ νέου δέρματος—σφίγγουν τὴν σάρκα ὡς σχοινία. Τὸ πηλίκιον κατεβαίνει ἕως τὴν ἀκοὴν, μόνον τὴν ἀκοὴν τοῦ ἀφίνει ἐλευθέραν καὶ τὰ μάτια, διὰ νὰ ἀκούῃ τὴν προσταγὴν ὅταν εἶνε φωνή. Τὸ βῆμα φυλακίζεται μέσα εἰς τὸν ρυθμὸν. Ὁ κρότος τοῦ σιδήρου ποῦ τοῦ ἐκρέμασαν εἰς τὸ πλευρόν, διώκει τὰ εἰδῶλα ποῦ τὸν τριγυροῦν ἐρχόμενα ἀπὸ μακρινὰ βουνά, ζητοῦντα νὰ συγκαλυφθοῦν τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ θάλλπος τῆς κουβέρτας του. Ὁ ἀγέρας σφύριζει τὴν νύκτα εἰς μίαν σκοπιάν...

Καὶ τὰ παράπονα ποῦ δὲν λέγονται, τοὺς πνιγμοὺς ποῦ δὲν γίνονται δάκρυα, τοὺς πόθους τῶν ἐναγκαλισμῶν ποῦ εἶνε ἀκατόρθωτοι, διότι ὑπάρχουν ἐν τῷ μεταξὺ βουνά, ἀγωνίζεται νὰ τοὺς εἰπῇ μία πέννα συρομένη ἀργὰ εἰς μεγάλους κύκλους ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐπάνω εἰς ἓνα τραπέζι τοῦ ὑποστέγου τοῦ ταχυδρομείου.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

Μὲ τὸ προσεχὲς τεῦχος εἰσέρχονται τὰ «Παναθήναια» εἰς τὸ δεύτερον ἔτος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὀφείλομεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς συνεργάτας μας διὰ τὴν πρόθυμον καὶ εἰλικρινῇ συνεργασίαν των καὶ τὴν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν πρὸς πλήρωσιν τοῦ πόθου ὅλων μας, ἐξ ἄλλου τὸ κοινὸν διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ὑποστήριξιν τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τὸ ἔργον αὐτό.

Ὁ πόθος μας ἦτο καὶ εἶναι ἡ συγκέντρωσις παντὸς ταλάντου, πάσης ιδιοφυΐας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Ἡ ἐνθάρρυνσις πάσης ιδέας, παντὸς ἔργου τείνοντος πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ καλοῦ εἰς κάθε σφαῖραν. Ἡ ἐπίκρισις ἡ εἰλικρινὴς παντὸς ὅ,τι νομίζομεν κακὸν καὶ ἀνακόπον τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον τὸ ἔθνος ἀνοίγει πρὸς τὰ ἔμπροσ.

Τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν ἐπεδιώξαμεν μὲ πρωτότυπα ἔργα, ποιήματα καὶ διηγήματα, δράματα καὶ κωμωδίας, μὲ μεταφράσεις ξένων, μὲ μελέτας ἱστορικὰς, καλλιτεχνικὰς, ἀρχαιολογικὰς, κοι-

νωτικὰς, θεατρικὰς κλπ., μὲ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν τελειότεραν ἀναπαράστασιν ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.

Διαρκῶς ἐπιδιώκομεν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ περιοδικοῦ μας.

Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης δὲν τὸ θίγομεν. Τὸ ἔθνος παρακολουθεῖ μὲ ἐνδιαφέρον τὴν πνευματικὴν τὴν κίνησιν καὶ ἀσπάζεται καθ' ἡμέραν τὴν γενικὴν τάσιν πρὸς ἀπλοποίησιν τῆς γλώσσης, πρὸς ἀποδοχὴν τύπων καὶ λέξεων δημοτικῶν δυναμένων νὰ ἐκφράσωσι τὰς ιδέας καὶ τὰ συναισθήματά του, πρὸς ἐγκατάλειπιν ἐκείνων ποῦ δὲν ἤμποροῦν δι' οἰονδήποτε λόγον νὰ συμβάλουν πλέον εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Δὲν εἴμεθα τῶν ἁκρῶν. Ἀκολουθοῦμεν τὸν μέσον δρόμον, μακρὰν τοῦ δασκαλισμοῦ ἀλλὰ καὶ μακρὰν τοῦ τεχνητοῦ καὶ τοῦ βεβιασμένου.

Τὸ στάδιον εἶναι ἐλεύθερον. Εὐπρόσδεκτοι ὅλοι δοσοι συναισθάνονται ὅτι εἴμποροῦν νὰ προσθέσουν ἓνα λιθάρι εἰς τὸ οἰκοδόμημα.

ὀλίγον νὰ λησμονήσωμεν — ἴσως τὸν ἀφήκαμεν ἐπὶ τῆς διὰ τὸ τέλος — τὸν ἐπιγραμματικώτερον τῶν στίχων τοῦ ἔργου, ἐκείνον τὸν ὅποιον ἡ πρωθυπουργὸς ρίπτει κατὰ πρόσωπον τοῦ συζύγου τῆς:

Γυναικοάντρες εἶθε σεῖς
κι' ἐμεῖς ἀντρογυναῖκες!

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ πολλοῦ Φογκατάρο «Piccolo mondo moderno» κρίνεται ὅχι εὐνοϊκῶς. Δὲν ἀρνοῦμαι τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου, γράφει ἰταλὸς κριτικὸς. Ὁ συγγραφεὺς, ἀνεξάρτητος καὶ μὲ προσωπικότητα ἰδίαν, εἶναι ἀναμφισβήτητος καλλιτέχνης, ἀλλ' εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο αἱ καθημεριναὶ ἀσχολίαι μας μεταβάλλονται λεπτολόγως εἰς σοβαρὰ προβλήματα τῆς συνειδήσεως ὥσάν νὰ πρέπη νὰ ἐνοχλοῦμεν τὸν Θεὸν ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειάν του εἰς κάθε ψύλλου πῆδημα.

Εἰς τὰ μετὰ τοῦδε γνωστὰ χειρόγραφα τοῦ André Chénier, προστίθενται σήμερον νέα ἀνέκδοτα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων, κληροδότημα τῆς γῆρας Γαβριέλ de Chénier. Τὰ χειρόγραφα ταῦτα, ἐκτὸς τῶν γνωστῶν, περιέχουν καὶ ἀνέκδοτα ποιήματά του, ἀποσπάσματα πεζῶν, σημειώσεις φιλολογικὰς, σχέδια ποιημάτων. Ὑπάρχει ἀκόμη ἕνας φάκελλος, ὁ ὅποιος τίς οἶδε τί τύχην ἔλαβεν. Ἡράγην ὑπὸ τῶν νικητῶν τοῦ 1870 καὶ εἶναι ἄγνωστον ποῦ εὐρίσκεται. Ἴσως μίαν ἡμέραν συμπληρώσῃ τὰ ἥδη γνωστὰ χειρόγραφα τοῦ γάλλου ποιητοῦ.

Η 31^η Αὐγούστου ἦτον ἡ ἐπέτειος τοῦ θανάτου τοῦ Baudelaire. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δίδομεν μερικὰ ἀποσπάσματα ἄρθρου δημοσιευθέντος εἰς τὴν Illustration κατὰ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ, πολὺ χαρακτηριστικὰ τοῦ κοινοῦ τὸ ὅποιον κρίνει καὶ τοῦ ποιητοῦ ὅστις ἀπευθύνεται εἰς αὐτό:

«Ὁ Baudelaire ἦτο φύσις ἐκλεκτὴ καὶ ἀβρά, ἐχθρὸς τοῦ συνήθους καὶ τυπικοῦ, ἀπεχθανόμενος τὴν μωρίαν καὶ τὴν ὑποκρισίαν.

» Τὴν ζωὴν του τὴν ὕφανεν μὲ φανταστικὰ ἐπεισόδια, μὲ τερατουργήματα ἀκόμη. Μίαν ἡμέραν, διηγείτο τελευταίως δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῖα ἐφημερίς, ἠϋφραίνετο μὲ τὴν ιδέαν νὰ ἴδῃ πάνθηρα καταβιβρώσκοντα ἄνθρωπον. Ἐχαρακτήρισθη ὡς πνεῦμα κακοποιόν, ὡς δαίμων διαρκῶς μορφάζων. Ἐλέγησαν τόσα ἄλλα παράδοξα δι' αὐτόν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ ἐγκέφαλος τῶν ποιητῶν, τῶν μεγάλων ποιητῶν, δὲν εἶναι ὅπως ὁλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐνεκα τούτου ἀκριβῶς βλέπει ὁ Πασκάλ διαρκῶς χαῖνον ἐμπρός του ἐν βάραθρον, ὁ Χόφμαν κόσμον φαντασμάτων, ὁ Baudelaire παντοῦ τὸ κακόν. Ἀλλὰ μὴ λέγετε ὅτι καὶ τὸ ἡγάπησεν. Ὁ ποιητὴς ἦτον ἀγαθὸς καὶ ἥπιος. Τὸ ἥξεύρου καλὰ ὅσοι τὸν εἶδαν πλησίον τῆς μητρὸς του, μὲ τοὺς φίλους του, ὅσοι τοῦ ἔσφιζαν τὸ χέρι.

» Τὰ ποιήματά του εἶναι ἡχὼ τῆς πασχούσης, τῆς ἀπέλπιδος ψυχῆς του, ἡ ὅποια εἶναι χυμὴν ὀλόκληρος μέσα εἰς τοὺς στίχους του, σπαραγμένη, ὑπερήφανος, εἴρων, λεπτή, μεγάλη ψυχὴ».

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ μιᾶς ἀφηγήσεως τοῦ Diderot εἶνε ἡ Κα Λὰ Πομεραί, τὸ ἐν τῷ Ὁδεῖῳ τῶν Παρισίων διδασκὼν τριπρακτὸν δράμα τοῦ κ. Degouy. Ὁ μαρκήσιος des Arcis ἀφοσιούται εἰς τὴν Κυρίαν δὲ Λὰ Πομεραί, «γῆραν χρηστῶν ἡθῶν, πλουσίαν καὶ ὑψηλόφροναν». Ἡ γῆρα ἀνθίσταται ἐπὶ μακρόν, ἀρνείται μάλιστα νὰ τὸν συζευχῇ, τέλος παραδίδεται ἐπὶ τῇ συνήθει ὑποσχέσει ὅτι θὰ τὴν ἀγαπᾷ ἐφ' ὅρου ζωῆς. Ἐτη παρέρχονται, ὁ μαρκήσιος ψυχραίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ ἐρωμένη του ἀρχίζει νὰ ὑποπτεύεται ὅτι δὲν ἀγαπᾶται πλέον. Πείθεται δὲ περὶ τούτου ἐν τῇ σκηνῇ κατὰ τὴν ὁποίαν προλαμβάνει τὸν μαρκήσιον, καὶ ὁμολογεῖ εἰς αὐτόν ὅτι ὁ ἔρωσ τῆς ἐξησθένησεν. Ὁ ἐραστὴς καθησυχάζων τὴν φίλην του, προβαίνει εἰς ὁμοίαν ὁμολογίαν. Ἡ Κυρία Λὰ Πομεραί δὲν παραδίδεται εἰς τὴν ἀπελπισίαν τῆς ἡ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ μαρκησίου. Ἀλλ' ἡ ιδέα τῆς ἐκδικήσεως ἐξεγείρεται ἐν αὐτῇ. Ἐνθυμεῖται κάποιον Δουκενοῦ, ἔλθοῦσαν ἀπὸ ἐπαρχιακὴν πόλιν εἰς Παρισίους μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς, καὶ διευθύνουσας χαρτοπαικτικὸν καταγώγιον. Ἡ Κυρία Λὰ Πομεραί ἀνακαλύπτει τὰς δύο γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι εἶχον προσλάβει τὸ ὄνομα d'Aison. Ἐπισκέπτεται τὴν μητέρα, μαθαίνει ὅτι ἡ θυγάτηρ εἶνε δύσθυμος διὰ τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὅποιον μετέρχεται, καὶ ὅτι ἡ δυσθυμία τῆς ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτῆς τοὺς ἐραστὰς παρ' ὅλον τὸ κάλλος καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ἡ Κυρία Λὰ Πομεραί πραγματοποιεῖ πάραυτα τὸ σχέδιόν τῆς. Μεταφέρει τὰς δύο γυναῖκας εἰς ἄλλο οἶκημα, πλησίον ἐνὸς ναοῦ, καὶ τὰς μεταβάλλει εἰς θρησκούς, προκαλεῖ δὲ μίαν συνάντησιν αὐτῶν μετὰ τοῦ μαρκησίου, ὁ ὅποιος πάραυτα ἐρᾶται τῆς περικαλλοῦς κόρης. Αἱ δύο γυναῖκες ὑποκρίνονται θαυμάσια, καθοδηγούμεναι πάντοτε ὑπὸ τῆς Κυρίας Λὰ Πομεραί, ἀποκρούουν, καίπερ πενόςιας του. Ὁ μαρκήσιος ἐν τέλει τὴν νυμφεύεται. Τὴν ἐπαύριον τὸν καλεῖ παρ' αὐτῇ ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα. «Μαρκήσιε, τῷ λέγει, εἴχατε κατακτήσει γυναῖκα τιμίαν, τὴν ὁποίαν τέλος ἐγκατελείψατε ἡ γυνὴ αὐτὴ ἐξεδιχθή, νυμφεύουσα ὑμᾶς μὲ γυναῖκα ἀνταξίαν σας. Ὑπάγετε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Ἀμβούργου ὅπου θὰ σὰς πληροφορήσουν ποῖον οἰκτρὸν ἐπάγγελμα μετήρχοντο ἐπὶ δέκα ἔτη ἡ τε σύζυγός σου καὶ ἡ πενθερά σου ὑπὸ τὸ ὄνομα d'Aison». Ἡ λύσις δὲν εἶνε ἐν τούτοις ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἠθέλησεν ἡ Κυρία Λὰ Πομεραί. Ὁ μαρκήσιος καταλαμβάνεται ὑπὸ οἴκτου πρὸ τῶν λιποθυμιῶν τῆς συζύγου του, καὶ λέγει πρὸς τὴν ποτὲ ἐταίραν: «Ἔσο τιμία, ἔσο εὐτυχὴς, καὶ κάμε καὶ ἐμὲ εὐτυχῇ».

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΣΚΕΨΙΣ γίνεται περὶ συστάσεως Ὁδεῖου ἐν Πειραιεὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. Τὸ Ὁδεῖον Πειραιῶς θὰ ἐξαρτᾶται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ Ὁδεῖου Ἀθηνῶν καὶ θὰ διδάσκουν οἱ αὐτοὶ καθηγηταί. Τὴν εἶδσιν ταύτην ἀναγράφου με εὐχαρίστησιν ὡς δείγμα προόδου διὰ τὸν Πειραιᾶ.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΟΖΑΡΤ. Εἰς τὴν ἐπιμελῇ φροντίδα τοῦ κ. Ἑρρίκου Κουρζὼν ὀφείλεται ἡ τελειότερα καὶ μᾶλλον πρόσφατος ἐκδοσις τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μόζαρτ.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιστολογραφίας τοῦ Μόζαρτ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐπεσκέφθη διὰ πρώτην φοράν τὴν Ἰταλίαν, δηλαδὴ περὶ τὰ 1770. ὅταν ὁ μέγας μουσουργὸς τοῦ Σαλσβούργου δὲν εἶχε συμπληρώσει ἀκόμη τὸ 14^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶχε προηγηθῇ αὐτοῦ ἡ φήμη τῶν μεγάλων θριάμβων του, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀρεῖς Βιέννην, Παρισίους καὶ Λονδίον καὶ εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Γερμανίας. Ὅταν ἐπῆγεν ἐκεῖ, ἐγένετο δεκτὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Μόζαρτ εἶνε μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ἐπειδὴ εἰς αὐτὰς ἀντανακλῶνται ὅλαι αἱ φάσεις τῆς κατ' οἶκον καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς τοῦ Μόζαρτ καὶ μᾶς παρουσιάζουν πλουσιωτάτην συλλογὴν λεπτομερειῶν ἐπὶ τῶν ἔργων του καὶ τῶν ἔργων τῶν συγχρόνων του, κρίσεις ἐπὶ τῆς μουσικῆς τῆς ἐποχῆς του, εἴτε ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἡ πρώτη τῶν ἐπιστολῶν ποῦ ὁ Βόλφγκαχ ἐγράψεν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν εἶνε ἡ φέρουσα ἡμερομηνίαν «Βεροῖνα, 7 Ἰανουαρίου 1770» καὶ ἀπευθύνεται εἰς τὴν ἀδελφὴν του Μαριάνναν, εἰς τὴν ὁποίαν διηγείται, ἰταλιστὴ, τὴν ὑπόθεσιν ἐνὸς μελοδράματος παρασταθέντος εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην ὑπὸ τὸν τίτλον «Ruggiero», ἐκφέρει δὲ τὰς κρίσεις του ἐπὶ τῶν αἰοδῶν.

Ὅ, τι φαίνεται περίεργον εἶναι ὅτι παρέρχεται ἐν σιωπῇ τὸν θαυμασμὸν ποῦ διήγειρεν εἰς τὸ κοινὸν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ὅταν ἐπαίξεν εἰς τὸ ὄργανον τῆς Μητροπόλεως.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ φέρει τὴν ἡμερομηνίαν «Μιλάνον, 26 Ἰανουαρίου 1770» καὶ μετὰ τῶν ἄλλων εἰδήσεων παρουσιάζει καὶ τὴν ἐξῆς ἐνδιαφέρουσαν λεπτομερίαν: «Ἀκριβῶς πρὶν ἀρχίσω τὴν ἐπιστολήν αὐτήν, ἐτελείωσα τὴν Aria τοῦ Δημητρίου, ἡ ὅποια ἀρχίζει ἔτσι: «Misero tu non sei...» Ἡ διαμονὴ ἐν Μιλάνον ὑπῆρξε πολὺ διασκεδαστικὴ διὰ τὸν μικρὸν Βόλφγκαχ, καθότι ἔτυχε νὰ εὐρεθῇ ἐκεῖ εἰς τὰ τέλη τῶν Ἀπόκρεων.

Διηγεῖται εἰς τὴν ἐπιστολήν τῆς 3^{ης} Μαρίου εἰς τὴν ἀδελφὴν του ὅτι εἶχε μεταβῇ ἑπτὰ φορές εἰς τὸ Μελοδράμα, ὁμιλεῖ δὲ περὶ τοῦ χοροῦ ὁ ὅποιος ἀρχίζει μετὰ τὸ μελοδράμα, καθὼς εἰς τὴν Βιέννην, ἀλλὰ μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὴν Βιέννην ἡ ὄρχησις γίνεται μὲ περισσότεραν τάξιν».

Αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ τοῦ Μόζαρτ εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὑστερόγραφα ἐνίοτε πολὺ ἐκτενῆ, προστιθέμενα εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ πατρὸς καὶ ἀπευθυνόμενα πρὸς τὴν μητέρα του καὶ συχνότερα πρὸς τὴν ἀδελφὴν του.

Εἶνε καὶ αὐτὸ ἐπιστολαὶ μικροῦ παιδιοῦ, πλήρεις ἀθωότητος, ὑπερεκχειλίζουσας ἀπὸ ζωῆς καὶ παιδικῆς φαντασίας.

Ἀλλὰ μετὰ τῶν κωμικῶν καὶ παραδόξων εἰκόνων, μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ μίγμα ἐπιφωνημάτων, φράσεων γραμμένων εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ ἀκόμα εἰς τὴν διάλεκτον, προβάλλουν συχνὰ οἷμαται παρατηρήσεις, βαθύταται, ἐπὶ τῆς μουσικῆς ποῦ ἤκουσε, ἐπὶ

τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ποῦ ἐγνώρισεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ δὲ εὐρίσκομεν κάποιαν εἰς ἄκρον ἐνδιαφέρουσαν λεπτομερίαν ἐπὶ τῶν ἔργων ποῦ ὁ Βόλφγκαχ συνθέτει.

Διὰ κάθε πρᾶγμα ὁμιλεῖ, ἐκτὸς διὰ τοὺς θριάμβους του, διὰ τὸν πρωτάκουστον ἐνθουσιασμὸν ποῦ ἀπανταχοῦ διήγειρεν εἰς ὅλους. Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁμιλεῖ ὁ πατήρ του ὅσον δι' αὐτόν, τὸν ἥρωα τῶν γεγονότων ἐκείνων, φαίνεται ὡς νὰ μὴν εἶχεν ὅλως διόλου λάβῃ μέρος εἰς αὐτά.

«Αὐτὴ ἡ ἀντίθεσις — γράφει ὁ Κουρζὼν, εἰς τὸ προοίμιον τῆς συλλογῆς του — προσδίδει ἰδιαιτέραν χάριν καὶ ἐνδιαφέρον εἰς τὰς πρώτας ἐπιστολάς τοῦ Βόλφγκαχ. Μένει κανεὶς ἐκπληκτος. Ἐνῶ ἔγραφε τὰς ἀφελείς ἐκείνας παιδαριωδίας, συνέθετε μελοδράματα, συμφωνίας, τεμάχια παντὸς εἶδους. μὲ τὴν σοβαρὰν ἐνασχόλησιν ὀρίμου ἀνδρός». Περὶ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν τοῦ Μόζαρτ θὰ γράψωμεν καὶ πάλιν μὲ περισσότερας λεπτομερείας.

Ο R. BONICOLI, ὁ γνωστότατος καὶ ἀγαπητότατος εἰς τοὺς Ἀθηναίους πρῶτον διευθυντὴς τοῦ «Ὁμίλου τῶν Φιλομούσων», εὐρίσκεται εἰς Buenos - Ayres ὡς διευθυντὴς τῆς αὐτοῦ Μουσικῆς Ἑταιρείας.

Εἰς μίαν τελευταίαν ἀναμνηστικὴν ἐσπερίδα, δοθεῖσαν πρὸς τιμὴν τοῦ ἀποθανόντος Βέρδη, ἐξετελέσθη ἀμέμπτως ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας τῆς ἐν λόγῳ Ἑταιρείας—150 ὄργανα—καὶ τοῦ χοροῦ αὐτῆς—100 πρόσωπα—ἡ Messa da Requiem τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ μουσουργοῦ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Bonicoli. Προσεφέρθη δὲ καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας αὐτῆς ὠραῖον ἀναμνηστικὸν μετάλλιον.

ΝΕΑ ΕΡΓΑ. Εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον τῆς Gaertnerplatz τοῦ Μονάχου ἐθριάμβευσεν ἕνα μελοδραμάτιον τοῦ συνθέτου Ziehrer τῆς Βιέννης, ὑπὸ τὸν τίτλον Le Chemineau.

Εἰς τὴν Opera τῆς Λειψίας ἡ «Ἐκπληξίς», μελοδράμα τοῦ Ἑρρίκου Zoellner, ἤρην ἀληθὴ θριάμβον.

Εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν θέατρον τῆς Βιέννης θὰ παρασταθῇ προσεχῶς Goetz de Berlichingen, τὸ νέον μελοδράμα ποῦ περατόνει τῶρα ὁ διάσημος μουσουργὸς Goldmark.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ο Κος ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ πρῶτην φοράν παρουσιάσθεμενος ὡς γλύπτης ἐν Ἑλλάδι, ἐφιλοτέχνησε τὴν προτομὴν τοῦ γηραιοῦ καθηγητοῦ τῆς ζωγραφικῆς κ. Ν. Λύτρα.

Ὁ κ. Ἰακωβίδης, τοῦ ὁποίου ἐν τῇ ζωγραφικῇ θαυμάζεται ἡ πλαστικότης, καὶ ἄλλοτε ἐπειράθη νὰ δώσῃ ζωὴν διὰ τῆς τέχνης του εἰς τὸν πηλόν. Ὅταν ἐμαθῆτευσεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖόν μας, εἰργάζετο εἰς τὴν πλαστικὴν καὶ τώρα νομίζει τίς ὅτι ἠθέλησε νὰ δώσῃ μερικὰ μαθήματα σχεδίου εἰς τοὺς γλύπτας διὰ τοῦ ἔργου του τούτου. Ὁλοζώντανος ὁ Λύμας διὰ τῆς ἐλαφρῆς τῆς κεφαλῆς κλίσεως, μὲ τὸ παμπόνηρον βλέμμα του, διακρινόσθαι ἐπὶ τῆς ἀψύχου ὕλης, ἂν δύναται νὰ ὀνομασθῇ οὕτως ἡ ζωηρὰ ἔκφρασις, τὴν ὁποίαν τὸ ἔργον ἀποδίδει παρ' ὅλην ὁμῶς τὴν αὐστη-

ρότητα του σχεδίου του και την τελείαν ομοιότητα, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀπόλυτον γλυπτικὸν ἔργον ὑπὸ τὴν εὐρείαν τῆς λέξεως ἐκδοχὴν, καθόσον στερεῖται ἰδίου ρυθμοῦ μὴ ὑπερβαίνον τὰ ὅρια τῆς τεχνικῆς μιμήσεως. Ἐντοσούτω ἡ προτομὴ αὕτη τοῦ Ἰακωβίδου εἶναι γεγονός διὰ τὰ χρονικά τῆς ἐν Ἑλλάδι τέχνης καὶ μᾶς λέγει ὅτι εἶνε ἀναμφισβήτητος ἡ ἱκανότης τὴν ἐκτέλειται ὁ αὐστηρὸς σχεδιαστής, ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἱκανὸς διδάσκαλος τῆς τέχνης.

Ο κ. ΜΑΡΑΣΛΗΣ, ἐνθερμὸς προστάτης τοῦ καλοῦ ἐν Ἑλλάδι, ἀνέθεσεν εἰς τὸν πλήρη μέλλοντος γλύπτην κ. Θωμᾶν Θωμόπουλον τὴν ἐκτέλεσιν ἐν ἀναγλύφῳ τῆς προτομῆς του εἰς χαλκόν. Τὸ πρόπλασμα, τὸ ὁποῖον τόσον ἤρρεσεν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας τῆς Ἐκθέσεως τοῦ κ. Θωμοπούλου τῆς γενομένης πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἰς τὰ Γραφεῖα μας, ἔχει δωρήσει ὁ συμπαθὴς γλύπτης ὅπως χρησιμεύσῃ πρὸς ἀναπαράγωγὴν εἰς χαλκὸν πολλῶν ἀντιτύπων, τὰ ὅποια νὰ κοσμήσουν ὅλα τὰ εὐεργετηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Μαρσλή ἰδρύματα.

ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ τοῦ Μπαϊκλιν στολίζουν τὴν στοὰν τοῦ γλύπτου Κόφφ ἐν Ῥώμῃ. Ἡ μία παριστᾷ τὸν ἴδιον γλύπτην, ἔργον τοῦ 1863 γεμᾶτον ἀπλότητα, ἐνθυμίζον τὸν Χολμπάιν. Ἀκόμη καὶ τώρα διατηρεῖται τελεία ἡ ομοιότης. Ἡ ἄλλη εἰκὼν παριστᾷ τοπίον, ἔργον τοῦ 1866, ἐνθυμίζον τὴν καλὴν ἐποχὴν τοῦ Corot.

ΠΡΟ ΟΛΙΓΩΝ ΜΗΝΩΝ ἐγένετο συζήτησις ἐν Ῥώμῃ περὶ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῶν νέων χαλκίων ἀγαλμάτων τῶν προσωρισμένων νὰ κοσμήσουν τὴν κρήνην τῆς πλατείας Τέρμινι. Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἀντίστατο εἰς τὴν ἀποκαλύψιν τῶν Ναϊάδων ὡς ἀσέμνως γυμνῶν. Μίαν νύκτα τὸ πλῆθος καταρρίπτει τὰ ἱκρία τὰ περιβάλλοντα τὸ μνημεῖον καὶ γίνονται τὰ ἀποκαλυπτήρια. Τὸ ἔργον εἶνε τοῦ γλύπτου Mario Rutelli ἐκ Παλέρμου.

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΟΥΣΗ ἐκληροδότησεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Καλῶν Τεχνῶν τῆς Φλωρεντίας 125.000 φράγκα, ὅπως οἱ τόκοι κατὰ πενταετίαν —15-20.000 φράγκα— χρησιμεύσουν πρὸς βράβεισιν ἐνὸς ἔργου ζωγραφικῆς—ἐλαιογραφίας—ἰταλοῦ ζωγράφου. Τὸ ἔργον διὰ νὰ βραβευθῇ, πρέπει νὰ κριθῇ ἄξιον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ ὅχι σχετικῶς πρὸς ἄλλα ἔργα. Ἡ ἐλλανόδικος ἐπιτροπὴ θ' ἀποτελεῖται ἐκ πέντε ἰταλῶν ζωγράφων, ἐκ τῶν ὁποίων δύο θὰ ὀρίζωνται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας καὶ οἱ λοιποὶ τρεῖς θὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τῶν διαγωνιζομένων καλλιτεχνῶν. Ἐὰν κανὲν ἔργον δὲν κριθῇ ἄξιον τοῦ βραβείου, ὁ διαγωνισμὸς ἐπαναλαμβάνεται μετὰ πέντε ἔτη, περιλαμβάνων δύο βραβεῖα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ εἶνε προστεθειμένοι οἱ τόκοι τοῦ νέου κεφαλαίου. Ἐὰν καὶ πάλιν δὲν ὑπάρχῃ ἔργον ἄξιον λόγου, ὁ διαγωνισμὸς μεταβάλλεται εἰς διεθνή μετὰ νέαν πενταετίαν, ὅποτε θὰ δοθῇ ἐν μόνον βραβεῖον ἀποτελούμενον ἐκ τῶν δύο προγενεστέρων μετὰ τῶν τόκων.

Ἡ νέα ἐλλανόδικος ἐπιτροπὴ θ' ἀπαρτίζεται ἐκ

τριῶν ἰταλῶν καλλιτεχνῶν, τῶν γνωστοτέρων, καὶ δύο ξένων ἐκλεγμένων ὑπὸ τῶν διαγωνιζομένων. Τὰ βραβεύόμενα ἔργα θὰ γίνωνται κτῆμα τῆς Ἀκαδημίας καὶ θ' ἀποτελέσουν συλλογὴν φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ «ὄχι, λέγει ὁ καθηγητὴς Οὔση, ἀπὸ αἰσθημα ματαιότητος, ἀλλ' ἀπλῶς διότι θέλω, συνδέων τὸ ὄνομά μου μετὰ τὸ ἴδρυμα τοῦτο, νὰ δώσω δεῖγμα τοῦ μεγάλου μου ἔρωτος πρὸς τὴν τέχνην καὶ νὰ χρησιμεύσω ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι θὰ θελήσουν οὕτω νὰ δοξασθῶσι».

NEA BIBLIA

Ἑλληνικά.

Ἐξεδόθησαν: ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ, μετὰ προλόγου περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ Κ. Παλαμά καὶ μετὰ 5 φωτοτυπιῶν κατὰ σχεδιογραφήματα Ν. Γύζη καὶ Γ. Ἰακωβίδου (Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Π. Δ. Σακελλαρίου, σελ. 352).

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΚΡΕΤΣΙΝΣΚΗ ὑπὸ Α. Σουχοβο-Κομπόλην, μετάφρασις Ἀγαθ. Γ. Κωνσταντινίδου (Βιβλιοθήκη Μαρσλή). Κωμωδία εἰς 3 πράξεις (Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Π. Δ. Σακελλαρίου).

ΠΑΝΔΡΟΛΟΓΗΜΑΤΑ ὑπὸ Ν. Γογγύ, μετάφρασις Ἀγαθ. Κωνσταντινίδου (Βιβλιοθήκη Μαρσλή). Κωμωδία εἰς 2 πράξεις (Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Π. Δ. Σακελλαρίου).

ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ὑπὸ Εὐαγγέλου Καλλιωνίδου (τόμ. Γ' μετὰ 128 εἰκόνων, Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Ἑστία Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη, σχ. 8ον, σ. 536, δρ. 12).

ΜΑΤΘΑΙΟΣ Ο ΑΝΑΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΓΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ 1746-1767. Βιογραφικὸν σχεδῆριον ὑπὸ Π. Πασχάλη (Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Ἑστία Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη, σχ. 8ον, σ. 96, δρ. 3).

ΟΛΗΓΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ συνταχθεὶς ὑπὸ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν ἐν Βερολίνῳ Βασιλικῶν Μουσείων. Ἑλληνικὴ ἔκδοσις ὑπὸ τοῦ Αὐτοκρ. Γερμαν. Ἀρχαιολογ. Ἰνστιτούτου (Ἀθῆναι 1901, τυπογρ. Ἑστία Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καργαδούρη).

Ἀγγέλλονται: ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ὑπὸ Παναγιώτου Δ. Ζάνου, ἥτοι:

ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΕΚΛΟΓΗ, κωμωδία εἰς 3 πράξεις, βραβευθεῖσα εἰς τὸν Λασσάνειον διαγωνισμὸν.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΤΗΣ ΑΛΕΠΟΥΣ, κωμωδία εἰς 4 πράξεις, βραβευθεῖσα εἰς τὸν Λασσάνειον Διαγωνισμὸν.

ΠΕΘΕΡΑ ΚΑΙ ΝΥΦΗ, κωμωδία εἰς 3 πράξεις (τιμὴ δρ. 3, ἔξωτ. φρ. 3).

Ἀπὸ τὰ ξένα περιοδικά: Ο ΠΕΣΣΙΜΙΣΜΟΣ ΤΟΥ IPEN ὑπὸ Ἑρρίκου Lichtenberger.

Ὁ ἴψεν ἀναγράφει μετ' ἄδυσωπότητος ὀδυδερείας ὅλην τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ (ὁ ὁποῖος εἶνε ἀφιερωμένος εἰς τὸ πονηρὸν καὶ εἰς τὸν θάνατον) ὑφισταμένην θλίψιν καὶ ἀθλιότητα, χυδαίότητα καὶ ἀσχημίαν. Ἀλλὰ αἰσιόδοξος μολαταῦτα διατηρεῖ πίστιν ἀκλόνητον ἐπὶ κόσμον ὑπέρτερον δικαιοσύνης καὶ ἐλέους καὶ ἴσως καὶ ἐπὶ ἡμέρας κρείττονας διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. (Ἐπιθεώρησις τῶν Παρισίων 15 Αὐγ.)

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ * ΑΘΗΝΑΙ * ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1901-
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1901 * ΤΟΜΟΣ Β'. ❀❀❀❀

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἑλληνικά :

- Κ. Γ. Ζησίον :** Εὐβότας - Εὐμάστας - Διαμάντω, σ. 17.
Ι. Κονδυλάκη : Ὁ Μαθαδώνιος, σ. 289.
Γρηγορίου Ξενοπούλου : Ἀπὸ ἑνα γράμμα... σ. 435.
Α. Παπαδιαμάντη : Ἡ τύχη ἀπ' τὴν Ἀμέρικα, σ. 207, 252. — Τὸ θαῦμα τῆς Καισαριανῆς σ. 333.
Ζ. Α. Παπαντωνίου : Οἱ λυτρωταί, σ. 218. — Νυχτογέννημα σ. 412.
Ε. Ροῖδου : Κυνομονομαχία, σ. 2.

Μεταφράσεις :

- Ἰωάννου Μωρέα :** Φίλος καὶ Φίλων, σ. 296, 328.
Ἀνδρέα Μπονιέ : Διάφορον Ἐφημερίδος, σ. 264.
Ὅσκαρ Οὐάϊλδ : Τὸ τριαντάφυλλον καὶ τὸ ἀηδόνι, σ. 140.
Ἀντωνίου Τσέχωφ : Ὁ Μαῦρος Μοραχός, σ. 50, 106, 149. — Ὁ ἐπιβάτης τῆς α' θέσεως, σ. 447.
Ἐρνστ Χάρτ : Μοναξιά, Ὁ ὁδοιπόρος καὶ ἡ Νύκτα, Ἄνθος, σ. 418.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

- Ἰωάννου Γρυπάρη :** Ἰντερμέδια, σ. 213.
Ι. Π. Ἰωαννίδη : Ἀθήνης Δάκρυα, σ. 183.
Κωνστ. Π. Καβάφη : Che fece... il gran rifiuto, σ. 375.
Γ. Μακροῦ : Μουσική, σ. 49. — Ἡ ἀπλή γλῶσσα 402.
Στεφάνου Μαρτζώκη : Οὐράνιοι Γάμοι. — Ἡ πάλη, σ. 364.
Κωστή Παλαμά : Στέλλα Βιολάντη, σ. 128.
Ζ. Α. Παπαντωνίου : Προσυχὴ στὸ Ταῖρι, σ. 287. — Εὐάνθη, σ. 429.
Ἰωάννου Πολέμη : Στου ἔλλιον τὸ Βασίλειμα, σ. 241.
Δάμπρου Πορφύρα : Τάκρογιάλι, σ. 88.
Ἀριστ. Προβελεγγίου : Διπλὴ ζωὴ, σ. 1.
Ἀγγέλου Σημηριώτου : Κλέοβις καὶ Βίτων, σ. 167.
Σ. Ε. Σκίπη : Ἡ Σερενάτα τῶν Λουλουδιῶν, σ. 228.
Γεωργίου Στρατήγη : Ἡ Θημωνιά, σ. 322.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

- Ἀνατὼλ Φράνς :** Θαῖς, σ. 357, 405, 442.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΠΕΖΟΝ

- Δίνου :** Μάιος, σ. 41, Νύκτωμα, σ. 181.
Μαιάνδρου : Αἱ Νύμφαι τοῦ Αἰγαίου, σ. 58.

ΘΕΑΤΡΟΝ

- Ν. Ἐπισκοποπούλου :** Ἐρημιε ψυχές, σ. 168.
Ν. Ι. Δάσκαρη : Νὰ μὲ ζηλεύης : (κωμωδία) σ. 96, 135.

Θεατρικὴ ἐπιθεώρησις :

- Ἀριστοτέλους Κουρτίδου :** Θεάτρον : Ἡθοποιοὶ καὶ κοινόν, σ. 113. Ἱεραρχία τοῦ θεάτρον, σ. 154. Θεατρικὴ ἐπιθεώρησις, σ. 269.
Ἀγγέλου Φιλανθρωπινού : Ἐρρῖκος Ἐρβιγγ, σ. 89.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

- Ο. Neuschotz :** Ἡ Ρομανικὴ ποίησις, σ. 365.
Παύλου Νισβάνα : Φιλολογικὴ ζωὴ : Διηγήματα, σ. 347.
Γρηγορίου Ξενοπούλου : Ἀνδρέας Λασκαράτος, σ. 317, 370. Φιλολογικὴ ζωὴ : Τὸ Βοτάνι τῆς Ἀγάπης, σ. 189, Νικόλαος Γύζης, σ. 232, Ἀνάλεκτα, σ. 307.
Ζ. Α. Παπαντωνίου : Ἐνα βουνὸ στίχοι, σ. 382.
Ἀγγέλου Φιλανθρωπινού : Τὸ νεώτερον ἑλληνικὸν διήγημα κατὰ τὸν Κάθλ Δίτερικ, σ. 72.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

- Θωμᾶ Θωμοπούλου :** Καλλιτέχναι τῆς σήμερον καὶ καλλιτέχναι τῆς αὔριον, σ. 245.
Κίμωνος Μιχαηλίδου : Θάλασσα Φλωρᾶ, σ. 452.
Ν. Α. Πάππου : Τὸ ἔργον ἑνὸς γίγαντος, σ. 393.
Ἐρνστ Χάρτ : Ἀρνόλδος Μαϊκλιν, σ. 6.

ΙΣΤΟΡΙΑ

- Κωνστ. Γ. Ζησίον :** Ἐθνικαὶ σελίδες : Γεώργιος Παξηνός, σ. 178.
Σπυρ. Λάμπρου : Ὁ γέρος τοῦ Μοριᾶ, σ. 42.
Παροδίτου : Ἡ δίκη καὶ εἰς θάνατον καταδίκη τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, σ. 62.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

- Θωμᾶ Θωμοπούλου :** Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ Μουσουλμανικοῦ, σ. 175.
Γεωργίου Σωτηριάδου : Ἀρχαῖος ἑλληνικὸς δίσκος, σ. 30.
Ἀλεξ. Φιλαδελφέως : Ἡ κεραμικὴ τέχνη καὶ τὰ εἰδώλια ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, 431.

ΔΙΑΦΟΡΑ

- Α. Ἀραβαντινοῦ :** Ὁ ἱατρός τῶν ἀρχαίων κωμικῶν καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους, σ. 45, 82.

Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάϊνονε καὶ Ν. Καργαδούρη.

- Θεοδώρου Βελιανίτου : Τὰ Μετέωρα, σ. 412.
 Σπ. Δὲ Βιάξη : Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι Πανεπιστήμιον, σ. 438.
 Δημ. Γεωργιάδου Λογίου : † Ὁ Κρίσις ἐν Ἀθήναις, σ. 344.
 Χ. Δ. : Κάμεν Σύλβα, σ. 100.
 Νικία Δέλτα : Πημιμύρα Πηραιοῦ, σ. 336.
 Δ. Κακλῶν : Ὁ Νεοϊδανισμός εἰς τὴν τέχνην, σ. 59.
 Σ. Δοβέρδου : Ὁ Ράσκιν καὶ ἡ ἀγία Γραφή, σ. 266.
 Ἑμμ. Σ. Λυκούδης : Ἀπὸ Ὀλυμπίας εἰς τὸν ἐν Φιγαλείᾳ ναὸν τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, σ. 201, 257.
 Ἀλ. Μωραϊτίδου : Ἀπὸ τὸν Ἀθῶνα, σ. 162. — Ἀλωνάργης, σ. 224. — Σὺν ἔλθῃ ὁ Δεσπότης, σ. 292. — Ἀγιορείτικη πανήγυρις, σ. 373.
 Ζ. Δ. Παπαντωνίου : Ραλλοῦ Κολοκοτρώνη, σ. 69. — Τὸ πέρασμα τῆς σημαίας, σ. 182.
 Πατρὸς Ὑακίνθου Λοαζών : Ὁ θεὸς νόμος τῆς οἰκογενείας, σ. 25.
 Ν. Γ. Πολίτου : Τὸ Σκουφὶν τοῦ Βαρυπῆ, σ. 122.
 Κλέωνος Ραγκαβῆ : Οἱ ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες τὸ πάλαι καὶ νῦν, σ. 282.
 Κ. Α. Σγράτς : Ἡ νεώτερα ἀντίληψις τοῦ γυναικείου κάλλους, σ. 302.

- Γ. Β. Τσοκοπούλου : Ἡ πρώτη ἐλληνικὴ παράστασις ἐν Βουκουρεστίῳ, σ. 221. — Αἱ Ἀθηναῖσαι καλλοῦνται τῆς παρελθούσης γενεᾶς, σ. 323, 378.
 Ἀγγέλου Φιλανθρωπίνου : Ἡ ἀστάθεια τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν ποιητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἔργων, σ. 32. — Ἐπιστολαὶ τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ πρὸς τὴν μηστὴν του, σ. 146, 185. — Ἡ κατάχρησις τῆς σκέψεως καὶ ἡ ψυχολογικὴ ἀνάλυσις, σ. 299. — Ὁ Τολστόι καὶ ἡ τέχνη, σ. 341. — Ἡ οἰκογένεια εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἰψεν, σ. 421.
 Ἀγάθωνος Φιλῆ : Τὸ κόσμημα ἐν Γαλλίᾳ, σ. 384.
 Γ. Σ. Φραγκοῦδης : Ἡ Πάφος, σ. 24.

Ἐπιστολαί :

- Remy de Gourmont : Ἐπιστολὴ ἐκ Παρισίων, σ. 305.
 Philéas Lebesgue : Ὁ ζωγράφος Κωνσταντῖνος Παθῆνης, σ. 229.
 Τὸ Δεκαπενθήμερον — Γράμματα, Τέχνη, Ἐπιστήμη, Πινάκιδες, σ. 37, 74, 116, 157, 194, 235, 274, 310, 350, 385, 424.

Εἰκόνες

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

- Α. Γιαλινᾶ : Ἡ Βοσκοπούλα, σ. 144.
 Γ. Γρατζιόζης : Ὁ Μεταλλευτής, σ. 249.
 Ν. Γύζη : Ἀγὼν πτήσεως τῶν πνευμάτων τῆς τέχνης, σ. 369.
 Θ. Θωμοπούλου : Ἀρμονία, σ. 104, Ἐρμημία, σ. 105.
 Γ. Ἰακωβίδου : Προτομή Ν. Λύτρα, σ. 451.
 Γ. Κλίμτ : Ἡ ἀγάπη, σ. 121.
 Ι. Κοστένη : Σκίτσος, σ. 247, Κρινοδάκτυλος, σ. 247, ὁ Ὠχρὸς Ἀνθρωπος, σ. 248.
 Κρατζάϊζεν : Θ. Κολοκοτρώνης, σ. 63.
 Δῶς Σ. Λασκαρίδου : Δάσος, σ. 57.
 Α. Δέφτς : Ὁρφεὺς καὶ Εὐρυδίκη, σ. 280.
 Ἀρνέλδου Μπαϊλιν : Αὐτοπροσωπογραφία, σ. 9, Παιγνίδι τῶν Κυμάτων, σ. 11, Ποίησις καὶ Ζωγραφικὴ, σ. 13, Θερινὴ Ἡμέρα, σ. 14, Ἠλύσια παιδία, σ. 15, Νῆσοι τῶν Νεκρῶν, σ. 16, Προσωπεῖον, σ. 16.
 Α. Μπαρτολομέ : Μνημεῖα εἰς τοὺς νεκρούς, σ. 297.
 Γ. Ν. Ροῦλοῦ : Τὰ Δελέρια, σ. 404.
 Λάντε Γαβριήλ Ροσέτη : Beata Beatrix, σ. 356.
 Κ. Παρθένη : Προσωπογραφία Δῶς Ε. Λασκαρίδου, σ. 216, Τοπίον Πράτες, σ. 217.
 Ε. Σαββίδου : Ὁ τυφλὸς ἐπαίτης, σ. 332.
 Γ. Σεραντίνη : Αὐτοπροσωπογραφία.
 Λαζάρου Σώχου : Θ. Κολοκοτρώνης, σ. 44.
 Βενεδέτου Τσιβιλέτη : Κανάρης καὶ Πιπῆτος, σ. 184.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

- Ριχάρδος Βάγνερ, σ. 392.
 Ἐρρίκος Ἐρβγγ, σ. 90.
 Ἡ Κᾶ Ἐλένη Θεοχάρη, σ. 325.
 Θωμᾶς Θωμόπουλος, σ. 116.
 Ἰωακείμ Γ', Πατριάρχης Κων/πόλεως, σ. 161.
 Εὐγενία Καλλιμάχη, σ. 323.
 Ἰωάννης Κοκκίνης, σ. 353.
 Ἡ Κᾶ Στέλλα Κοκκίνη, σ. 353.
 Ραλλοῦ Κολοκοτρώνη, σ. 69.
 Κολλῖνος Κολοκοτρώνης, σ. 70.
 Ἀνθὴ Κριεζή, σ. 378.
 Βίκτωρ Οὐγγῶ.
 Μαρία Κριεζή, σ. 379.
 Ἀνδρέας Λασκαράτος, σ. 319.
 Φωτεινὴ Μανρομυζάλη, σ. 324.
 Αἰκατερίνη Μπότσαρη, σ. 326.
 Ναθαναήλ, Μητροπολίτης Προύσης, σ. 119.
 Δὺς Κόρινθα Παπαβιέρου, σ. 159.
 Κ. Παρθένης, σ. 229.
 Βαρωνίς Πουσβάλδ, σ. 380.
 Ἡ Δὺς Κεκκίλια Σαμανάδ, σ. 77.
 Βαρωνίς Σότερβεργ, σ. 380.
 Ἡ Κᾶ Σταμπολοπούλου, σ. 379.
 Ἑλλεν Τέρρν, σ. 92.
 Ἡ Κᾶ Μολὲ Τρουφιέ, σ. 77.

- Ἀδέλα Φουσέ, σ.
 Γ. Φραγκοῦδης, σ. 38.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

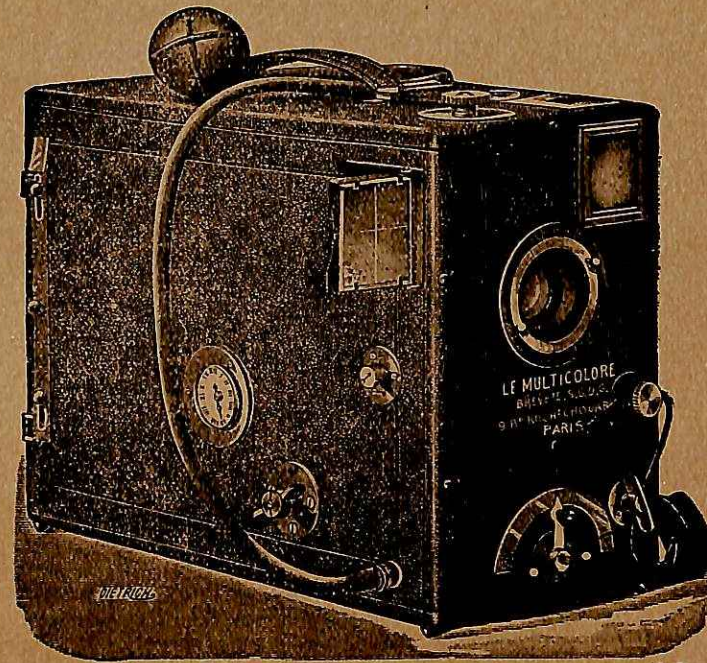
- Ἀρχαῖος ἐλληνικὸς δίσκος, σ. 31.
 Ἀνατολικὸν ἀέτωμα τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, σ. 202.
 Δυσμικτὸν » » » » » 203.
 Ὁ ἐν Φιγαλείᾳ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, σ. 257.
 Αἶθουσα Φιγαλείας ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ, σ. 259, 260.

ΠΟΙΚΙΛΑΙ

- Πανελλήνιοι Ἀγῶνες : Δρόμος ταχύτητος 100 μέτρων, σ. 22, Πάλη 23, Ἀνακήρυξις τῶν νικητῶν, σ. 13.
 Σχολικοὶ Ἀγῶνες : Παρέλασις Δημοτικῶν Σχολείων, σ. 29.
 Τὸ Πάσχα εἰς τοὺς Στρατιῶνας : Ἡ ἀφιξίς τῶν βασιλέων, σ. 59.
 Κυπριακὴ Ἐκθεσις, σ. 35, 36, 71, 103.
 Μάϊος, σύνθεσις Ζ. Φρυδά, σ. 41.

- Ἡ Περιεφαλαία τοῦ Κολοκοτρώνη, σ. 42.
 Ἀργυροῦς θώραξ Θ. Κολοκοτρώνη, σ. 68.
 Ἐπωμίδες Θ. Κολοκοτρώνη, σ. 68.
 Παλάσκες Θ. Κολοκοτρώνη, σ. 68.
 Μετάλλιον ἀναμνηστικὸν τῆς ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν ἐκπορθήσεως τοῦ Νουπλίου, Ἀργους καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Πελοποννήσου, σ. 73.
 Αὐτόματος φωτογραφικὴ συσκευή Ἀσετυλίνης, ἐπὶ Σπ. Γ. Κοκκόλη, σ. 75.
 Εἰκόνες ἐκ τῶν Κωμωδιῶν τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐξ ἀρχ. ἀγγείων, σ. 81, 84, 85, 86, 131, 132, 133.
 Ὁ Ἐρβγγ ὡς Ριχάρδος Γ', σ. 91.
 » » βασιλεὺς Δῆρ, σ. 93.
 » » Ἀρθούρος, σ. 93.
 Σύγχρονος Ἀθηναί : Λεωφόρος Ἀμαλίας, σ. 115.
 Ἡ πλημμύρα τοῦ Πηραιοῦ κατὰ τὸ 1896, σ. 337.
 Ὁ Πηραιοῦς, σ. 338.
 Αἱ Καρεαί, σ. 376.
 Μετεώρων, σ. 415.
 Βασιλάμι, σ. 416.
 Τοιχογραφία Μπουκορεάλε, σ. 175—178.

! ΝΕΑ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ! ΦΩΤΟΧΡΩΜΟΓΡΑΦΙΑ

Συσκευή δι' ἧς φωτογραφούνται τὰ ἀντικείμενα, κατὰ βούλησιν, μετὰ φυσικά αὐτῶν γρώματα, ἢ μετὰ τὸ σύνθετες φωτογραφικὸν χροῶμα.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος
ἐν ἀπόσῃ τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ

ΘΕΜ. (Ραζάδης) ΑΓΗΝΟΡΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΙΜΑΙ

9 × 10 fr. 168. — μετὰ φακὸν ὀρθοπερισκοπικόν fr. 252. — μετὰ φακὸν Zeiss 175 fr. 324. —

13 × 18 fr. 240. —
6 1/2 × 9 fr. 45. —

Ὅμοι μετὰ τὴν συσκευὴν, ἐντὸς στερεᾶς καὶ κομψῆς πύρας, παραχωροῦμεν μίαν μέθοδον, 24 πλάκας, χαρτιά, ὑλικά καὶ ἐν γένει πάντα τὰ ἀπαιτούμενα ὄργανα καὶ σκεύη πρὸς σύστασιν ἑνὸς μικροῦ φωτογραφικοῦ ἐργαστηρίου.

Ἀπευθυντέον μετὰ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον.

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ Η ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. ΚΑΙ Α. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

Μεγάλῃ συλλογῇ Θερμαστῶν ἐκ λευκῶν καὶ χρωματιστῶν μαρμάρων. Ἀποθήκῃ σχιστῶν μαρμάρων δι' ἐπιπλα, πλακοστρώσεις κ.λ.π. τοῦ ἀτμοκινήτου ἐργοστασίου των. Ἐκτελεῖται πᾶσα μαρμαρικὴ ἐργασία.
Ὅδός Γ' Σεπτεμβρίου, ἀριθ. 28.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ & ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ Α. ΛΟΥΡΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅλος εὐρωπαϊκὸς κατηρτισμένος, ἐνήμερον δι' ὅλας τὰς νεωτέρας λατρικὰς ἀπαιτήσεις, πλουσιώτατον εἰς φάρμακα Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς προελεύσεως. Πλήρες οὐροχημεῖον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προπληρωτέα: Ἑσωτερικοῦ δρ. 7 (διὰ τοὺς διδασκάλους δρ. 5). Ἑξωτερικοῦ φρ. χρ. 8 (διὰ τοὺς διδασκάλους φρ. χρ. 5). Ἀιτήσεις ἀπευθύνονται πρὸς τὸν ἐκδότην, ἑδὸς Παρθεναγωγείου 16, διὰ συστημένης ἐπιστολῆς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & ΣΑ

ΟΙΝΟΙ, ΗΔΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ ΚΑΠ.

Ἀνώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις, οἱ μόνοι δὲ εἰς τὴν τελευταίαν Ἐκθεσὶν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλαι Βραβεῖαι (Grand prix).

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ-ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐφθηνία, Ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΚΑ ΛΕΟΝΙΕ DE LÉRE ΓΡΑΦΟΔΟΤΟΣ

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γνωρίσουν τὸν χαρακτήρα των ἐκ τῆς γραφῆς των ἂς ἀποστέλλουν 10 γραμμάς τῆς συνήθους τῶν γραφῆς μετὰ 3 δραχμῶν καὶ τῆς διευθύνσεώς των.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἀπευθύνονται πρὸς τὰ "Παναθήναια".

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

10-ΟΔΟΣ ΠΡΟΛΕΤΕΡΙΟΥ-10

Τὸ ἄκρον ὥστον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ ξένῃ ὑποδηματοποιᾷ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμος 3	σελ.	4400	δρ.	48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου	»	780	»	10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου	»	872	»	12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Δ. Ι. Ὀλυμπίου	»	360	»	9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κομποπούλου	»	1087	»	10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κομποπούλου	»	1100	»	10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Περβάνογλου	»	1087	»	11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Περβάνογλου	»	1000	»	11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη	»	1146	»	11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Γ. Ρουσοπούλου	»	1080	»	12

Εὑρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδόσις ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. — Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν, χρυσοῦ, ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοκομεριδίων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρεχοῦμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :

3 1/2	ἐτησίως,	ἀπόδοσις	εἰς	πρώτην	ἀναζήτησιν.
4	»	»	»	μετὰ	ἓνα μῆνα.
4 1/2	»	»	»	»	τρεις μῆνας.
5	»	»	»	»	ἕξ μῆνας.
5 1/2	»	»	»	»	ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁμολογίας εἰς μηνιαίας δόσεις, μετὰ τὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

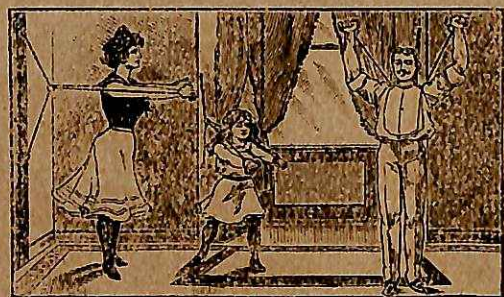
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντὸς εἶδους ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντας ὁρους, μετρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσμία.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΟΝ.

ΑΠΟΘΗΚΑΙ. Ἐμπορεύματα ἐν παρακαταθήκῃ. Δειγματολόγιον.

ΔΕΡΜΑΤΑ Βυρσοδεψείου Μοσχάτου.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Τὸ γυμναστικὸν ὄργανον τοῦ περιωνύμου Ἀγγλοῦ ἀθλητοῦ Sandow.

Διὰ παιδας, νέας, νέους, κυρίας, κυρίους καὶ ἀθλητάς.

Ὁλόκληρον Γυμναστήριον στὸ σπίτι σας.

Φωτοτυπικοὶ πίνακες δεικνύουσι τὴν ἀκριβοῦς τῶν ἀσκήσεων ἐκτέλεσιν.

Τὸ ἀπλούστερον, φυσικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον μέσον διὰ νὰ ἔχετε πάντα ὑγιεῖαν λαμπρὰν καὶ σῶμα εὐμεγές, κανονικόν, εὐστάλές καὶ ῥωμαλαῖον.

Τὸ γνωστὸν, τῶν κυνηγετικῶν καὶ πολεμικῶν εἰδῶν, κατὰστημα Ρότσίλδ πωλεῖ ἀντὶ δρ. 40 ἑκαστὸν καὶ ἀποστέλλει παντοῦ ταῦτα ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

* ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ *

ΑΔΕΛΦΟΙ ΡΟΔΙΟΙ

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 8

Διαρκὲς Ἐκθεσίς Εἰκόνων.

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

Κ. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

33—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—33